APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE
Editată de Sindicatul din Învăţământ şi Cercetare Neamţ

SERIE NOUĂ, ANUL XXI, NR. 227
http://apostolul.slineamt.ro
decembrie 2019

Trei decenii de la Revoluţia Română

Aţi citit interesanta carte *Dragul meu turnător* – semnată de scriitorul Liiceanu? Aici descoperiţi zicerea: „Românii nu vor afla niciodată adevărul adevărat despre Revoluţia din decembrie ’89”. Pe ce s-a bazat filosoful în aserţiunea sa? În primul rând pe faptul că Revoluţia Română are destule enigme, neelucidate nici până astăzi (v. dosarul Revoluţiei recent deschis). În al doilea rând, după 30 de ani de la „zaveră” nimeni nu ne-a informat „cine a tras în noi după 22”?: Miliţia, Securitatea, Armata sau fiorosii terorişti invizibili? Nu stăpânim termenii istorici. Pentru mulţi dintre mioritici Revoluţia a fost „o păcăleală”, „o aglomeraţie”, „un derapaj”, „o scamatorie”. Hopaaa! Ultima definiţie a fost dată de un profesor pietrean în cartea *COGITO. Jurnalul unui comunist* pag.101-102. Citiţi-o!

Despre Revoluţia Română s-a scris mult dar de pe poziţii partizane, majoritatea autorilor trăgând cenuşa pe turta lor. Exemple de cărţi reuşite, dar cu minusuri? *Revoluţia de la Timişoara aşa cum a fost* (Victor Lungu), *Reportaj cu sufletul la gură* (Titus Suciu), *Mărturii de la baricadă* (Romulus Cristea), *Împuşcaţi-i că nu sunt oameni* (Titus Livius Tomşa). Şi ex preşedintele Iliescu a scris „ceva”.

Cum învăţătorii şi profesorii au fost bogaţi întotdeauna în sărăcie, au primit revoluţia cu speranţă, entuziasm şi încredere. Că aşa e românul, cu cât e mai lovit de viaţă, cu atâta speră mai mult. De unde ştim? Ecoul revoluţiei a ajuns şi pe meleagurile Neamţului. Evident nu la dimensiunile Timişoarei şi Bucureştiului. În Neamţ nu s-a tras. Piatra-Neamţ n-a fost oraş martir. Nu s-a murit pe baricade sub tricolorul decupat şi zdrenţuit. Sub Cozla nu s-a strigat „fără violenţă!”, în urbea noastră au mărşăluit pe străzi şi au cântat „Deşteaptă-te române!” aprox 10.000 de oameni, muncitorii de la CFS, CICh, IM Ceahlău, IT 8 Martie, tineri, studenţi, elevi, gură cască. Revoluţionarii ca revoluţionarii, unii echilibraţi, alţii exageraţi, unii treji, alţii cu capsa pusă... ultimii au alunecat în laşitatea tăcerii, au privit de după perdea ce se întâmplă afară.

Nu credeţi? Puneţi sub lupă ziarul local „Ceahlăul” din 23 decembrie ’89. Aţi reţinut data? Este numărul 1 al primului ziar nou, liber, tipărit în patru pagini, tiraj 150.000

Dumitru RUSU

(continuare în pag. 19)

Semne bune anul are?

• Interviu cu dl. Gabriel Ploscă, preşedintele Sindicatului din Învăţământ Neamţ

Cu ce începem? Bilanţuri? Perspective?

– Nu. Începem cu noutăţi de ultimă oră. În data de 10 decembrie, la Bucureşti a avut loc şedinţa Biroului Operativ al Federaţiei Sindicatelor Libere din Învăţământ, urmată a doua zi de întâlnirea Colegiului Naţional al liderilor FSLI. Problemele principale care s-au discutat au vizat contracararea efectelor negative ale modificării Legii Educaţiei Naţionale, mai precis a Articolului 66, referitor la numărul maxim de ore din planurile cadru. Şi, aşa cum am anticipat şi cu altă ocazie, Federaţia noastră a făcut mai multe propuneri, ideea principală fiind să micşorăm numărul de elevi la clasă. O altă problemă dezbătută a fost normarea didactică a unor activităţi, de exemplu cea de mentorat. De asemenea, s-a discutat şi despre oportunitatea rezolvării unor probleme legate de încadrarea cadrelor didactice prin programul „Şcoala după şcoală”. Aceste puncte au fost introduse într-un proiect legislativ de modificare a Legii 1, care a trecut de Comisia de Învăţământ şi de Comisia Juridică din Senatul României, fiind programată să fie votată în plen luni, 9 decembrie. Din păcate, în acea zi agenda de lucru a fost foarte încărcată, fiind vorba şi despre o moţiune de cenzură asupra ministrului Finanţelor, astfel încât această modificare – care era a punctul 5 pe ordinea de zi – nu a mai ajuns să intre la vot. A doua zi, din păcate, nu s-a mai întrunit cvorumul. Drept urmare (**N. R.** – *Interviul a fost realizat pe 16 dec.*), încercăm ca măcar în săptămâna aceasta dinaintea Crăciunului, să intre pe ordinea de zi. Dar vreau să semnalez faptul că nu toţi colegii realizează cât de mult poate fi afectată şcoala românească dacă nu găsim soluţii viabile acum.

– Bag samă, nu prea avem noroc la Parlament…

– Trebuie spus că tot luni, 9 decembrie, trebuia

A consemnat Mircea ZAHARIA

(continuare în pag. 2)

Cu prilejul Sărbătorilor de Iarnă,
transmitem,
în numele Sindicatului Învăţământ
şi al Asociaţiei Învăţătorilor din Judeţul Neamţ,
tuturor cititorilor noştri,
tuturor truditorilor pe ogorul Şcolii,
urările noastre de pace, linişte şi prosperitate.
Ne dorim, şi vă dorim, multă sănătate,
îndeplinirea gândurilor bune şi a tuturor aşteptărilor.
Crăciun fericit şi un An Nou binecuvântat!
La Mulţi Ani!

Redacţia APOSTOLUL

Misiunea clerului în realizarea Marii Uniri din 1918

Oricum am analiza evenimentele premergătoare anului 1918, nu putem nega rolul major pe care l-au avut clericii în făurirea unităţii poporului nostru. Prin activităţile pastoral-misionare, clerul a cultivat sentimentul naţional al unităţii şi a pregătit unirea, independenţa şi neatârnarea Bisericii strămbune.

Mesajul transmis poporului de rând trebuia să fie unul inteligibil pentru întreaga masă, fapt ce se putea realiza doar printr-un limbaj liturgic, care asigura, la începutul secolului al XX-lea, mijlocul de comunicare între reprezentanţii emancipaţi ai naţiunii şi baza societăţii formată în mare parte din ţăranii mai puţin ştiutori de carte.

Prin discursurile lor, rostite înainte şi în preajma anului 1918, episcopii ortodocşi Ioan I. Papp al Aradului, dr. Miron Cristea al Caransebeşului, Vladimir Sinchevici din Basarabia şi cei greco-catolici Demetriu Radu al Oradiei, Valeriu Traian Frenţiu al Lugojului şi Iuliu Hossu al Gherlei etc. au ţinut permanent trează conştiinţa unităţii de neam şi ţară în rândul poporului. Acestor episcopi li s-au adăugat sutele de preoţi care, în fiecare duminică şi sărbătoare, la sfârşitul Sfintei Liturghii, prin cuvântările ţinute au conştientizat populaţia despre ceea ce reprezintă unirea tuturor românilor într-un singur stat.

Liturghia săvârşită în limba română în toate provinciile locuite de români a devenit factorul de unificare spirituală şi naţională, de dezvoltare a identităţii, conştiinţei

Dr. Mihai FLOROAIA
Colegiul Tehnologic
„Spiru Haret” Piatra-Neamţ

(continuare în pag. 11)

Semne bune anul are?

(*urmare din pag. 1*)

Să intre în plen Legea Protecţiei Cadrelor Didactice. Era un moment favorabil, în ciuda opiniilor care încercau să ne descurajeze, spunându-ni-se că vom deveni funcţionari publici, că vom avea multe probleme – lucruri total neadevărate. Precizez că toate aceste modificări propuse de noi pentru a fi legiferate au fost discutate şi într-o întâlnire a Biroului Operativ al Federaţiei Sindicatelor Libere din Învăţământ cu noul ministru al Educaţiei, în data de joi, 14 noiembrie a. c. Şi tot atunci am discutat despre debirocratizarea învăţământului. Apoi am vorbit şi cu colegii noştri din judeţ pentru a veni cu propuneri în acest sens. Acum sunt bucuros să spun că am avut foarte multe reacţii din şcoli, dovadă că aceste mormane de hârţoage pe care trebuie să le producem sunt efectiv o problemă. Am centralizat sugestiile la nivel de judeţ, apoi le-am trimis la Federaţie, care la rândul ei a centralizat propunerile din toată ţara. Rămâne de văzut, concret, ce măsuri vor fi adoptate în această privinţă.

– Se apropie sărbătorile şi o întrebare firească ar fi cum stăm cu salariile din decembrie?

– Salariile s-au luat, şi mă bucur că la noi în judeţ nu au existat probleme. Dar trebuie să menţionez că am fost în permanentă legătură cu Inspectoratul Şcolar Neamţ, şi am urmărit din scurt desfăşurarea lucrurilor. A fost o problemă la un moment dat, pentru că nu se primiseră bani suficienţi pentru achitarea dărilor către stat. Am intervenit prin Federaţie la Minister, şi lucrurile s-au rezolvat. Spun că mă bucur, pentru că sunt judeţe, de exemplu Suceava, care nu avea validate statele de plată pentru luna decembrie din cauză că trebuia operată o reducere de 70 de posturi didactice. Noi am trecut prin această durere acum un an şi jumătate, iar acum stăm relativ bine. Spun relativ bine pentru că, practic, numărul de personal didactic şi auxiliar nu este suficient, dar la Minister s-a văzut clar că neam străduit să facem economii. Subliniez însă faptul că noi nu suntem şi nu vom fi niciodată de acord să facem economii în detrimentul calităţii şi a funcţionalităţii în unităţile şcolare şi vom pleda întotdeauna pentru a avea suficient personal didactic, didactic auxiliar şi nedidactic.

– Aţi rezolvat şi problema acordării drepturilor băneşti obţinute prin instanţe?

– Încă mai avem unele probleme cu plata sumelor aferente dobânzilor, pentru că au fost şcoli care în loc să solicite dobânzile penalizatoare, le-au bifat doar pe cele remuneratorii. Deja au început să vină hotărârile instanţei pe lămuririle de dispozitiv şi se spune clar că trebuie să fie acordată dobânda penalizatoare. Am luat imediat legătura cu Inspectoratul Şcolar, care a solicitat şcolilor sumele necesare. Din păcate, deocamdată, un număr foarte mic, de doar 6 unităţi, au făcut această solicitare. Sperăm ca în anul viitor să se alinieze şi restul şcolilor rămase cu această problemă nerezolvată.

– Dacă vorbim despre aşteptările anului viitor, care ar fi priorităţile dumneavoastră?

– Una dintre marele noastre preocupări, la nivel judeţean şi, evident, şi la nivel naţional, este să obţinem o alocare bugetară suficientă pentru buna desfăşurare a activităţii din unităţile şcolare. Am mai spus-o şi o repet: nu mă aştept să avem 6% din PIB. În 2019 nu au mai fost nici măcar 2,99%, pentru că la cele două rectificări ni s-au luat bani de la buget, ajungând la 2,77%. Noi sperăm ca în bugetul pe 2020 să avem o alocaţie considerabil mai mare decât cea din acest an. Subliniez că este o premisă esenţială pentru o nouă calitate în învăţământ.

– Credeţi că sistemul de învăţământ românesc „sângerează” accidental sau este „înjunghiat” pe la spate?

– Cred că în ultima vreme se duce o campanie împotriva sistemului de învăţământ românesc, şi argumentez: au ieşit rezultatele la testele PISA, care nu sunt încurajatoare, şi am văzut luările de poziţie pe acest fond a doi foşti miniştri ai educaţiei. Domnul Funeriu nu m-a surprins prea tare, deşi susţine nişte enormităţi, afirmând că sindicatele din învăţământ sunt o structură paralelă. Dar nu ştiu cum am putea fi noi o structură de putere, în condiţiile în care deciziile le iau alţii. Noi încercăm doar să influenţăm deciziile, în sensul bun al cuvântului. De asemenea, minte când spune că a descoperit, atunci când era în exerciţiul funcţiunii, că automat 1% din salariile cadrelor didactice ajungea la sindicate drept cotizaţie. În primul rând, nu toţi aveau 1% cotizaţie – spre exemplu Neamţul avea 0,5% la acea vreme, iar în prezent suma este şi mai mică, de 0,4% – iar o altă minciună este că aceşti bani erau viraţi automat sindicatelor. Niciodată cotizaţia nu s-a oprit pe statul de plată decât atunci când a existat o cerere de adeziune la sindicat a unui coleg, inclusiv acceptul lui de a i se opri cotizaţia pe statul de plată. Iată cum dezinformează acest om!

O a doua luare de poziţie, care ne-a şi mirat puţin, este a fostului ministru Mircea Miclea, care în anii 2006 a fost, pentru o scurtă perioadă, ministru al Educaţiei, şi a demisionat, considerând că sistemul de învăţământ este subfinanţat şi că nu se poate face o reformă reală în învăţământ. La acea vreme am apreciat gestul dumnealui şi ne miră că vine acum şi spune că după 1990 s-a dat liber la sindicalizare în sistem. Păi ce, trebuia să se oprească sindicalizarea?! Este mare păcat ca un profesor universitar, considerat o mare valoare, să blameze dreptul la asociere prevăzut în Constituţie. A spus că întotdeauna sindicatele s-au opus reformei, în special membrii de sindicat mai puţin pregătiţi. Eu le-aş aminti celor doi foşti miniştri că sindicatele au venit cu iniţiativa legislativă de a se aloca minim 6% din PIB pentru învăţământ. Amintesc asta pentru că, de altfel, domnul Miclea recunoaşte subfinanţarea actuală. Noi am atras în permanenţă atenţia că trebuie umblat la programele şcolare, la planurile de învăţământ, ne-a interesat întotdeauna formarea continuă a cadrelor didactice şi am semnalat că nu e normal ca dascălii să plătească din propriul buzunar cursurile de formare, pentru ca să acumuleze numărul necesar de credite. De asta ne miră aceste luări de poziţie. Răspunsul nostru, formulat la nivel de Federaţie, a fost deja publicat în presă. Dar cred că aceste opinii sunt şi puţin (?) dirijate. Nu contest că domnul Miclea vine şi cu unele propuneri pentru realizarea unei reforme adevărate în sistemul de învăţământ, dar ne-a mâhnit poziţia dumnealui, care, în privinţa sindicatelor, nu este deloc în concordanţă cu realitatea.

– Cum aţi rezuma activitatea sindicală pe 2019?

– O să încerc, în mare, doar câteva repere. În ianuarie vom prezenta un bilanţ mai în detaliu. Principalele noastre griji au fost păstrarea locurilor de muncă şi salarizarea. Atunci când a fost cazul, am intervenit cu pârghiile care ne-au stat la îndemână, fie la nivel judeţean, fie la nivel naţional.

Mai trebuie spus că am fost prezenţi întotdeauna la toate etapele de mişcări ale personalului didactic, atât la reîntregiri de normă, cât şi la rezolvarea unor restrângeri totale de catedre.

De asemenea, am fost prezenţi la examenul de titularizare, şi vreau să mulţumesc, pe această cale, colegilor noştri, lideri de sindicat – unii şi membri ai Consiliului Judeţean – care, ca reprezentanţi ai noştri, au participat la toate aceste activităţi.

Am fost prezenţi la toate etapele concursului →

INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT

„Floricică de la munte”, de Ziua Naţională, la Londra

La invitaţia Ambasadei României la Londra, Centrul pentru Cultură şi Arte „Carmen Saeculare” Neamţ a participat, în capitala Marii Britanii, la un amplu eveniment dedicat sărbătoririi Zilei Naţionale a României.

Astfel, la sediul Institutului Cultural Român de la Londra, şi în alte spaţii puse la dispoziţie de acesta, timp de trei zile Ansamblul „Floricică de la munte”, coordonat de Dedilia Popovici, a susţinut o serie de spectacole folclorice care au pus în valoare obiceiurile şi tradiţiile zonei Neamţului. Pe scenele londoneze au răsunat acordurile celor mai cântate melodii patriotice ale căror versuri i-au însufleţit acum un veac pe făuritorii Marii Uniri, printre ele *Hai, români, la hora mare, Mândră România, Din Moldova lui Ştefan, Doamne, ocroteşte-i pe români, Balada Iancului*. Acestea au însoţit suite de dansuri populare din toate zonele etnofolclorice ale ţinutului.

De asemenea, în spectacolele care s-au desfăşurat la Londra, au fost prezentate datini şi obiceiuri de iarnă practicate şi azi, precum odinioară, în Neamţ – colinde strămoşeşti, cântece de Stea, jocul măştilor, al caprei, al ursului, Pluguşorul şi Sorcova.

În locurile în care s-au desfăşurat spectacolele au fost organizate şi demonstraţii ale meşterilor populari, elementele de cultură tradiţională fiind prezentate comunităţii de români şi misiunilor diplomatice străine acreditate în Marea Britanie. Ecourile întregului eveniment desfăşurat la Londra, de Ziua Naţională, au fost pozitive, numeroşii spectatori vizitatori fiind fascinaţi de farmecul folclorului şi tradiţiilor nemţene.

Secvenţe cromatice Radu Bercea

Expoziţia „Eseu cromatic” a pictorului humorean Radu Bercea a putut fi vizionată, la începutul lunii decembrie a. c., la Sala Cupola a Bibliotecii Judeţene „G.T. Kirileanu”. Radu Bercea este fost deţinut politic şi a împlinit de curând 80 de ani.

„Ceea ce vedeţi pe simeze sunt lucrurile pe care Radu Bercea le-a salvat din întunericul suferinţei biografice. A fost un efort mult mai mare decât în cazul unui artist cu un parcurs normal, fără întreruperi forţate. Avem acuarelă, pictură, grafică, tehnică mixtă, avem compoziţie şi mai avem o foarte mare siguranţă a desenului. Radu Bercea ne face o demonstraţie de cum se poate trăi, într-o lume bezmetică, ostilă, făcând artă”, a spus criticul de artă →

Comisiile senatoriale de specialitate au decis: *profesorii pot avea statut de autoritate publică*

La începutul lunii octombrie s-a aflat în dezbaterea comisiilor permanente din Senat (Comisia pentru învăţământ, ştiinţă, tineret şi sport şi Comisia juridică) propunerea legislativă privind „învestirea personalului didactic cu exerciţiul autorităţii publice”, iar senatorii au dat raport comun de admitere. Federaţiile de părinţi şi elevi susţin însă că proiectul respectiv poate da naştere unor abuzuri.

Proiectul de lege privind „învestirea personalului didactic de predare, de conducere, de îndrumare şi de control din învăţământul preuniversitar cu exerciţiul autorităţii publice, pe timpul şi în legătură cu îndeplinirea atribuţiilor de serviciu” a fost adoptat tacit de Camera Deputaţilor, în 2016, a fost avizat favorabil pe 8 oct. a. c. în comisiile senatoriale de specialitate, şi urmează să fie dezbătut în Senat – for decizional în acest caz. În expunerea de motive, se invocă lipsa de protecţie juridică a cadrelor didactice faţă de hărţuirea şi agresiunile venite din partea elevilor, părinţilor sau reprezentanţilor legali ai acestora.

Raportul a fost adoptat cu un amendament propus de senatorul Liviu Pop, preşedintele Comisiei pentru învăţământ, prin care se renunţă la majorarea cu o treime, aşa cum prevede forma adoptată iniţial de Camera Deputaţilor, a pedepselor prevăzute de lege pentru ameninţări, loviri sau alte violenţe cauzatoare de moarte sau omor, în cazul categoriei de personal din învăţământul preuniversitar prevăzut în proiect. La majorarea pedepsei cu o treime se renunţă şi în cazul săvârşirii unei infracţiuni împotriva unei cadru didactic, asupra unui membru al familiei ori asupra bunurilor acestuia.

Consiliul Naţional al Elevilor şi Federaţia Naţională a Părinţilor din Învăţământul Preuniversitar (FNAP) au redactat o scrisoare deschisă către preşedintele Klaus Iohannis, cerându-i să blocheze proiectul de lege cu pricina.

„Din punct de vedere juridic, statutul de autoritate publică le oferă profesorilor un avantaj în situaţiile de conflict dintre elevi şi profesori (...), avantaj care, deşi în aparenţă pare a fi un lucru pozitiv, va avea efecte grave în sistem, constituind o pârghie pe care elevii, în momentul de faţă, nu o au, deşi cazurile în care elevii sunt victime ale abuzurilor în mediul şcolar sunt mai numeroase”, se menţionează în documentul respectiv.

Red.

Semne bune anul are?

De acordare a gradaţiilor de merit şi am fost atenţi ca desfăşurarea să se facă în condiţii corecte. Drept dovadă este faptul că am observat, la vremea respectivă, că un număr de gradaţii de merit la personalul didactic auxiliar se pierduse pe undeva şi, în urma intervenţiei noastre, acestea au fost „găsite” şi atribuite colegilor noştri.

Am fost mereu prezenţi la Comisiile Paritare, unde am încercat să rezolvăm problemele cu care se confruntau fie mai mulţi membri de sindicat, fie cazuri particulare. De fiecare dată am argumentat atunci când am considerat că s-au făcut abuzuri, şi am rezolvat aceste probleme.

Nu în ultimul rând, am insistat ca unităţile şcolare să pună în aplicare hotărârile judecătoreşti în litera lor, şi aici vorbesc de dobânzile penalizatoare. Nu s-a înţeles de toată lumea cum trebuie aplicate şi a trebuit să reluăm, nu în puţine cazuri, procesele, pentru lămurire de dispozitiv.

Şi, nu în ultimul rând, am organizat formarea liderilor de sindicat din Neamţ în trei sesiuni, axându-ne pe teme sindicale şi de comunicare eficientă în managementul sindical. De asemenea, am organizat cursuri de formare şi pentru colegii din şcoli, la solicitarea acestora, un exemplu în acest sens fiind Şcoala Gimnazială nr. 5 din Piatra-Neamţ.

– Relaţiile externe?

– Am deosebita plăcere să subliniez că avem relaţii foarte bune cu Federaţia Sindicală din Educaţie şi Ştiinţă din Republica Moldova. Pe 27 martie 2019 am avut ca invitaţi colegi din această federaţie, la acea dată fiind o triplă sărbătoare pentru noi – 101 ani de la unirea Basarabiei cu România, lansarea unei cărţi despre regretatul profesor Gheorghe Amaicei şi aniversarea a 20 de ani de la reapariţia Revistei *Apostolul,* prilej de deschidere a unei subredacţii a revistei la Chişinău. Pe linia acestor bune relaţii, în aprilie 2019, la Roman, am organizat formarea, pe dialog social, a tuturor liderilor de sindicat din raionul Hânceşti. Am încercat să le implementăm şi lor ideea că formarea unor comisii paritare în şcoli poate fi un instrument foarte bun pentru rezolvarea multor probleme. Desigur vom continua proiectele legate de formare demarate cu colegii noştri din Chişinău, dar la anul vom încerca să punem şi bazele unei colaborări efective şi cu românii din Ucraina. Nădăjduim să ne cunoaştem mai bine, să facem publice problemele lor şi să avem apariţii regulate în revista *Apostolul* şi a fraţilor din Bucovina de Nord.

– Care ar fi priorităţile anului 2020?

– Anul viitor vom avea un eveniment deosebit pe care-l vom şi marca – 30 de ani de la înfiinţarea Sindicatului Liber al Lucrătorilor din Învăţământ şi Cercetare Ştiinţifică Neamţ.

Apoi rămâne grija noastră cea de toate zilele, pentru ceea ce înseamnă de fapt menirea sindicatului: apărarea locurilor de muncă, optimizarea salarizării în sistemul de învăţământ şi aplicarea celor două creşteri salariale programate: una la 1 ianuarie 2020 şi una la 1 septembrie 2020 – care, din câte se vehiculează în spaţiul public, s-ar putea să fie pusă sub semnul întrebării – plus activitatea permanentă privind participarea noastră la comisiile de dialog social.

Anul care s-a încheiat a fost un an greu, dar aşa cum spuneam şi altă dată, am început să ne obişnuim cu anii grei. Nu ştim cum va fi 2020, dar un semn care ne va indica dacă va fi un an mai agitat sau liniştit va fi dat de alocaţia bugetară.

Colegilor mei le doresc să nu-şi piardă încrederea în ideea de mai bine, în ideea că sistemul de învăţământ românesc va avea rezultate mult mai bune decât până acum, că va beneficia de finanţarea necesară. Tuturor le doresc să fie sănătoşi, să aibă Sărbători frumoase alături de cei dragi şi, din tot sufletul le zicem „La mulţi ani!”

Şi să aibă încredere în sindicat, să nu plece urechea la cei care ar dori să ne dezbine pentru cu totul şi cu totul alte interese decât buna funcţionare a sistemului de învăţământ.

INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT

Emil Nicolae. adu Bercea a expus în premieră la Piatra-Neamţ. „Vă mulţumesc pentru primirea deosebit de caldă. Sunteţi nişte oameni minunaţi şi promit, cât o să mă mai ţină Dumnezeu şi de câte ori se va ivi ocazia, să

particip şi cu alte expoziţii. Una de caricatură, mi-ar plăcea, vreo 100 de lucrări pe teme pe care noi le trăim”, a menţionat Radu Bercea.

Participanţii la vernisaj s-au bucurat şi de momentele muzicale pregătite de clasa de chitară a Şcolii Populare de Artă din Piatra-Neamţ, protagonişti fiind profesorul Florentin Blănaru şi eleva sa, Inge Olaru.

Casă pentru Teatrul Tandem

La 23 de ani de la înfiinţare, Teatrul Tandem al soţilor Maria şi Gheorghe Hibovski are o sală proprie de spectacole. Amenajată într-o fostă centrală termică, în Piaţa 22 Decembrie, la nr. 7, noua incintă dispune de 52 de locuri. Inaugurarea a avut loc la mijlocul săptămânii, cu o seară dedicată prietenilor (27 noiembrie) şi cu o reuniune a sponsorilor (28 noiembrie).

„Sunt foarte bucuros să «altoiesc» primul gong acestui spaţiu. Arhitectul Eugen Micşa a definitivat primul proiect, după multe schimbări, permutări. Această configuraţie a fost până la urmă agreată, pentru că este mai funcţională. Dacă nu erau foarte mulţi oameni care s-au implicat, prieteni de-ai noştri, n-am fi reuşit. Practic, acest spaţiu a fost realizat de ei. 60 de firme ne-au ajutat. Noi vom fi consecvenţi. Ce am făcut până acum o să facem şi de acum înainte. Suntem aserviţi propriilor crezuri”, a afirmat Gheorghe Hibovski.

„În lumea asta bezmetică, în care toate se destramă, un asemenea eveniment este o surpriză extraordinară. Maria şi Ghiţă merită aplauzele şi

Violeta MOŞU

(continuare în pag. 4)

Nimeni nu îi învaţă pe studenţii de la filologie să fie profesori (2)

• Interviu cu profesor Mirela-Cristina Grigori

(*urmare din numărul trecut*)

– *Ce ne puteţi spune despre interesul actual al elevului obişnuit pentru disciplina „limba franceză”?*

– Este binecunoscut faptul că, în aproape toate şcolile din judeţul Neamţ, limba franceză este limba a doua de studiu. Interesul pentru o limbă străină este dat elevului de perspectiva pe care cunoaşterea acestei limbi străine i-o deschide în mediul universitar şi pe piaţa muncii. Eu şi colegii mei de limba franceză suntem mereu pe poziţia de pe care le explicăm elevilor că studiul şi cunoaşterea limbii franceze reprezintă un atu în evoluţia lor, mai ales pe piaţa muncii. La Colegiul Naţional „Petru Rareş”, interesul pentru limba franceză a crescut în ultimii zece ani, o dată pentru faptul că am dezvoltat în liceu un centru local de cursuri D.E.L.F. şi un centru independent de examene de certificare D.E.L.F. pentru elevi (convenţii de cursuri de limba franceză se semnează cu Institutul Francez din Iaşi din 2005 chiar). În al doilea rând, din 2014, colaborăm anual cu liceul *Saint-Exupéry* din Saint-Raphaël, Franţa. Selecţia anuală a elevilor participanţi în proiect se face pe baza unui test de limba franceză. Incredibil, nu?

– *Printre alte responsabilităţi, sunteţi şi membru în comisia de proiecte a Colegiul Naţional „Petru Rareş”. Vă rog să ne împărtăşiţi gânduri legate de cele mai interesante experienţe de tipul Comenius şi Erasmus+.*

– Activitatea de performanţă a elevilor şi profesorilor din „Petru Rareş” este completată de câteva mari proiecte europene, foarte dificil de accesat, pentru faptul că este greu să găseşti parteneri externi şi pentru timpul excesiv pe care îl cere elaborarea acestor proiecte. În „Petru Rareş”, s-au desfăşurat trei mari proiecte cu finanţare europeană până în prezent. Pe lângă bursele Comenius de formare profesională a şase profesori, până în 2010, în perioada 2006-2016 s-au derulat următoarele proiecte:

• 2006-2007, Colegiul Naţional „Petru Rareş” a coordonat proiectul Comenius 2 lingvistic, *Tradiţii de căsătorie la români şi la francezi: uniuni reuşite*, colaborare între o clasă de a VII-a din „Petru Rareş” (diriginte, profesor Camelia Neţa) şi o clasă de acelaşi nivel din Fagnières, Champagne, Franţa, 8.500 euro finanţare; cele două şcoli au pregătit fiecare o piesă de teatru pe această temă. A fost dificil pentru elevii noştri, care îşi doresc mereu să fie cei mai buni, să joace teatru în limba franceză, să facă o broşură cu scrisori ale bunicilor şi fotografii vechi, să coase trusoul miresei şi să danseze dansuri tradiţionale de nuntă. Regiunea Neamţ era înfrăţită, în acea vreme, cu regiunea Champagne-Ardennes din Franţa, ceea ce a făcut mai frumoasă colaborarea noastră.

• 2006-2009, proiect Comenius 1.2 de parteneriat şcolar, *Computer Science Why*, colaborare cu liceul de muzică din Adiyaman, Turcia, şi cu liceul *El Cairat*, din Esparaguerra, Spania, 14.000 euro finanţare. Proiectul a cuprins activităţi care au demonstrat importanţa folosirii calculatorului în predare unor discipline de studiu dintre cele mai diverse.

• 2012-2013, existenţa în „Petru Rareş” a unui asistent lingvistic Comenius de limbă franceză, Jérémy Daud, printr-un proiect de asistanat lingvistic Comenius pe care l-am depus în 2012. Asistentul lingvistic a însoţit în actul predării-învăţării pe profesorii de limba franceză şi pe elevii din „Petru Rareş”.

• 2014-2016, Colegiul Naţional „Petru Rareş” a fost partener în proiectul ERASMUS+, *Des écrits aux écrans*, acţiunea cheie KA2, de parteneriat strategic, al Primăriei din Saint-Raphaël, Franţa, 19.000 euro alocaţi liceului nostru. În cadrul acestui parteneriat între organisme şi şcoli din cinci ţări europene (Franţa, Austria, Belgia, Polonia, România), accentul a fost pus pe un studiu care a demonstrat că, în contextul mondializării, chiar dacă este foarte mult promovată cartea digitală, oamenii preferă să citească clasicele cărţi tipărite, deşi bibliotecile şi alte instituţii trebuie să ofere diverselor tipuri de public alternative la lectura clasică. Astfel, „Petru Rareş” a găsit în partenerii francezi de la liceul *Saint-Exupéry* din Franţa şi de la liceul din Pelplin, Polonia, posibili viitori parteneri în alte proiecte. Cu liceul din Franţa, ne-am şi înfrăţit, de altfel, în 2016, printr-un act semnat la Nisa. Prieteni frumoşi!

– *O perioadă lungă de timp (2001-2007) aţi fost responsabil cu activitatea de formare continuă a profesorilor la Colegiul Naţional „Petru Rareş”. Care este viziunea dvs. cu privire la învăţarea pe tot parcursul vieţii? Care este experienţa dvs. în acest sens?*

– Ca responsabil cu activitatea de formare continuă în perioada pe care aţi citat-o, m-am limitat în a informa profesorii de diversele activităţi de formare care aveau loc la nivel local, judeţean şi completam permanent baza de date a şcolii cu parcursul de formare continuă al fiecărui cadru didactic. Consider că un profesor, pentru a performa într-un domeniu, trebuie să înveţe permanent, iar această învăţare se realizează optimal în cadrul unor cursuri postuniversitare şi în cadrul unor cursuri cu formatori de înaltă ţinută profesională. Lipsa acestor cursuri variate şi interesante este acută în ultimul timp, iar ideea de *credite* este deseori greşit înţeleasă, în diverse etape. Personal, din 1994, până anul acesta, am participat la numeroase cursuri de formare în domeniul limbii franceze şi al managementului educaţional. În perioada 1994-1996, am urmat studii postuniversitare la Universitatea *Jean Monnet* din Saint-Etienne, Franţa. Aceste cursuri mi-au schimbat total perspectiva asupra învăţării. Din acea perioadă a vieţii mele de profesor datează concepţia de inovare a predării la clasă, prin mijloace moderne, calculator, imagine, film, joc şi activitate extraşcolară. Am urmat studiile de Master de management educaţional ale universităţii *Al. I. Cuza* din Iaşi, la Facultatea de Economie şi Administrare a Afacerilor, în 2003-2005, am avut două burse Comenius de formare profesională la Centrul de Lingvistică Aplicată de la Besançon, 2005, şi la Lyon, 2009, am avut o bursă a Guvernului Român, de formare profesională în Belgia, la Universitatea Catolică din Louvain-la-Neuve, în 2010, am avut o bursă universitară ERASMUS+, la finalul studiilor doctorale, în 2013, la Paris. Am fost formator în diverse proiecte europene, actualmente în proiectul CRED al M.E.N., am predat cursuri de didactica limbii franceze la Universitatea *Al. I. Cuza* din Iaşi, în perioada 2009-2016 (licenţă şi Master), sunt evaluator de auxiliare didactice şi membru în comisia naţională a olimpiadei de limba franceză. Acestea sunt cele mai importante aspecte ale formării mele profesionale de după obţinerea licenţei, în 1990. Astăzi, militez pentru formarea continuă a profesorilor pe MOOC-urile nenumărate pe care le propun celebre universităţi şi centre de formare din lume (à propos de resursele educative on line de care se tot vorbeşte). Eu însămi am urmat un curs de formare în didactica modernă a limbii franceze

→

INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT

(*urmare din pag. 3*)

aprecierea noastră, la fel toţi cei care i-au ajutat”, a spus şi criticul de artă Emil Nicolae.

Cu acest prilej, s-a deschis o expoziţie de caricatură semnată Ovidiu Stanciu, iar cantautoarea Maria Răducanu a susţinut un recital-surpriză.

Ia – ADN-ul civilizaţiei montane româneşti

Lansarea cărţii „Ia – ADN-ul civilizaţiei montane româneşti” de Vasile Avădănei şi Lidia Avădănei, a avut loc pe 22 noiembrie, la Biblioteca Judeţeană G.T.K.

Prezentare: dr. Elena Florescu şi dr. Vasile Todincă; momente muzicale: Trupa folck „Eu Cred”.

Volumul a apărut în cadrul unui proiect finanţat de Consiliul Judeţean Neamţ.

Absolvent al Institutului Politehnic din Iaşi, Facultatea de Inginerie Chimică, doctor în Ştiinţe Chimice la Universitatea Politehnică Bucureşti,

inovare-creativitate.

Vasile Avădănei este cercetător ştiinţific gradul III în cadrul Institutului Naţional de Cercetări Economice „Costin C. Kiriţescu” al Academiei Române.

În anul 2011 a primit premiul „A. Tacu”, acordat de Institutul de Cercetări Economice şi Sociale „Gh. Zane” al Academiei Române, filiala Iaşi.

Lidia Avădănei este cercetător ştiinţific gradul III (asociat) în cadrul Institutului Naţional de Cercetări Economice „Costin C. Kiriţescu” al Academiei Române, doctor în Ştiinţe Chimice la Universitatea Politehnică Bucureşti. A publicat o serie de lucrări (cărţi, manuale, articole) în domeniul tehnologiei polimerilor, dezvoltare montană, dezvoltare economică locală, antreprenoriat, turism.

→

Nimeni nu îi învaţă pe studenţii de la filologie să fie profesori (2)

pe site-ul CAVILAM din Vichy, Franţa. https://mooc.cavilam.com. Excelent curs! Acesta este, după părerea mea, viitorul cursurilor de formare continuă pentru profesori. Nimeni nu îi învaţă pe studenţii la filologie să fie profesori, aici e marea problemă a învăţământului universitar actual. Formarea continuă este esenţială.

– În perioada 2008-2015 aţi fost inspector la ISJ Neamţ. Cum v-a plăcut această muncă? Ce noi provocări aţi întâmpinat?

– Recunosc că mi-a plăcut foarte mult această activitate, în afară de vizitele în şcoli din tot judeţul, nu făceam ceva nou, pentru că organizam cursuri şi activităţi cu toţi colegii şi înainte de a fi inspector. Dincolo de oboseala permanentă pe care am resimţit-o, pentru că aveam doar jumătate de normă, în cealaltă jumătate de normă am continuat să fiu profesor de limba franceză la „Petru Rareş”, iar vinerea şi sâmbăta predam la Iaşi, munca de inspector mi-a adus mai aproape problemele cu care se confruntă colegii mei: lipsa siguranţei postului (mai ales în mediul rural), precara pregătire iniţială, în unele cazuri, analfabetismul funcţional, scăderea interesului pentru studiul limbii franceze, lipsa unor dotări materiale. Am încercat, atât cât s-a putut, să îmi consiliez colegii şi să organizez activităţi care să îi valorizeze. I-am apreciat în mod deosebit pe colegii inspectori cu care am colaborat, atmosfera era caldă şi prietenoasă. Dar, mai ales, am apreciat colaborarea cu toţi colegii mei de limba franceză din judeţ, cu unii am legat prietenii frumoase. În 2009, am înfiinţat, cu sprijinul colegilor mei profesori, Asociaţia Română a Profesorilor de Limba Franceză din Neamţ, care există şi astăzi, şi care desfăşoară activităţi frumoase. Ca inspector, prin colaborarea cu Asociaţia ADIFLOR din Paris, am dotat cu diverse cărţi în limba franceză un număr de 20 de şcoli pe an, în perioada 2012-2015.

– Vorbiţi-ne despre cercetarea din cadrul lucrării de doctorat.

– Ideea de teză de doctorat a apărut în anul 2009, după susţinerea gradului didactic I. Teza mea (pregătită în patru ani) a abordat o problemă din domeniul imagologiei, cu o temă la graniţa între istorie şi literatură, privind imaginea pe care francezii o aveau despre români în secolul al XIX-lea. Am lucrat o teză în cotutelă, cu Universitatea Paris Créteil. Pentru mine, studiul textelor franceze, de literatură, istorie, publicistică, diplomatice la Biblioteca Naţională *François Mitterand* din Paris şi la Arhivele Diplomatice de la La Courneuve este una din cele mai frumoase perioade ale evoluţiei mele profesionale, care mi-a demonstrat, o dată în plus, măreţia istoriei unui popor a cărui limbă o predau. Cercetarea mea a dezvăluit sursele interesului pe care l-a avut Franţa faţă de Principatele Române şi rolul hotărâtor pe care prietenia cu Franţa l-a jucat în istoria română. Bineînţeles, m-am limitat la textele cu interes literar, care prezintă frumuseţea spaţiului de la nordul Dunării, frumuseţea oamenilor şi a tradiţiilor lor şi la modul în care se constituie imaginea alterităţii (teza are o anexă interesantă de imagini vechi). Susţinerea la Paris a tezei de doctorat a însemnat încununarea tuturor eforturilor pentru a cinsti, prin activitatea mea, o limbă în ale cărei taine intram la Şcoala nr. 4 din Piatra-Neamţ, la vârsta de 7 ani.

– Puteţi să ne povestiţi istoria din 2012, când aţi devenit cavaler al Ordinului Francez „Palmes Académiques”?

– Pentru toată activitatea mea în domeniul promovării limbii franceze, a francofoniei, la toate nivelurile, statul francez mi-a conferit acest titlu. Am colaborat mult cu Ambasada Franţei, în cadrul unor activităţi care au implicat deplasarea unor artişti francezi în judeţul Neamţ, a unor profesori francezi. În 2011, într-un material pe care l-am trimis ataşatului educativ de atunci al ambasadei franceze, am prezentat tot ce se făcuse până atunci în judeţul nostru pentru promovarea limbii franceze şi ce s-ar putea face pentru stimularea interesului elevilor şi profesorilor pentru această disciplină, cum am putea fi sprijiniţi de către Franţa pentru aceasta. Pentru că eram la Paris atunci când a avut loc la Ambasada Franţei la Bucureşti ceremonia de acordarea a titlului, reprezentantul Institutului Francez a venit la Piatra-Neamţ şi ceremonia a avut loc chiar la Colegiul Naţional „Petru Rareş”, în prezenţa colegilor de la liceu şi de la inspectorat. În judeţul Neamţ mai există un coleg care deţine acest titlu de cavaler al ordinului francez *Palmes Académiques*, este vorba de domnul profesor Iulian Tătaru.

– Ca membru al Asociaţiei de Prietenie „Piatra-Neamţ – Roanne” aţi avut o activitate foarte bogată, plus că sunteţi iniţiatorul concursului naţional Olympiades de la francophonie...

– De Roanne mă leagă amintiri foarte frumoase, din 1994. La Roanne am locuit un an în timpul primelor mele studii postuniversitare la Saint-Etienne. Acolo am cunoscut oameni frumoşi, care m-au învăţat ce înseamnă voluntariatul. Am desfăşurat multe activităţi în cadrul acestei asociaţii. Nu numai activităţi legate de limba franceză. De exemplu, în 2005, am sprijinit un proiect de colaborare între agricultorii din regiunea Roanne şi Neamţ. În 2009, am organizat în liceul nostru, o tabără de limba franceză pentru 33 de elevi din Piatra-Neamţ, tabără la care activităţile au fost susţinute de doi formatori B.A.F.A. din Franţa şi sprijinite de colegii mei din liceu, doamnele profesoare de limba franceză Carmen Buruiană şi Carmen Bourceanu (†), şi de colegii de la şcolile din oraş, doamna profesoară Elena Braşoveanu şi doamna profesoară Alina Baluş. Actualmente, din lipsă de timp, mă ocup exclusiv de concursul de literatură, *Les Olympiades de la francophonie*. În România, am venit în asociaţie prin 2004, prin vizita la Piatra-Neamţ a domnului Jacky Polturat, care căuta o şcoală cu care să colaboreze pe partea de francofonie. La început, acest concurs era patronat de o asociaţie franceză din Quimper, care s-a desfiinţat ulterior. Eu am spus atunci partenerilor din Roanne că ar fi bine să preluăm noi concursul. La început, era judeţean, francezii voiau să valorizeze munca elevilor din Neamţ. Când am ajuns la inspectorat, m-am gândit să îl înscriem pe lista naţională de concursuri, pentru a încuraja cât mai mulţi elevi şi profesori în practica limbii franceze.

Începând cu ultimele trei ediţii, concursul are loc o dată la doi ani, pentru că francezii (cei care dau şi premiile) doresc să promoveze şi talentele elevilor artişti de la Liceul de Artă *Victor Brauner*, de aceea am iniţiat şi bienala *Victor Brauner*, concurs naţional. În cadrul colaborării cu asociaţia din Roanne şi cea din Piatra-Neamţ, am lucrat şi cu Asociaţia ADIFLOR din Paris, pentru dotarea cu cărţi în limba franceză a unor şcoli din Neamţ, printre care şi colegiul nostru. Cel mai important eveniment în cadrul acestei colaborări a fost dotarea Colegiului Naţional „Petru Rareş” cu 15 tablete, fiecare cu 180 de cărţi în limba franceză, în decembrie 2018.

A întrebat prof. Gianina BURUIANĂ

INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT

O nouă expoziţie de pictură Carmen Cărbunariu

În perioada 2-15 decembrie 2019, pe simezele Sălii Cupolă a Bibliotecii GTK s-a aflat expoziţia de pictură „Culorile iubirii” semnată de Carmen Cărbunariu.

Artista plastică a dedicat evenimentul cultural cinstirii celor „Trei decenii de libertate în România”, marcând, astfel, aniversarea Revoluţiei din decembrie 1989. Vernisajul a avut loc pe 5 decembrie, a fost prezentat de poetul Dorin Ploscaru şi precedat de un moment muzical susţinut de pianista Oana Cărbunariu şi violonista Estera Cuzuioc.

Carmen Cărbunariu s-a născut la Piatra-Neamţ, în anul 1958. Primii paşi în artă i-au fost îndrumaţi de sculptorul Pompiliu Clement. Urmează Şcoala Generală de Muzică şi Arte Plastice, finalizează studiile Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iaşi (1980) dar, pasionată de pictură, emigrează în Italia (1999). Susţine licenţa la „Accademia di Belle Arti” din Carrara, urmează un Master în „Arte Visuale – Pittura”, obţine numeroase premii şi o bună cotaţie în galeriile de artă.

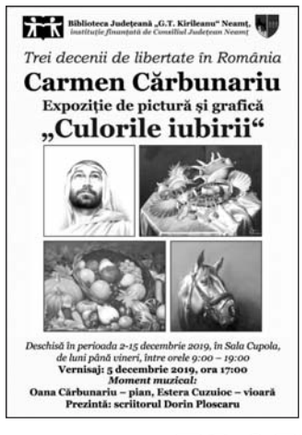

Operele ei au fost publicate în numeroase cataloage, jurnale şi reviste de artă din Italia şi Norvegia, bucurându-se de aprecierea publicului, a colegilor artişti şi a criticilor de artă. În anul 2017 se întoarce acasă, la Piatra-Neamţ, după o absenţă de peste 18 ani, cu bucuria şi speranţa că în sfârşit se va putea dedica fără rezerve picturii şi desenului.

Concertul coral „Venite adoremus” a deschis seria evenimentelor dedicate Crăciunului

La începutul lunii decembrie, Centrul pentru Cultură şi Arte „Carmen Saeculare” Neamţ şi Academia Naţională de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-

(continuare în pag. 6)

Din culisele marilor realizări şi împliniri

• Interviu cu dl. Grigoruţă Oniciuc – director al Colegiului Naţional „Petru Rareş”

– *Domnule director Grigoruţă Oniciuc, cum aţi reuşit să transformaţi Colegiul Naţional „Petru Rareş” în gazda olimpiadei internaţionale de astronomie?*

– În toamna aceasta se împlinesc 7 ani de când am avut norocul şi privilegiul de a conduce echipa României la 7 olimpiade internaţionale de astronomie. După vreo 3-4 deplasări mi-a încolţit ideea: „Ce-ar fi dacă am aduce-o şi la noi în ţară...” În 2014 a fost Olimpiada de Astrofizică la Suceava şi am fost efectiv mândru de ceea ce au reuşit colegii mei de acolo. Am avut apoi o discuţie cu inspectorul de specialitate din minister şi a rămas să negociez cu board-ul olimpiadei internaţionale pe tema aceasta. Într-un fel ne venea şi rândul, fiecare dintre ţările participante trebuie să organizeze o ediţie, deci noi eram la ediţia XXIV-a din 20 de ţări şi nu organizasem niciodată (au mai fost ţări care au organizat de două ori). Ideea a fost foarte bine primită şi evident că atunci am plusat că mi-ar plăcea mult să fie la Piatra-Neamţ, pentru că este un oraş foarte frumos. În calendarul olimpiadelor internaţionale a mai fost o ediţie a Olimpiadei de Matematică anul trecut la Cluj Napoca, cu peste 400 de participanţi. Anul acesta, în care şcoala împlineşte 150 de ani, am avut avizul de la minister pentru a organiza în judeţul Neamţ împreună cu inspectoratul şcolar Olimpiada Internaţională de Astronomie. Mi-am dorit ca Rareşul să fie implicat mult, nu doar ca parte a unei înşiruiri de nume, ci să facă ceva concret, în plus faţă de ceea ce fac eu la lot, şi în urma discuţiilor cu preşedintele olimpiadei, a acceptat ca probele teoretice să se desfăşoare la noi, plus tot ce înseamnă partea de secretariat. Celelalte lucruri au fost preluate foarte bine de inspectorat şi colaboratori.

– *Efortul organizatoric pentru olimpiadă a fost uriaş. Dezvăluiţi-ne din culisele acestuia.*

– În primul rând, cu acceptul preşedintelui Consiliului de Coordonare a Olimpiadei Internaţionale de Astronomie, academicianul rus Mikhail Gavrilov, am creat toată baza de date referitoare la participanţi, care cuprindea foarte multe informaţii. Aceasta a avut un rol foarte important, ajutând toate cele ulterioare: cazare la hotel, excursii, deplasări.

Apoi, au fost estimate sumele de bani care trebuiau plătite de fiecare ţară. Alte aspecte de rezolvat s-au referit la modalitatea participanţilor de a călători până la Iaşi, respectiv Bacău şi apoi accesul cu autocare până la Piatra-Neamţ, lucru de care s-a ocupat inspectoratul şcolar împreună cu şcolile care au desemnat profesori. În ceea ce înseamnă logistica pentru olimpiadă, sunt nişte necesităţi specifice: etichete, săli, truse de geometrie, plus efortul ISJ şi al sponsorilor pentru tricouri, rucsacuri, şepci etc., care rămân întotdeauna nişte amintiri despre locul în care mergi.

Cazarea s-a făcut la un hotel de 4 stele (eu n-am beneficiat în cei 7 ani de o asemenea cazare); să nu uităm meniurile foarte diversificate, ospitalitatea specific românească, excursiile în zonele reprezentative ale judeţului, care au costat foarte mult, toate rezolvate cu succes de ISJ Neamţ, sponsori, primării. Ne-am ocupat până şi de traducerile problemelor, iar proba observaţională am realizat-o cu profesori din toată ţara dar şi din Piatra-Neamţ; telescoapele au fost transportate şi aşezate în staţii de către oamenii noştri de întreţinere, cu sprijinul celor care le-au adus, colegii de la ISJ Suceava şi încă din vreo 3-4 locuri din ţară.

Voluntarii de la Rareş şi din alte şcoli s-au descurcat admirabil, experienţa lor a fost de necrezut şi de ţinut minte o viaţă întreagă. Poate vom scrie şi o cronică a acestei olimpiade. Cert este că în final, înainte de a pleca, şi domnul Gavrilov şi mulţi prieteni din ţările participante, mi-au spus că a fost una dintre cele mai reuşite olimpiade, atât din punct de vedere organizatoric cât şi pe partea de concurs – corectitudine şi evaluare.

– *Flavia Cristina Pascal, laureată cu medalia de bronz, nu este la prima reuşită de acest gen. Cum s-a sincronizat străduinţa elevei cu implicarea profesorului ei, Grigoruţă Oniciuc?*

– Flavia este una din steluţele care sper să explodeze puternic cândva. Îşi doreşte foarte mult să urmeze o carieră în domeniul astronomiei şi astrofizicii. Anul acesta a luat două medalii de bronz, una la Olimpiada Internaţională de Astrofizică şi una la cea de Astronomie. Cred că la astronomie se putea mai mult, dar probabil şi-au spus cuvântul oboseala de după astrofizică şi stresul gestionat mai dificil pentru un copil la el acasă. Dar până la urmă sunt puţini copii în învăţământul nemţean care să participe la două olimpiade internaţionale şi să obţină două medalii de bronz. Ea a mai fost la o olimpiadă internaţională în clasa a VII-a, în China, când am considerat că este încă necoaptă şi am avut dreptate. E un copil perfecţionist, o fată foarte serioasă, care se descurcă admirabil la fizică şi la matematică. Sper să îi găsesc urmaşi cât de curând şi sunt câţiva copii din clasa a VIII-a cu care lucrez, atât de la noi cât şi de la Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş”. Învăţăm cu mare pasiune în cadrul Centrului Judeţean de Excelenţă şi a Cercului de astronomie. Nu vă ascund că m-am ocupat şi de elevul Grosu Teodor din Bacău, cu care am lucrat peste jumătate de an şi a luat medalie de argint la juniori şi sunt elevi şi din alte localităţi care vor să vină alături de noi. Până la urmă important este să se aducă medalii pentru ţară. Noi,

→

INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT ❐ INFOCULT

(urmare din pag. 5)

Napoca, Extensia Piatra-Neamţ, au invitat publicul pietrean la concertul coral intitulat „Venite adoremus”. Acest eveniment, în care a performat corul „DimAcord” al studenţilor Academiei, condus de dirijoarea Rodica Trandafir, a fost o binevenită ocazie de a ne pregăti sufleteşte pentru Sfânta Sărbătoare a Naşterii pe care întreaga lume creştină o celebrează pe 25 decembrie.

Concertul, parte integrantă a Stagiunii artistice 2019-2020, a avut loc miercuri, 4 decembrie 2019, la Sala studio „Theodor Macarie” a Liceului de Artă „Victor Brauner” Piatra-Neamţ.

G.T. Kirileanu, „Martor la istoria României”

Joi, 28 noiembrie 2019, la Filiala de Carte Străină a Bibliotecii Judeţeane „G.T. Kirileanu” Neamţ a avut loc lansarea cărţii „Martor la istoria României (1872-1960). Jurnal şi epistolar. Volumul V: 1923-1927” de G.T. Kirileanu, ediţie îngrijită, cuvânt-înainte, note şi indice de Constantin Bostan. Volumul a apărut recent la Editura Saeculum I.O. Bucureşti, în cadrul unui proiect editorial finanţat de Consiliul Judeţean Neamţ. În prezenţa unui public numeros şi avizat, dar şi a autorului, prezentarea cărţii a fost făcută de criticul Cristian Livescu şi profesorul Leonard Rotaru.

În deschiderea alocuţiunilor, dl. Constantin Bostan s-a referit la calitatea publicului – *oameni care au încercat să tragă o linie sau o brazdă în cultura nemţeană şi care mi-au făcut onoarea de a-mi fi contemporani* – referindu-se apoi pe larg la G.T Kirileanu, *un cărturar căruia nu-i vom putea mulţumi niciodată de ajuns pentru că ne-a făcut cinstea să fie pietrean şi că a stat 25 de ani în ceastă urbe,*

→

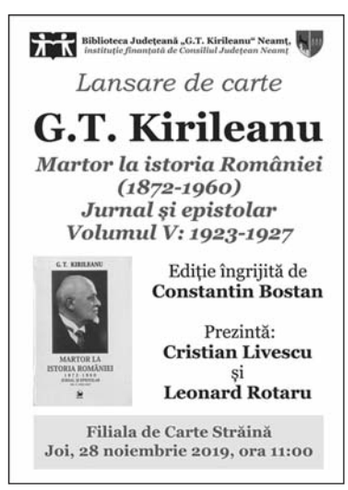

Din culisele marilor realizări şi împliniri

Profesorii, avem un rol foarte important în ceea ce înseamnă pregătirea copiilor, poate determinant, dar rezultatul ca atare li se datorează doar lor.

Pe 13 decembrie ar fi trebuit să plec în Iran, la Olimpiada Internaţională a Ţărilor din Asia şi Pacific, dar este perioada dinainte de sărbători, cu întoarcerea chiar de Crăciun, şi noi ţinem mult la tradiţii.

– Să trecem la săptămâna 25-30 noiembrie când Colegiul Naţional „Petru Rareş” a îmbrăcat straie de sărbătoare. De când aţi început pregătirile şi cine v-a fost alături în această imensă întreprindere?

– Pregătirile au început de foarte mult timp cu discuţii cu dl. Mihai-Emilian Mancaş, care a fost director la aniversarea de 100 de ani, cu dl. Paul Sandovici, o adevărată colecţie de informaţii şi cu mulţi dintre colegii care au dorit să împărtăşească propuneri pentru ceea ce a însemnat această săptămână. M-au ajutat foarte mult întâlnirile cu foştii absolvenţi, din anii 1952, 1956, 1961 şi cu generaţiile mai tinere, care mi-au prilejuit să văd ce înseamnă un absolvent de Rareş şi să creionez toate activităţile în jurul unui concept de bază. 150 de ani e o cifră, dar ideea de bază pe care am lansat-o a fost aceea de întoarcere acasă, adică acolo unde ai primit educaţia pentru a respecta anumite valori, pentru a fi un foarte bun profesionist, pentru a fi remarcat acolo unde te vei duce.

Cine mi-a fost alături? În primul rând colega mea, doamna Claudia Jora cu care m-am sfătuit practic în tot ce înseamnă aceste activităţi, Cristina Grigori, Loredana Mitrea, Dorina Luminiţa Drexler, Paul Sandovici, Camelia Afloarei, Elena Năsoi, Sonia Iacoban, Raluca Rusu, personalul de la secretariat ... sunt foarte, foarte mulţi colegi care s-au implicat şi au desfăşurat şi activităţi în săptămâna respectivă. Apoi, Consiliul şcolar al elevilor, Asociaţia de părinţi, Asociaţia Alumni. În momentul în care ne-a fost clar ce vrem să facem, am început să adunăm tot felul de materiale: volumul aniversar, apoi monografia dlui Paul Sandovici, moneda pe care am lucrat-o, trofeele, diplomele. Primăria ne-a ajutat prin proiecte aprobate în Consiliul local şi să nu uităm de numeroşii sponsori.

– Aţi întâmpinat şi greutăţi?

– În primul rând unele informaţii s-au cam poticnit în drumul spre noi; nu cunosc încă motivele şi nu cred că sunt importante.

Greutăţile foarte mari au fost legate de unele proiecte privite cu foarte multe îndoieli. Vezi galeria foştilor profesori din Rareş. Eu am spus că voi trece peste orice fel de orgolii, şi pentru oamenii care au predat 10-15 ani în Rareş nu-i un efort foarte mare să aibă un tablou pe un hol principal. Aceasta a fost o provocare foarte mare şi am depăşit-o, pentru a pune în evidenţă valorile pedagogice care au trecut prin Rareş. Altă dificultate a fost legată de simpozioane. Pentru a nu stârni orgolii nemăsurate am spus că vor fi simpozioane acolo unde se doreşte, cu denumiri ale unor profesori care au încetat din viaţă – Ioan Zenembisi, Ioan Zgârciu şi Vladimir Laşcu – ca să am certitudinea că nu deranjez pe cineva.

– Ştiu că este greu de făcut o ierarhizare a manifestărilor ce au avut loc. Totuşi, care sunt cele mai apropiate de sufletul Dvs.?

– Primul loc îl ocupă Gala Excellentia... Noi am gândit scenariul acesteia, ce trebuia să se întâmple acolo, cine ar urma să fie omagiaţi. Însă am simţit că lipseşte ceva pentru a transmite acea emoţie şi acea stare specifice momentului. Şi atunci s-a întâmplat să fim vizitaţi de o fostă elevă de-a noastră, Alina Grigore, printre altele şi scenaristă, cu care nu mi-au trebuit decât două minute ca să batem palma. Am empatizat total, i-a plăcut foarte mult ideea şi s-a ocupat complet de ceea ce a însemnat organizarea galei. Am pus totul la punct prin video conferinţe de câte o oră/o oră şi jumătate, ea la Bucureşti, noi aici, într-o perioadă în care ea lucra cu o laureată a premiului Oscar. Copiii au îndrăgit-o foarte mult şi ceea ce a fost acolo a fost o mână de profesionist, absolvent de Rareş şi care a vrut să ajute Rareşul.

O surpriză foarte plăcută pentru mine a constituit-o şi Conferinţa rostită în faţa tinerilor de Episcopul de Huşi dar m-a surprins şi emoţia care a străbătut inaugurarea sălii de sport „Vladimir Laşcu”; menţionez şi Noaptea Muzeului Rareş – un proiect la care am ţinut mult, foarte bine primit de comunitate.

– Cireaşa de pe tort a fost înalta distincţie regală pe care aţi primit-o pe data de 25 octombrie din mâna Principesei Margareta...

– Pentru ziua de 27 noiembrie, când se împlineau exact 150 de ani de atestare documentară, am vrut să avem alături şi Casa Regală, adică nivelul cel mai înalt. Şi am scris o scrisoare frumoasă, o invitaţie pe care am trimis-o Casei Regale. La nici o săptămână am fost invitat la Ziua Regalităţii şi m-am dus. Atunci a fost primul contact cu Principele Radu şi Principesa Margareta, cu care am discutat şi ni s-a promis un răspuns.

Între timp dl. Mihai-Emilian Mancaş mi-a spus să cercetez pe unul dintre pereţii din curtea interioară, că este ceva interesant pe un zid. Nu ştia exact ce, pentru că era din anii ’39-’40. Şi m-a rugat foarte mult să sap şi spre surpriza mea am găsit simbolul regal „Straja Ţării”. Am trimis fotografii Casei Regale şi mi-am anunţat intenţia de a-l restaura (lucru pe care l-am şi realizat). Bănuiesc că acesta a fost unul din lucrurile deosebite care au contat, pentru că apoi am primit un mail, în care ni se spunea că în data de 25 octombrie suntem aşteptaţi pentru decorarea şcolii cu cea mai înaltă distincţie a Casei Regale acordată în domeniul educaţiei. Surpriza mare a fost când am ajuns acolo, erau 15 nominalizări, printre care Academia Militară din Bucureşti, Universitatea „Carol Davila” din Iaşi, Teatrul din Sibiu şi doar trei licee. Ne-am bucurat mult, am avut o discuţie non formală cu Principesa Margareta, iar în luna mai avem promisă o vizită a domniilor lor.

A consemnat Gianina BURUIANĂ

(*continuare în pag. 11*)

a uitat de prieteni şi neprieteni, pentru că vremurile erau negre şi pentru că el, în calitatea de cărturar, fost bibliotecar al Palatului Regal, purta eticheta primejdioasă de mic duşman al poporului...

Cartea a fost lansată de asemenea şi la Biblioteca Orăşenească „Mihai Eminescu” Bicaz (28 nov.), la Biblioteca Municipală „George Radu Melidon” Roman (3 dec.), şi la Casa Culturii „Ion Creangă” Târgu Neamţ (4 dec. 2019).

S-a deschis „Salonul de iarnă”. Premiul UAP, 2019

La Galeriile de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamţ a avut loc, marţi după-amiaza (3 decembrie), vernisajul expoziţiei colective „Salonul de iarnă”. Lucrările se bucură de interes prin prospeţimea gestului artistic, autorii acestei reuniuni, ultima din acest an, fiind: Dumitru Bostan Jr., Ştefan Potop, Radu Macavei, Florin Mircea Zaharescu, Mircea Ciacâru, Dumitru Bezem, Mihai Agape, Cristian Bistriceanu, Narcisa Stejeran, Grigore Agache, Ştefan Ioan Diaconu, Cristinel Prisacaru, Gigel Bârliba, Lucian Tudorache, Arcadie Răileanu, Gheorghe Cuciureanu, Mircea Titus Romanescu, Lucian Gogu Craiu şi Oana Gavriliu.

Brăileanca Narcisa Stejeran, medic radiolog la Spitalul Orăşenesc din Bicaz, este cel mai nou membru al Uniunii Artiştilor Plastici (UAP), filiala Neamţ.

Sculptorul romaşcan Florin Mircea Zaharescu a fost declarat artistul anului 2019. „Mă simt onorat, dar şi obligat ca în anii ce vin să menţin acelaşi ritm de expoziţii şi de comenzi sociale. Sper să mă ajute fizicul, să fiu sănătos şi să reuşesc ce mi-am propus”, a spus laureatul.

Expoziţia va rămâne deschisă întreaga lună decembrie.

Colegiul Naţional „Petru Rareş” – o istorie de 150 de ani

• O săptămână magică a „excelenţei prin asumarea tradiţiei”

2 5 noiembrie 2019, a fost ziua în care au început impresionantele manifestări prilejuite de sărbătorirea a 150 de ani de atestate documentară a Colegiului Naţional „Petru Rareş” din Piatra-Neamţ. Solemnitatea, marcată de aproape 60 de activităţi, a reunit – pe lângă profesorii şi elevii liceului – oficialităţi, înalte personalităţi academice din ţară şi străinătate, diplomaţi, Alumni de prestigiu naţional şi mondial, prelaţi, foşti dascăli, mulţi alţi invitaţi. A urmat o săptămână efervescentă, care a răsplătit eforturile organizatorilor prin succesul şi intensitatea acţiunilor.

Festivitatea de deschidere a început la ora 11, la Sala de festivităţi, cu intonarea imnului Colegiului Naţional „Petru Rareş”, compus în 1969 de regretatul profesor George Grigorică, cu ocazia centenarului instituţiei.

Am ales să începem aşa săptămâna aniversară, pentru că noi considerăm că raportarea la tradiţie este lucrul care ne poate asigura o continuitate în ceea ce înseamnă performanţa şi calitatea la Colegiul Naţional „Petru Rareş” **–** au fost primele cuvinte rostite de domnul director **Grigoruţă Oniciuc**. Printre oaspeţii care au adresat salutări alese în acest ceas aniversar s-au numărat: primarul municipiului Piatra-Neamţ – dl. **Dragoş Chitic**, dna. inspector general **Elena Laiu**, dl. inspector general adjunct **Ioan Milea**, dna. director de la Direcţia de Cultură – **Roxana Josanu**, dl. preşedinte al Alianţei Colegiilor Centenare – **George Cazacu** şi reprezentanţi ai Colegiilor Centenare (dna. **Daly Marciuc** – Colegiul Naţional „Mihai Eminescu”, Satu Mare; dl. **Liviu Cotfasă** – Colegiul Naţional „Elena Cuza”, Craiova; dna. **Liliana Grigoriu** – Colegiul Naţional „Unirea”, Focşani; dl. **Dorin Frâncu** – Colegiul Naţional „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov).

Preluând memoria timpului, în mod inspirat, prima zi a continuat cu activităţile concepute de catedra de istorie, coordonate de doamna profesor Dorina-Luminiţa Drexler. Este vorba despre **Simpozionul *Rolul învăţământului în dezvoltarea României moderne,*** în care au avut intervenţii prof. univ. dr. **Alexandru Platon**, conf. univ. dr. **Cristian Ploscaru**, lector dr. **Gheorghe Iutiş** şi reprezentanţii Colegiilor Centenare. Cabinetul de istorie a primit numele „Academician Gheorghe Platon”, – pentru a onora memoria fostului absolvent de Şcoală Normală, care şi-a susţinut bacalaureatul aici –, fiind de faţă şi fiul ilustrului istoric, profesorul universitar doctor Alexandru Platon.

Proiectul *Follow-up* a debutat la ora 15,00, tot la Sala de festivităţi, unde **Robert Băltog**, preşedintele Consiliului Elevilor şi vicepreşedinta **Ilinca Leşovschi** au prezentat, pentru început, experienţa lor din tabăra Camp Kennedy (Bucureşti, 14-21 iulie 2019), ce a avut ca temă educaţia non formală.

Consider că prin această tabără ni s-au lărgit orizonturile, pentru că am avut ocazia să mergem în Bucureşti, direct în miezul problemei; am văzut oameni implicaţi în conducerea ţării, am fost la Cotroceni şi am vorbit cu consilieri ai domnului preşedinte Klaus Iohannis, am fost la DNA şi am discutat cu procurorul şef adjunct, am intrat în legătură cu oameni foarte importanţi, care nu ne-au tratat ca pe nişte copii, ci ne-au luat foarte în serios, a declarat Ilinca Leşovschi. S-au mai prezentat informaţii pentru a aplica la bursele americane Flex, precum şi modul de acces şi lucru pe platforma UReport, dedicată copiilor şi tinerilor, problemelor lor şi felului în care pot participa la luarea deciziilor în comunităţile lor.

Noaptea Muzeului Rareş a fost o iniţiativă inspirată şi spectaculoasă, elevii amenajând tematic câteva clase, ghidând publicul şi expunându-şi ideile cu nonşalanţă.

O atmosferă medievală a oferit **Sala „Petru Rareş”**, animată de domniţe romantice şi turniruri cavalereşti, pe fondul sonor din „Urzeala Tronurilor”. **Sala „Calistrat Hogaş”** a reconstituit atmosfera vremii în care Calistrat Hogaş şi Ioan Negre erau profesori şi directori, iar în **„Sala personalităţilor de marcă”** s-au regăsit foşti elevi şi foşti şi actuali profesori iluştri, cu fotografii şi evocări personale: Daniel Tătaru, Constantin (Ticu) Lăcătuşu, Dana Vais, Alina Pamfil, Gheorghe Dumitreasa, Grigoruţă Oniciuc, Dorel Haralamb, Gianina Cărbunariu. ş. a.

Un moment emoţionant al zilei a fost marcat de *Marşul Recunoştinţei.* La ora 16,30, de pe platoul Curţii Domneşti au pornit către Cimitirul Eternitatea sute de elevi ai Rareşului, însoţiţi de profesorii lor, purtând în faţă steagurile municipiului, României şi Uniunii Europene şi intonând cântece patriotice. Marşul, tradiţie din anul 1919, se afla la a doua ediţie a seriei noi şi a fost finalizat prin depunerea de coroane de flori la mormintele celor trei mari directori întemeietori ai Rareşului: Calistrat Hogaş, Ioan Negre şi Mihai Stamatin. Apoi, în sunetele tângâitoare ale clopotelor, trase special pentru această solemnitate, s-a produs retragerea cu torţe către liceu, căci ziua nu se încheiase încă.

Sub bagheta actriţei **Alina Grigore,** fostă rareşistă care şi-a câştigat deja un nume în film şi teatru – de această dată în postura de regizor, scenograf şi autor de text – trupa TeenAct a Colegiului Naţional „Petru Rareş” a jucat piesa *Où sont les enfants,* un spectacol care surprinde cu umor şi luciditate slăbiciunile şcolii, familiei şi timpului prezent. Un spectacol dinamic, cu bune performanţe actoriceşti ale interpreţilor, răsplătite cu aplauze îndelungi şi urale.

Ora 10,00 a celei de-a doua zile s-a dovedit una foarte fierbinte pentru cancelaria care a concentrat o mulţime de foşti şi actuali profesori ai Rareşului, Alumni şi alţi invitaţi. Şi cum să nu fi fost aşa, când urma un adevărat regal al lansărilor de carte!

→

Colegiul Naţional „Petru Rareş” – o istorie de 150 de ani

Pentru început, domnul **Adrian-Pavel Sandovici** – mult îndrăgitul profesor de limba engleză, care a convins generaţii întregi să iubească limba marelui Shakespeare – cu o vibraţie specială în glas, şi-a prezentat rodul a 7 ani de muncă asiduă, **monografia „Liceul Petru Rareş Piatra-Neamţ – o istorie de 150 de ani”**, o lucrare monumentală de aproape 750 de pagini.

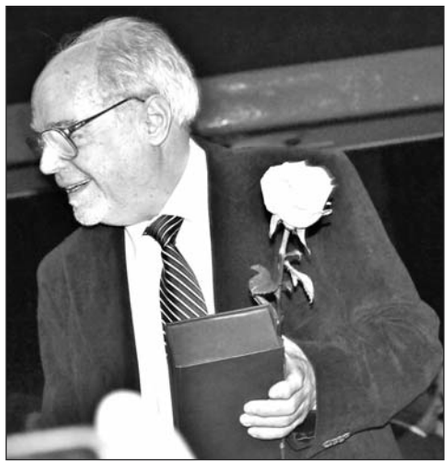

Din 1 octombrie 2012 m-am aşternut pe treabă şi, cu stăruinţă, am început să adun informaţii cât mai multe şi cât mai precise, după un plan ce avea să fie modificat în mai multe rânduri, în funcţie de ceea ce găseam sau nu în documentele cercetate, a declarat autorul. Densă, foarte bine documentată, extrem de interesantă, lucrarea te cucereşte de la primele pagini, surprinzând o istorie culturală de un veac şi jumătate, prin vastitatea informaţiei şi pertinenţa comentariului.

A urmat volumul aniversar „**Oamenii Rareşului”**, coordonat de profesorii **Grigoruţă Oniciuc**, **Claudia Jora**, **Monica Costea** şi de preşedinta Alumni a CNPR – **Raluca Bârzu**. Între coperţile acestuia avem bucuria de a vedea împărtăşite consideraţii, experienţe, trăiri, amintiri, sentimente ale unora dintre cei care au trecut pragul „Liceului Alb”, fie ca directori şi profesori, fie ca absolvenţi.

S-a relansat şi volumul al doilea din trilogia „**Zilele”** de **Mihai-Emilian Mancaş**. Domnia sa nu a putut ajunge din Franţa, însă a fost prezent printr-o intervenţie video realizată prin Skype, încheindu-şi discursul cu urarea: „Vivat, crescat, floreat Nationalibus Collegium Petru Rareş – Petrodavensis!”

Sala de festivităţi a focalizat apoi atenţia celor prezenţi deoarece era anunţată **Conferinţa „Ascensiunea continuă”** susţinută de **Ticu Lăcătuşu**, alpinistul lumii, despre care dl. Pavel-Adrian Sandovici afirmă în cartea sa că este *pământeanul care a avut întreaga planetă la picioarele sale şi a făcut ca drapelul României să fluture pe cele mai înalte culmi ale fiecăruia dintre cele 7 continente***.** De o modestie greu de imaginat comparativ cu anvergura faimei sale, fenomenalul Ticu Lăcătuşu a ţinut o lecţie model despre curaj şi valori umane, vorbindu-ne despre conceptele care l-au călăuzit în viaţă: pasiunea, respectul pentru natură şi oameni, dedicaţia, riscul, flexibilitatea, creativitatea, planificarea, originalitatea.

Momente de înaltă sacralitate, miercuri, 27 noiembrie, la exact 150 de ani de când a sunat primul clopoţel la gimnaziul clasic din Piatra... În holul cancelariei a avut loc slujba de *Te Deum,* săvârşită de PS Părinte Episcop Ignatie al Huşilor, delegatul Înaltpreasfinţitului Părinte Mitropolit Teofan, în prezenţa unui auditoriu numeros şi a unor oaspeţi de seamă, printre care: Excelenţa Sa **Michel Monsauret**, ataşat de cooperare educativă al Ambasadei Franţei în România, Preşedintele Alianţelor Franceze din România, doamna diplomat **Dana-Răduţa Matache**, domnul **Jacky Polturat**, vicepreşedintele Asociaţiei „Le Roannais”.

Un pom bun aduce întotdeauna roade bune. Eu cred că roadele bune se pot percepe, vedea în mod palpabil în generaţiile dvs. de tineri care au constituit şi constituie caractere umane şi profile socioprofesionale demne de invidiat – a apreciat **PS Părinte Episcop Ignatie**. La final, domnului director Grigoruţă Oniciuc i-a fost înmânată distincţia mitropolitană „Crucea Sfântului Ierarh Dosoftei” pentru mireni şi s-a dezvelit placa aniversară *(La momentul împlinirii a 150 de ani de existenţă a Colegiului Naţional „Petru Rareş”, lăsăm o mărturie a contribuţiei oamenilor Rareşului la păstrarea în timp a valorilor educaţionale autentice. 27 noiembrie 2019)*. De asemenea, Episcopul Huşilor a susţinut o *Conferinţă* mult apreciată de elevi cărora le-a recomandat în final să se folosească de toate învăţăturile primite de la dascălii lor, să nu uite de Dumnezeu şi să aibă grijă în mod special de rugăciune.

În aceeaşi zi a avut loc şi inaugurarea galeriei cu portretele fostelor cadre didactice, *Series Illustrium Magistrorum.*

La ora 18,30, Teatrul Tineretului, a fost gazda ***Galei Excellentia***, care şi-a propus să recunoască valorile ce au adus renume acestei instituţii şi să onoreze cu *trofee de excelenţă* pe câţiva dintre cei care au pus umărul, într-un fel sau altul la evoluţia uneia dintre cele mai importante unităţi de învăţământ din ţară.

Gala a fost prezentată cu umor şi aplomb de Cristian Greţcu, şi el absolvent de Rareş şi de Ilinca Leşovschi, iar printre momente muzicale şi de dans s-au anunţat laureaţii, printre care s-au numărat:

• *George Teleman*, absolvent ca şef de promoţie al Facultăţii de Aerodinamică din cadrul Universităţii Bucureşti, cercetător, referend la Ambasada României din Singapore, unde a urmat cursurile Institutului de Bănci şi Finanţe; om de afaceri care a instituit o bursă pentru elevii de la Rareş pentru a studia în Anglia.

• *Mihai-Emilian Mancaş*, elev al liceului în generaţiile de aur ale anilor 1940, profesor de limba română, scriitor, senator, director al liceului în anii ’70. S-a retras în Franţa dar îşi cinsteşte ţara în cercurile publicistice din care face parte.

• *Paul Chiribuţă,* actor strălucit care a jucat în peste 60 de spectacole semnate Liviu Ciulei, Sanda

Gianina BURUIANĂ

(*continuare în pag. 10*)

Colegiul Naţional „Petru Rareş” – o istorie de 150 de ani

(*urmare din pag. 9*)

Manu, Cătălina Buzoianu, Alexandru Tocilescu, Silviu Purcărete etc; a primit titlul „Chevalier de l’Ordre des Arts et des Lettres”, acordat de Ministerul Culturii din Franţa, pentru merite deosebite la Academia de Teatru din Limoges.

• *Daniel Tătaru,* a câştigat de patru ori consecutiv medalia de aur la Olimpiada Internaţională de Matematică, fiind un produs al profesorului de matematică Gheorghe Dumitreasa; licenţiat în matematică al Universităţii „Al. I. Cuza” din Iaşi, doctor în matematică al Universităţii din Virginia (SUA), cercetător şi profesor de matematică la Universităţile Princeton şi Berkeley.

• *Orest Pâslariu Ranghilof* (care ne-a încântat prin interpretarea *Ariei calomniei* din opera „Bărbierul din Sevilla” de Rossini şi a *Ariei lui Porgy* din „Porgy şi Bess” a lui Gershwin), absolvent al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, secţia canto; a debutat pe scena Operei din Bucureşti iar în prezent este solist al Teatrului de Operetă „Ion Dacian”.

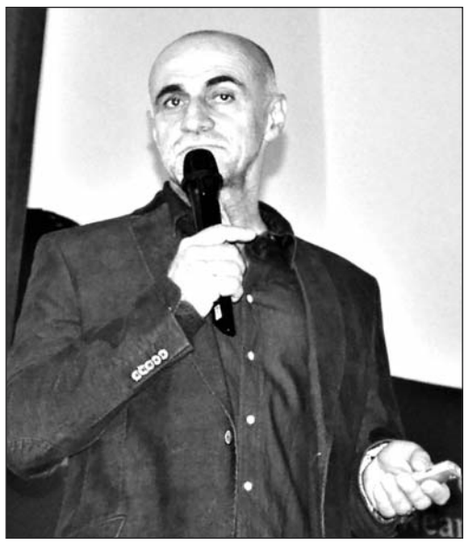

• *Ticu Lăcătuşu*, licenţiat în geologie al Universităţii din Bucureşti, care pe 7 februarie 1995 cucereşte Everestul iar în 1999 primeşte premiul pentru cel mai bun sportiv al anului; a avut iniţiativa amenajării celui mai modern traseu de aventură din ţară – Via Ferrata Astragalus – în Cheile Şugăului.

• *Dana-Răduţa Matache,* diplomat, fost ambasador al României în Suedia, fost secretar de stat în Ministerul Afacerilor Interne, fost însărcinat cu afaceri la Ambasada României din Londra.

• *Gheorghe Dumitreasa,* profesor emerit şi fondatorul şcolii de matematică la Piatra-Neamţ – fabrica de olimpici.

• *Sabina Alistar,* licenţiată în chimie a Universităţii Stanford (SUA), doctor al aceleiaşi instituţii în 2012, specialist în profilaxia şi terapia HIV.

• *Petru Plăcintă*, a pus bazele primului holding din industria românească, fostul „Avicola Bacău”, astăzi „Agricola”; a fost subsecretar şi secretar de stat în Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare şi a creat la Bacău un pol de cercetare pentru agricultură.

• *Adrian-Pavel Sandovici,* profesor de limba engleză timp de 42 de ani şi director al liceului în perioada 1982-1985; spirit enciclopedic, critic şi perfecţionist, a înfiinţat primul laborator fonic pentru predarea limbilor străine.

Au fost premiaţi *In Memoriam*: *Adrian Rugină*, eroul de la Clubul Colectiv care a salvat cinci oameni cu preţul vieţii sale şi regretata profesoară şi inspectoare de limba franceză *Alina Pamfil*.

Prin frumoasele cuvinte adresate de pe scenă, toţi laureaţii au mulţumit dascălilor lor, care i-au ajutat să se realizeze şi să devină oameni adevăraţi.

Joi, 29 noiembrie s-a asistat din nou la o pleiadă de manifestări ştiinţifice: ***Simpozionul regional de chimie şi ştiinţe, Concursul „File de istorie”, Cercul de limba şi literatura română,*** Concursul ***„Bursa de idei economice”***.

De foarte mare interes a fost Conferinţa Internaţională ***„Curente pedagogice şi abordări în didactica limbilor şi culturilor străine”,*** susţinută de prof. univ. dr. **Richard Lescure** – Universitatea din Angers, specialist în didactica limbii franceze, în testele de certificare lingvistică DALF/DELF, autor de manuale, fost decan al Facultăţii de Litere al Universităţii din Angers, fost ataşat de cooperare educativă la Ambasada Franţei din Sofia.

Ziua s-a încheiat printr-o explozie de tinereţe, efervescenţă şi entuziasm, pe platoul Curţii Domneşti, cu prilejul primului spectacol oferit de elevii Rareşului publicului pietrean.

Dintre manifestările zilei de vineri menţionăm pe cele dedicate profesorului emerit de educaţie fizică **Vladimir Laşcu**, considerat părintele sportului pietrean. În onoarea sa s-a dezvelit un basorelief, operă a sculptorului Lucian Tudorache, iar sala de sport a CNPR îi poartă numele. „Totul a pornit de la întâlnirea de bun augur cu Violeta Moşu, un om pasionat, care mi-a povestit foarte multe despre profesorul Vladimir Laşcu. Am onoarea de a vă anunţa că, începând din acest moment, sala de sport se numeşte „Vladimir Laşcu” şi vă mulţumim că aţi venit să asistaţi la acest eveniment”, a spus dl. prof. Grigoruţă Oniciuc. La baza acestei lăudabile iniţiative a stat şi antrenorul emerit de atletism Ilie Popescu, fost elev al profesorului Vladimir Laşcu: „Trăiesc o mare bucurie. De 10 ani aştept acest moment. Fără sprijinul fiicei profesorului Laşcu, Doina (Tiuca) Laşcu, al Violetei Moşu, al domnilor directori, Grigoruţă Oniciuc şi Claudia Jora, şi al profesorilor Cătălina şi Gheorghe Popa Grigoraş şi Dan Forman, nu am fi reuşit. Calde mulţumiri tuturor!”. De asemenea a avut loc ediţia I a *Simpozionului Vladimir Laşcu,* referitoare la trecutul, prezentul şi viitorul educaţiei fizice şi sportului de performanţă.

A fost într-adevăr o săptămână magică a „excelenţei prin asumarea tradiţiei”! Sincere felicitări echipei manageriale – domnului director Grigoruţă Oniciuc şi doamnei directoare Claudia Jora – care prin rafinament desăvârşit, printr-un efort susţinut şi conjugat, dublat de dedicaţie şi consecvenţă, s-au transformat în adevăraţi ambasadori ai educaţiei oferite de această instituţie.

LA MULŢI ANI LUMINOŞI COLEGIULUI NAŢIONAL „PETRU RAREŞ”!

Din culisele marilor realizări şi împliniri

(*urmare din pag. 7*)

– *Povestiţi-ne câte ceva despre partea nevăzută a profesorului şi directorului Grigoruţă Oniciuc.*

– Cred că toată lumea mă cunoaşte, nu sunt un tip ascuns, din contra sunt foarte *open* şi lucrul acesta poate duce la întâmplări bune şi mai puţin bune. Au fost şi unele mai puţin bune care m-au marcat, pentru că sunt un tip care, în ciuda experienţei de la inspectorat, de la şcoală, din alte locuri, sunt încă puternic afectat de răutăţile unora, de modalitatea în care unii sau alţii încearcă să-şi facă loc pe nişte realizări ale altora.

Sunt însă foarte bucuros şi foarte încântat să lucrez cu copiii, de multe ori îmi doresc să reiau mai intens activitatea cu elevii pentru că sunt minunaţi.

Îmi place foarte mult să-mi îngrijesc livada, îmi plac foarte mult florile mele, trandafirii mei, îmi place foarte mult să stau de vorbă cu bătrânelele la ţară, să ne sfătuim cum se mai pune ceva în pământ sau cum se obţine o producţie bună, schimbăm tot felul de soiuri de flori. Îmi place să călătoresc, am văzut destul de multe locuri dar mi-aş dori un concediu care să dureze 2-3 luni, să am timp să mă şi odihnesc, pentru că de obicei 10 zile înseamnă o alergătură de colo-colo, pentru a vedea cât mai multe; acum, mai nou, merg într-o singură localitate şi de acolo fac, cu firme specializate, excursii în împrejurimi.

– *Cum vă simţiţi la sfârşitul acestui an atât de fructuos? Obosit? Împlinit? Ce urmează?*

– Dacă anul a fost fructuos pentru şcoală, e bine. Ar trebui să fiu lipsit de modestie să nu spun că acum sunt un om obosit şi împlinit. Personal, mi-am dorit foarte mult ca olimpiada de astronomie să fie la Piatra-Neamţ şi s-a întâmplat să fie chiar în anul în care şcoala a împlinit 150 de ani. Despre aniversare, din ce mi s-a comunicat, din ce-am citit, din ce am văzut – a fost la nivelul aşteptărilor multora dintre cei din comunitate şi nu numai; sunt mesaje de peste tot, din ţară, din lume, pentru modul în care şcoala şi oamenii ei au fost puşi în evidenţă. Poate cel mai mult mi-am dorit să evit ideea de festivism.

Colegiul acesta este ca o familie, în care există şi mai tineri şi mai puţin tineri, fiecare cu poveştile lui. Pe 27 noiembrie am avut un consiliu profesoral al nostru, nu am dorit să ieşim la restaurant, am vrut să fim noi între noi, actualii cu foştii profesori şi am stat în cancelarie şi cineva a spus: „Aşa era odată în cancelaria Rareşului!” Această remarcă a fost de bun augur, m-a mulţumit total sufleteşte. Cancelaria noastră este grea, foarte grea, dar populată de oameni foarte valoroşi, cu care trebuie să comunici corespunzător, să le înţelegi toate dorinţele şi aşteptările şi să încerci de fiecare dată să rezolvi corect problemele, fără a supăra pe nimeni. Ce-o fi mai departe vom vedea...

Misiunea clerului în realizarea Marii Uniri din 1918

(*urmare din pag. 1*)

Şi culturii naţionale. Preoţii din fiecare parohie transmiteau preoţilor din comunităţile învecinate mesaje unioniste, astfel încât credincioşii au fost pregătiţi sufleteşte pentru marele act de la Alba-Iulia. A existat o strânsă colaborare între parohii pe tema unirii, demonstrându-se şi de această dată că limba română şi credinţa creştină sunt componente fundamentale ale fiinţei şi identităţii poporului nostru.

Un rol major în ceea ce priveşte trezirea conştiinţei naţionale a românilor din Ardeal l-a avut protopopul dr. Gheorghe Ciuhandu (1875-1947), care prin numeroasele studii şi articole publicate a ridicat stindardul ortodoxiei şi a dezvoltat sentimentul de conştiinţă naţională în rândul credincioşilor.

Este cunoscut faptul că episcopul Miron Cristea al Caransebeşului a manifestat o conştiinţă naţională promptă şi fără limite. Le-a ordonat preoţilor din eparhia sa ca împăratul Austriei să nu mai fie pomenit la slujbele religioase, iar

la ecteniile din cadrul Sfintei Liturghii să fie pomenit „*Marele Sfat al naţiunii române*”, acesta fiind recunoscut drept forul suprem de conducere a ţării. Pentru a demonstra ideile de unitate, identitate naţională şi de apartenenţă religioasă, am selectat un fragment din discursul ţinut de Miron Cristea în faţa poporului adunat la Alba-Iulia pe 1 Decembrie 1918: „*Mărită naţie română! Sunt aproape două mii de ani, de când împăratul Traian a sădit, a altoit nobila viţă română în tulpina vânjoasă a rezistentului neam dacic, dând astfel naştere poporului nostru român. [...] După 52 luni de uriaşe jertfe şi de mult sânge românesc vărsat în lupte crunte, a biruit sfânta şi mântuitoare poruncă din solia puternicului Mesia – Wilson: „Tot poporul trebuie să aibă libertatea de a fi stăpân pe sine şi a-şi croi însuşi viitorul şi soarta”. Ca să ne folosim şi noi Românii din Ungaria şi Transilvania de dreptul cuprins în acest evanghelic principiu, am venit la această istorică şi măreaţă adunare naţională în străvechea Alba-Iulia, de care ne leagă amintirea celor mai crude chinuri şi suferinţe, dară şi cea mai sfântă nădejde. [...]Dar chiar de s-ar fi şters din sufletul nostru orice amintire a muceniciei noastre de veacuri încă nu ne putem gândi la altceva decât la aceea, ce au hotărât şi făcut fraţii din Basarabia şi Bucovina, adică la Unirea cu scumpa noastră Românie, alipindu-i întreg pământul strămoşesc. Aceasta trebuie să fie singura noastră tendinţă firească; doară idealul suprem al fiecărui popor, ce locuieşte pe un teritoriu compact, trebuie să fie unitatea sa naţională şi politică. Am fi nişte ignoranţi, vrednici de dispreţul şi râsul lumii, dacă în situaţia de azi am avea altă dorinţă. Numai din unirea tuturor Românilor de pretutindeni vor putea răsări astfel de producte şi manifestaţiuni ale geniului nostru naţional, cari prin însuşirile lor specific româneşti să contribuie la progresul omenirii. [...]* (http://centenarulromaniei.ro/discursul-miron-cristea-campul-lui-horea-1-decembrie-1918/.)

Mitropolitul Visarion Puiu (1870-1964), în perioada cât era vicar al Eparhiei Dunării de Jos şi director al Seminarului „Sfântul Andrei” din Galaţi (începând cu data de 20 mai 1909) a gestionat, pe lângă problemele de management ale şcolii şi vicisitudinile primului război mondial.

Analizând în detaliu discursurile reprezentanţilor Bisericii în preajma evenimentelor de la 1918, putem concluziona faptul că elemente precum unitate, limbă, popor, naţiune, credinţă, înviere, reconciliere constituie un adevărat „fir roşu” al mesajului transmis populaţiei române, oriunde s-ar afla aceasta. Preoţi şi episcopi aparţinând diverselor culte religioase au militat în permanenţă pentru realizarea unităţii de neam şi de credinţă a românilor. Putem considera Unirea de la 1918 drept un act identitar al identităţii de neam şi iubire creştină. La o analiză amănunţită a discursurilor putem constata faptul că termenii religioşi ocupă locul al doilea după limbajul politic de specialitate al vremii.

Cele două Biserici româneşti din Transilvania (Ortodoxă şi Greco-catolică) au sprijinit efortul de emancipare naţională prin diverse mijloace specifice. Revistele bisericeşti ortodoxe: *Biserica şi şcoala* (Arad), *Telegraful Român* (Sibiu), *Foia diecezană* şi *Lumina* (Caransebeş) şi cele ale Bisericii unite precum: *Unirea* şi *Cultura creştină* (Blaj), *Sionul românesc* şi *Foaia oficioasă* (Lugoj), *Vestitorul* (Oradea) au reprezentat adevărate tribune de popularizare a informaţiilor, apelurilor şi circularelor venite din partea forurilor naţionale şi bisericeşti pentru realizarea unirii tuturor românilor. Nu trebuie neglijat faptul că, prin funcţiile pe care le-au deţinut unii preoţi precum Ioan Moţa, director al ziarului *Libertatea* (Orăştie) sau preotul doctor Avram Imbroane, redactor la ziarul *Drapelul* (Lugoj), ale căror voci erau ascultate, au contribuit la trezirea şi menţinerea sentimentului de unitate şi al dorinţei de unire a românilor.

Episcopia Caransebeşului, prin intermediul ziarului *Foaia Diecezană*, a anunţat clerul şi populaţia despre adunarea programată la Alba-Iulia în data de 1 Decembrie 1918 îndemnându-i pe credincioşii eparhiei să participe la acest „praznic românesc”. Cu alte cuvinte, discursul clerului a avut aceeaşi linie unitară privind identitatea naţională şi religioasă, indiferent dacă a fost rostit sau sub formă scrisă.

Misiunea Bisericii nu a constat numai în propovăduirea unei identităţi creştine moştenite ci motivaţia de a trăi ca neam un mod de viaţă hristic, manifestat în toate domeniile: cultural, social, politic etc. Pregătirea spirituală în vederea înţelegerii că unitatea de neam este necesară şi că dobândirea acesteia reprezintă voinţa divină, implică o detaşare de ceea ce este rău şi promovarea unui dinamism spiritual. Unitatea de neam crează noi raporturi interumane.

Constantin N. Tomescu, profesor universitar şi secretar al Mitropoliei Basarabiei în perioada interbelică (II)

(*Urmare din numărul trecut*)

Proiectul facultăţii de la Chişinău, a fost aprobat în 1926, cu sprijinul mareşalului Alexandru Averescu, al poetului Octavian Goga şi al filosofului Ion Petrovici. În cadrul acestei facultăţi Constantin Tomescu, care, în 1927, îşi ia doctoratul în teologie, devine profesor de Istoria Bisericii Ortodoxe Române şi prodecan al Facultăţii. În condiţiile în care majoritatea profesorilor din cadrul tinerei facultăţi erau cu domiciliul stabil în alte oraşe şi făceau naveta la Chişinău, Tomescu, ca om al locului, este cel care „ţine în mână" facultatea, din punct de vedere administrativ. Din memorii aflăm informaţii interesante despre viaţa colectivului de profesori care cuprindea multe nume mari, precum Gala Galaction, Nichifor Crainic, fraţii Cicerone şi Valeriu Iordăchescu, Ion Savin, Ştefan Ciobanu, Serghie Bejan, arhimandritul Iuliu Scriban. Evident, nu toţi au fost la sufletul lui Constantin Tomescu, din raţiuni academice sau preferinţe politice, iar acest lucru nu l-a ascuns câtuşi de puţin în cuprinsul memoriilor sale. De asemenea, memoriile arată modul în care era organizată viaţa studenţească în cadrul Facultăţii de Teologie, studenţii fiind angrenaţi în numeroase activităţi cultural-misionare, excursii cu caracter duhovnicesc etc. O lectură atentă arată vastitatea proiectului în care era implicată facultatea, de refacere a ecumenicităţii ortodoxiei, ruptă de disputele naţionaliste ale secolului al XIX-lea şi de loviturile aplicate de bolşevism. Tot în această logică se explică numeroasele deplasări ale profesorului Tomescu (în multe cazuri alături de Visarion Puiu) în Cehoslovacia, Turcia, Palestina, Italia, Egipt, Bulgaria etc. Ca recunoaştere a acestor eforturi i se acordă titlurile de arhon mare dikeofilax al Patriarhiei ecumenice şi de cavaler al Ordinului Sfântului Mormânt.

Dar implicarea lui Constantin Tomescu în viaţa Basarabiei nu se opreşte aici. Tărâmului bisericesc şi celui cultural li se adaugă cel al administraţiei civile şi cel politic. Îl leagă o statornică prietenie de Gherman Pântea, primar al Chişinăului în perioada interbelică, pe care-l numeşte în scrierile sale „inimosul frate basarabean", fiind impresionat de activitatea acestuia, din perioada mişcării naţionale din 1917 până în anii celui de-al Doilea Război Mondial. Participă la planurile de dezvoltare social-economică şi culturală a Chişinăului, fiind mereu implicat, ca preşedinte sau membru, în tot felul de comitete şi asociaţii care promovează diverse iniţiative cetăţeneşti.

Întreţine legături vaste cu majoritatea elitei politice basarabene, cu unii dintre aceştia polemizând intens cu privire la modul în care trebuie concepută dezvoltarea teritoriului dintre Prut şi Nistru. Ostil politicii promovate de Partidul Naţional Liberal, Tomescu devine un opozant al exponenţilor acestui partid la Chişinău. Din acest motiv, imaginea unor lideri liberali, aşa cum reiese din memoriile lui Constantin Tomescu, nu este una întru totul agreabilă.

În cele din urmă, opţiunile sale politice se îndreaptă către Partidul Naţional Creştin, condus de A. C. Cuza şi Octavian Goga, activând ca preşedinte al filialei judeţului Lăpuşna şi ca inspector al Basarabiei (responsabil cu activitatea partidului pe întreaga regiune). Odată cu formarea guvernului Goga-Cuza, în decembrie 1937, profesorul Constantin Tomescu a fost numit subsecretar de stat pentru Culte şi Arte. Debarcarea executivului de către regele Carol al II-lea, în februarie 1938, a pus capăt scurtei sale experienţe guvernamentale. Apoi, legăturile sale cu mitropolitul Visarion Puiu, intrat în dizgraţia puternicilor vremii, l-au situat pe profesorul Tomescu într-un con de umbră din care a revenit abia după eliberarea Basarabiei de către armatele române în vara anului 1941 şi înaintarea acestora spre Est.

Refugiat din Basarabia ocupată de sovietici, în vara anului 1940, profesorul Tomescu a întreţinut legături strânse cu ceilalţi refugiaţi dintre Prut şi Nistru, implicându-se apoi în opera de refacere a vieţii bisericeşti de dincolo de Prut, afectată grav de loviturile ateismului bolşevic. Mai mult, după reabilitarea mitropolitului Visarion, marele său prieten, şi numirea acestuia la cârma Misiunii Bisericii Ortodoxe Române în Transnistria, profesorul Tomescu a fost solicitat să sprijine după puteri eforturile de renaştere a credinţei creştine între Nistru şi Bug. Astfel, deşi la o vârstă destul de înaintată, Constantin Tomescu îşi împarte existenţa în anii războiului între Cernăuţi (unde, între timp, devenise profesor la Facultatea de Teologie), Chişinău şi Odessa (în calitate de inspector general administrativ bisericesc).

Schimbându-se soarta războiului, armatele sovietice intră, la jumătatea anului 1944, şi ocupă Basarabia, de data aceasta pentru mult mai multă vreme. Profesorul Tomescu se refugiază la Sibiu şi nu va mai reveni în Basarabia lui dragă. În acea perioadă Sibiul era un loc de refugiu pentru numeroase personalităţi, inclusiv pentru familia bătrânului A. C. Cuza, care, de altfel, va deceda la scurtă vreme după încheierea conflagraţiei mondiale. Acesta ar fi lăsat cu limbă de moarte ca urmaşul său la conducerea partidului să fie profesorul Constantin Tomescu, fapt care mai târziu va avea consecinţe grave asupra destinului său.

Arestat în anul 1948, în condiţiile declanşării amplelor represiuni împotriva elitelor vechii Românii, pentru acuzaţia de omisiune de denunţ (câteva persoane arestate îi pomeniseră numele, iar el era „vinovat" că nu le denunţase Securităţii)[6], profesorul Tomescu a fost arestat, judecat şi achitat în februarie 1950. La scurt timp însă, în mai 1950, era din nou arestat şi închis administrativ la închisoarea Sighet, în calitate de demnitar într-unul din guvernele „burghezo-moşiereşti"[7].

Eliberat în vara anului 1955, Constantin Tomescu s-a stabilit cu domiciliul nominal la fiul său, Nicolae, în Bucureşti. În realitate, cea mai mare parte a timpului o petrecea la Schitul Coşna, Vatra Dornei, unde stareţ era un basarabean, părintele Grigore Cobzaru, originar din Soroca. Securitatea a început să-i urmărească pe amândoi, deoarece ambii fuseseră legaţi, într-un fel sau altul, de mitropolitul Visarion Puiu, refugiat în Occident şi considerat criminal de război, la Coşna păstrându-se, de altfel, o parte din bagajele acestuia. De asemenea, printre obiectivele Securităţii se număra şi urmărirea preoţilor originari din Basarabia, care reuşiseră să rămână în România, aceştia fiind consideraţi în majoritatea lor „reacţionari".

Prin mijloace specifice, agenţii poliţiei politice au stabilit că profesorul Tomescu a păstrat legături cu clerici basarabeni precum Pavel Guciujna, Vladimir Bârjoveanu, Boris Bobcenco, Dumitru Balaur, Vasile Ţepordei şi alţii. Toţi aceştia sperau într-o viitoare eliberare a Basarabiei şi o refacere în acest ţinut a Mitropoliei româneşti. Printre discuţiile, adesea fanteziste, dar care încercau să menţină speranţa în acest ideal, s-au numărat şi acelea referitoare la viitoarea conducere a eparhiei. Astfel, profesorul Tomescu, devenit între timp văduv, ar fi urmat să devină mitropolit al Basarabiei.

Sentimentele lui Constantin Tomescu pentru Basarabia au fost exprimate într-o poezie, intitulată „Dor de Basarabia", pe care a recitat-o cu prilejul unei pomeniri a regretatei sale soţii, fiică a Basarabiei, Olga Poliacov. Din pricina acestei poezii, Securitatea l-a considerat pe Constantin Tomescu drept o persoană ce „caută să menţină psihoza în rândurile basarabenilor despre un nou război, iar Basarabia va fi eliberată". De aceea, în iunie 1958, profesorul Tomescu era luat în lucru în dosar individual, pentru a i se documenta mai temeinic activitatea sa „ostilă", îndreptată împotriva Uniunii Sovietice. Cum în 1958 deja începuse în România al doilea val de represiune generalizată, profesorul Tomescu a fost arestat la 25 august 1958, de Securitatea Suceava, iniţial pentru manifestările sale naţionaliste. În concluziile de învinuire din cadrul procesului i s-a reţinut printre acuzaţii şi poezia amintită mai sus, însă principalul capăt de acuzare a fost legat de un aspect de natură politică.

Securitatea era în acea perioadă interesată să fabrice cât mai multe dosare, cu cât mai mulţi inculpaţi, de aceea, Constantin Tomescu nu a fost singurul condamnat în acel caz. Din dosarele mai vechi şi din numeroasele interogatorii, poliţia politică ştia de apartenenţa acestuia la Partidul Naţional Creştin. În lunile următoare, la intervale mari de timp, sunt arestaţi şi anchetaţi o serie de foşti membri ai acestui partid, Securitatea construind în cele din urmă un scenariu fantezist în care se pornea de la ideea că profesorul Tomescu preluase conducerea partidului în ilegalitate (conform legendei amintite mai sus) şi începuse acţiunea de reorganizare a acestuia. Dintre toţi cei arestaţi, Tomescu cunoştea doar o singură persoană. Pentru a rezolva şi această dificultate, Securitatea a acreditat ideea că „organizaţia subversivă" folosea legătura „de la om la om", membrii acesteia necunoscându-se unii pe ceilalţi.

Procesul a avut loc abia în octombrie 1960. În calitate de „şef de organizaţie subversivă", profesorul Tomescu a fost condamnat, prin sentinţa 131/17 octombrie 1960, la 20 de ani de temniţă grea pentru „crima de uneltire contra ordinii sociale". Încarcerat la Jilava, Constantin Tomescu a fost eliberat la 11 aprilie 1964, în baza decretului de graţiere 176/1964 al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române.

După eliberare, s-a stabilit cu domiciliul în Bucureşti, trecând la cele veşnice la 5 iulie 1983.

Silvia CORLĂTEANU-GRANCIUC,
George ENACHE

[6]Arhivele Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, fond Penal, dosar nr. 852, vol. II, f. 229.

[7]George Enache, *Constantin Tomescu, un basarabean prin „adopţie culturală"*, în: „In honorem Ion Şişcanu. Studii de istorie a românilor". Cahul, 27 martie 2011, p. 210.

Fraţii în veci vor fi fraţi

Am legat prietenii cu oameni frumoşi de peste Prut. A început banal. Am mers la Brăila mai multe ori. La Conferinţa judeţeană a Sindicatului Învăţământului „Corneliu Gheorghe Caranica”, am primit nişte daruri de la dl. preşedinte Valeriu Partene: un album cu imagini ale oraşului, o hartă şi o carte. Ajunsă acasă, prinsă de activităţile cotidiene, am uitat o vreme de cartea dăruită dar mai târziu, răsfoind-o, am aflat cu mirare că autorul e însuşi dl. Valeriu Partene. Am citit-o. E o carte dedicată bunilor părinţi şi locului cel mai drag sufletului unde s-a născut. Se numeşte „Matei Basarab, cel mai de seamă ctitor de lăcaşuri sfinte ale neamului românesc”. Astfel soarta mi-a dat un prieten mai mare, pentru a-mi fi exemplu. Tot acolo la Brăila, în sala Teatrului „Maria Filotti”, am cunoscut-o pe Ancuţa Cordiş, preşedinte al Sindicatului din Învăţământ „Spiru Haret” din Turda, jud. Cluj, – un om deosebit. Ambele ne-am dorit o colaborare între sindicatele noastre. A urmat o plecare la Turda în perioada 10-12 octombrie, a.c. în baza Proiectului Internaţional „Fraţii în veci vor fi fraţi”, un proiect iniţiat de ea, pentru care îi mulţumim enorm. Trei sindicate: Sindicatul din Învăţământ „Spiru Haret” Turda, Sindicatul Învăţământului „Corneliu Gheorghe Caranica” Brăila şi Consiliul raional Cahul al Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei, ne-am întâlnit la o şedinţă festivă în cadrul omagierii pensionarilor turdeni. Am fost parte a unei activităţi pline de emoţii. Au fost trei zile pline de activităţi interesante. Am vizitat formidabila salină din Turda, cred că cea mai frumoasă din ţară. Din sala Ecourilor am strigat într-un glas Turda - Cahul, simbol al înfrăţirii noastre comune. Am trăit trei zile minunate. Am vizitat Clujul, un oraş frumos, plin de istorie. Doamna Cordiş a avut grijă ca excursia să fie ghidată de un angajat al primăriei. Însă noi eram încântaţi de frumuseţea locurilor şi nu reuşeam să ne concentrăm şi în ale povestitului şi ale văzutului. Am vorbit din ale noastre, despre problemele noastre comune ale sindicaliştilor, despre salarii, despre drepturi, despre oameni. Mulţumesc mult dnei. Ancuţa Cordiş, preşedinte, şi biroului Sindicatului din Învăţământ „Spiru Haret” Turda, pentru primirea de suflet, pentru prietenie şi pentru că suntem fraţi.

Proiectul nu s-a finalizat. Urmează să-mi chem prietenii în Moldova, şi sper să nu fim doar trei: Brăila, Turda, Cahul, ci patru, cu voi cei din Piatra-Neamţ.

Prof. Maria TICHISAN
Preşedintele Consiliului Raional Cahul al Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei

O fotografie cât o istorie...

Fotografia cu medalioane Sfatul Ţării: 1917-1918 a apărut în cadrul proiectului* Românii din jurul României*, coordonator dr. Vasile Şoimaru, design Alexandru Roşca-Ceban, cu contribuţia dlui Corneliu Constantinescu, român cu rădăcini basarabene, stabilit de multă vreme în Occidentul democratic, care nu a uitat limba maternă şi istoria neamului din care face parte. Mulţumirile noastre dlui. Gheorghe Cojocaru, directorul Institutului de Istorie din Chişinău pentru amabilitatea de a ne pune la dispoziţie acest document excepţional şi toate informaţiile adiacente.

Pe 21 noiembrie 2019 s-au împlinit 102 ani de la prima şedinţă a Sfatului Ţării, Parlamentul din acea vreme a Basarabiei.

Pe timpul activităţii sale, Sfatul Ţării a avut doar două fotografii de grup. Una, executată în interiorul sălii de şedinţe a palatului Sfatului Ţării a fostului Liceu nr. 3 de băieţi din Chişinău (în fosta str. Livezilor – azi Mateevici) şi alta, în faţa edificiului. Ambele au fost făcute în ziua de 27 noiembrie 1918, nu se cunoaşte însă şi ora. Cert este că cea din faţa edificiului a fost executată dimineaţa, cel târziu în prima jumătate a zilei de 27 noiembrie 1918, după închiderea lucrărilor Sfatului Ţării.

Din totalul de 156 de deputaţi ai Sfatului Ţării, 105 erau români-moldoveni, 15 ucraineni, 14 evrei, opt găgăuzi, şapte ruşi, doi germani, doi bulgari, un polonez, un armean şi un grec. În fotografia din faţa clădirii Sfatului Ţării sunt 83 de persoane: deputaţi, oficialităţi ale Basarabiei: comisarul general al Basarabiei, generalul Artur Văitoianu, fostul prim-ministru al Basarabiei Daniel Ciugureanu, directorul Agriculturii Emanuil Catelli, directorul Învăţământului Ştefan Ciobanu, Onisifor Ghibu, alte câteva persoane civile şi câţiva soldaţi.

La aniversarea a 10 ani de la Unire, a fost imprimată o Fotografie cu medalioane ale deputaţilor Sfatului Ţării şi fruntaşilor basarabeni din anii 1917-1918, în care au fost identificaţi 80 de deputaţi ai Sfatului Ţării.

La 20 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, în cadrul festivităţilor care au avut loc la 9 aprilie 1938, deputaţii Sfatului Ţării şi oficialităţile care au participat la manifestare s-au fotografiat din nou în faţa edificiului Sfatului Ţării.

Alte fotografii de grup sau Fotografie cu medalioane ale Sfatului Ţării nu se cunosc.

La aniversarea a 100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România un grup de istorici şi-a propus să alcătuiască o nouă Fotografie cu medalioane ale deputaţilor Sfatului Ţării. În această Fotografie cu medalioane Sfatul Ţării: 1917-1918, spre deosebire de cealaltă versiune, au fost publicate pozele identificate ale tuturor deputaţilor Sfatului Ţării, indiferent de opţiunea politică pe care au manifestat-o la 27 martie 1918. Autorii au găsit fotografiile în dosare de arhivă, ziare, unele extrase din fotografii de grup, dosare personale, dosare de judecată, altele – puse la dispoziţie de persoane particulare din arhivele personale. În anul 1938 a apărut renumita lucrare *Figuri contemporane din Basarabia*, în care editorul a publicat schiţe şi fotografii ale personalităţilor basarabene de la acea vreme, inclusiv deputaţi în Sfatul Ţării, din care au fost folosite unele fotografii.

Astfel, în total, au fost reproduse pozele a 133 de deputaţi, dintre care 83 de poze ale deputaţilor care au votat Unirea cu România (cu excepţia pozelor lui Efim Palii, Ion Creangă şi Nicolae Cernov care nu au putut fi identificate). De asemenea, se reproduc fotografii ale deputaţilor care au avut mandate în diferite perioade ale Sfatului Ţării, ale celor care s-au abţinut sau

Angelina BEGU

(*continuare în pag. 14*)

O fotografie cât o istorie...

(*urmare din pag. 13*)

Chiar au votat împotriva Unirii, inclusiv ale celor care au complotat la Conferinţa de pace de la Paris pentru a împiedica recunoaşterea Unirii de către marile puteri.

Autorii au optat pentru această variantă întrucât Sfatul Ţării a fost un organ legitim şi reprezentativ al Basarabiei, care a fost ales şi a activat pe baze democratice.

Alte valenţe ale acestei Fotografii: în ea sunt pozele celor trei grupuri de deputaţi, care provin dintr-o localitate: Ion Inculeţ, Ion Pelivan şi Elena Alistar (comuna Rezeni, raionul Ialoveni); Ion Herţa, Vasile Ciorescu şi Nicolae Suruceanu (comuna Suruceni, raionul Ialoveni), Ion, Vladimir şi Grigore Cazacliu, ultimii doi fiind fraţi (comuna Slobozia Cuşălăuca, judeţul Soroca); alţi doi fraţi deputaţi în Sfatul Ţării – Pavel şi Nicolae Grosu din comuna Bardar, raionul Ialoveni.

La fel pot fi identificate fotografiile deputaţilor care provin din cele 12 comune care au delegat în Sfatul Ţării câte doi deputaţi (cu excepţia a câtorva deputaţi):

Judeţul Bălţi: 1) comuna Sângerei, plasa Chişcăreni: Vasile Gafencu şi Anton Crihan; 2) comuna Făleşti, judeţul Bălţi, Ion Păscăluţă şi Dumitru Marchitan.

Judeţul Chişinău: 1) comuna Bardar, plasa Ialoveni, Nicolae şi Pavel Grosu; 2) comuna Costeşti, plasa Ialoveni, Constantin Bivol şi Teodor Bârcă.

Judeţul Orhei: 1) comuna Bogzeşti, plasa Bravicea, Mihail Minciună şi Vasile Mândrescu; 2) comuna Ignăţei, plasa Sămăşcani, Vasile Bârcă şi Pavel Cocârlă; 3) comuna Isacova, plasa Isacova, Teodor Uncu şi Gavril Buciuşcan.

Judeţul Soroca: 1) comuna Popeşti, plasa Bădiceni, Vasile Rudiev şi Alexandru Ţurcanu; 2) comuna Tătărăuca Veche, plasa Arioneşti, Gheorghe Druţă şi Chiril Spinei; 3) comuna Tătărăuca Nouă, plasa Arioneşti, Teodosie Bârcă şi Grigore Turcuman; 4) comuna Rudi, plasa Climăuţi, Nicolae Secară şi Teodor Vrânceanu.

Judeţul Tighina: 1) comuna Corjova, plasa Teliţa, Afanasie Chiriac şi Ion Creangă.

Judeţul Cetatea Albă: 1) comuna Volintiri, plasa Volintiri, Filip Popa şi Dumitru Dragomir.

Cel mai tânăr deputat a fost Gheorghe Năstase, născut la 3 februarie 1896, iar cel mai în vârstă – Nicolae N. Alexandri, care, la momentul deschiderii lucrărilor Sfatului Ţării, avea 59 de ani.

Clerul a fost reprezentat de preotul Alexandru Baltaga, născut în comuna Lozova, judeţul Chişinău.

De remarcat că dintre reprezentanţii etniilor conlocuitoare, Unirea au votat-o doar ucraineanul Ştefan Botnariuc şi polonezul Felix Dudchievici, pozele cărora au fost reproduse la fel.

Muzeul Naţional de Artă al Moldovei a împlinit 80 de ani

Muzeul Naţional de Artă al Moldovei a fost fondat la 26 noiembrie 1939 şi este situat în centrul Chişinăului, în trei edificii, importante monumente de arhitectură de la sfârşitul secolului XIX – începutul secolului XX: Casa Hertza, Casa Kligman şi sediul central Dadiani, care este un proiect al arhitectului Alexandru Bernardazzi. Edificiul nu fusese reparat din 1987, atunci când a trecut în posesia Muzeului Naţional de Artă. După mai mult timp în care acesta a fost renovat datorită unui grant nerambursabil, oferit de Guvernul României, Muzeul a recăpătat aspectul de acum 100 de ani şi şi-a deschis larg uşile pentru public în noiembrie 2016.

Cu prilejul aniversării a 80 de ani de existenţă a Muzeului Naţional de Artă al Moldovei, la Chişinău în perioada 25-26 noiembrie a. c. au fost organizate mai multe manifestări comemorative. Celebrarea a debutat cu o conferinţă ştiinţifică anuală, cu participarea unor muzeografi, critici şi istorici de artă din Republica Moldova şi România. În acest cadru academic, directorul Centrului de Studiul Artelor din cadrul Institutului Patrimoniului Cultural, Tudor Stăvilă, a vorbit despre Auguste Baillayre, colecţionar şi director al Pinacotecii municipale din Chişinău; directorul Institutului Patrimoniului Cultural, Victor Ghilaş – despre artele plastice în viaţa familiei Cantemir; criticul de artă, Ludmila Toma – despre activitatea pictoriţei Olga Orlov; iar muzeograful, Tamara Diaconescu – despre grafica chineză din secolul XIX în patrimoniul Muzeului Naţional de Artă al Moldovei. De asemenea, au prezentat comunicări mai mulţi istorici şi muzeografi.

Plin de emoţie a fost şi momentul oficial, în cadrul căruia Ioana Pavelescu, actriţă din România, a dăruit Muzeului Naţional de Artă al Moldovei portretul mamei sale, Corina Constantinescu, născută în 1819 la Nisporeni, fostă actriţă la *Teatrul Mic* din Bucureşti. Portretul a fost realizat de artistul plastic Camil Ressu (1880-1962), un nume de referinţă pentru pictura românească.

Tudor Zbârnea, directorul Muzeului, a accentuat: „Este un prilej deosebit de frumos pentru a marca centenarul de la naşterea uneia dintre personalităţile marcante ale artei teatrale româneşti, originare din Nisporeni, Basarabia”. Festivitatea a continuat cu concertul „Actorii cântă”, în cadrul căruia actorii şi Orchestra de Cameră a Teatrului Naţional „Mihai Eminescu” au susţinut un recital muzical inedit.

Expoziţia-concurs a desenelor copiilor „Povestea muzeului meu”, dezvelirea plăcii comemorative a lui Auguste Baillayre, vernisarea expoziţiei „Auguste Baillayre şi contemporanii” au continuat şirul de evenimente festive.

Lansarea monografiei „Artele frumoase din Basarabia în secolul XX”, autor – Tudor Stavilă, directorul Centrului Studiul Artelor din cadrul Institutului Patrimoniului Cultural, a încheiat şirul acţiunilor prilejuite de solemnitate.

Angelina BEGU

DECEMBRIE 2019

■ 5/1934 – n. **Vasile Ţifui**, la Ceahlău, Neamţ (d.?), profesor de matematică, absolvent al Liceului „Petru Rareş” din Piatra-Neamţ şi al Facultăţii de Matematică-Fizică a Universităţii din Iaşi, a profesat la Liceul din Bicaz (1958-1971), apoi la Liceul de Informatică din Piatra-Neamţ. Colaborator cu studii şi articole la *Revista de Matematică*, seria B. Autor, în colaborare: „Matematica. Manual pentru clasa a IX-a”, „Lecţii de analiză matematică pentru clasa a XI-a”, „Lecţii de analiză matematică pentru clasa a XII-a”, „Analiză matematică pentru clasa a XI-a”, „Analiză matematică pentru clasa a XII-a”.

■ 5/2009 – d. **Florin Florescu**, la Piatra-Neamţ (n. 1. 04.1944, Cândeşti, Buzău).

■ 6/1864 – n. **Nicodim Munteanu** (prenumele, Nicolae), la Pipirig, Neamţ (d. 27. 02. 1948, Bucureşti), a absolvit Seminarul „Veniamin Costachi” Iaşi (1890), unde l-a cunoscut pe G. T. Kirileanu, apoi Academia din Kiev (1895). Tuns în monahism, la Mănăstirea Neamţ (1894), hirotonisit arhimandrit şi numit vicar al Mitropoliei Moldovei (1898-1902), vicar al Episcopiei Dunării de Jos (1902-1909) şi director al Seminarului „Sf. Andrei”, Galaţi (1903-1909), episcop la Huşi (1912), stareţ la Neamţ (1924-1935), mitropolit al Moldovei (1935-1939), patriarh (1939-1948), membru de onoare al Academiei. Numeroase cărţi originale şi traduceri: „Noul Testament” (cinci ediţii), „Psaltirea” (trei ediţii); „Biblia ilustrată. Locuri alese, însoţite de ilustraţii de artă şi lămuriri ştiinţifice”, colab. cu I. D. Ştefănescu.

Rememorări nemţene

■ 6/1949 – n. **Paul Chiribuţă**, la Buhuşi, actor, după absolvirea I. A. T. C. Bucureşti (1972), a fost repartizat la T. T. Piatra-Neamţ, unde a debutat în spectacolul „Harap-Alb”. A interpretat numeroase roluri în spectacolele montate la T. T.: „Nastratin Hogea”, „Farsa jupânului Pathelin”, „Zigger-Zagger”, „Valea Râsului”, „Romeo şi

→

• Parteneriatul sindical – o oportunitate de manifestare a spiritualităţii neamului românesc

De la Ştefan Vodă la Roman Vodă

La Conferinţa Raională a Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei Ştefan Vodă desfăşurată pe 22 noiembrie, printre problemele ce ţin de sindicat s-a subliniat şi faptul că „e de dorit ca liderii sindicali să manifeste mai multă iniţiativă în organizarea unor excursii în ţară şi peste hotare, în special, în România”. De aceea, am considerat necesară intervenţia mea, propunându-le celor prezenţi la conferinţă o modalitate viabilă de a-şi dezvolta relaţiile de parteneriat sindical cu colegii noştri din România. Şi am relatat experienţa de la Instituţia Publică Liceul Teoretic (IPLT) „Ştefan Vodă”, din oraşul Ştefan Vodă, în care activez ca profesor de limba şi literatura română şi director adjunct pentru educaţie.

Prof. Natalia ŞTEFAN

Aşadar, parteneriatul nostru a început în primăvara anului 2014, când zece elevi, însoţiţi de patru cadre didactice au avut fericita ocazie de a se deplasa în Roman, municipiu înfrăţit cu oraşul nostru, la invitaţia dnei. Mihaela Tanovici, directorul Colegiului Naţional „Roman-Vodă” şi a dnei. Nadejda Anghel (originară din Ştefan Vodă), preşedintele Asociaţiei Culturale Pro Basarabia şi Bucovina „Ion Vatamanu”. Scopul invitaţiei era participarea noastră la simpozionul internaţional dedicat celor 96 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, din 27 martie 1918.

În prima zi am avut o întâlnire cu primarul de Roman, dl. Laurenţiu Dan Leureanu (actualmente senator), o personalitate foarte deschisă, inteligentă şi primitoare. Dumnealui ne-a vorbit despre istoria şi prezentul vechii cetăţi muşatine, despre efortul de a transforma Romanul într-un oraş civilizat, european.

Tinerii noştri au ieşit din sediul primăriei împliniţi sufleteşte, dar şi miraţi că primarul le-a vorbit de la egal la egal, strângându-le mâna fiecăruia. După care am mers în sala de festivităţi a Colegiului Naţional „Roman-Vodă” şi am asistat la o conferinţă susţinută de regretatul academician Solomon Marcus cu tema „Mirare, mister, hazard, infinit”. Apoi, noi, cei de la Ştefan Vodă, am prezentat un spectacol de înaltă simţire românească, răscolind inimile tuturor celor prezenţi.

După-amiază am vizitat Episcopia Romanului şi Bacăului, Catedrala Arhiepiscopală cu hramul „Sf. Parascheva”, ctitorită de Roman-Vodă, casa construită de Dosoftei, fost Episcop de Roman şi Muzeul episcopal, bogat în icoane şi obiecte bisericeşti din secolul al VI-lea. Elevii au avut parte de o discuţie de suflet cu Înaltpreasfinţitul Ioachim Băcăuanul, iar seara am asistat la a doua conferinţă susţinută de academicianul Solomon Marcus cu tema „Între istoria care ni se arată şi istoria care ni se ascunde”.

Zilele următoare au fost la fel de interesante. Am vizitat Muzeul „Calistrat Hogaş”, situat în incinta Colegiului Naţional „Roman-Vodă” – un adevărat monument istoric şi cultural, vechi de aproape 200 de ani, cu o colecţie de peste 170.000 de obiecte – şi Muzeul de Artă – o clădire monument de arhitectură, construită la sfârşitul sec. XIX. Fenomenal a fost şi spectacolul „Pianul călător”, susţinut de renumitul pianist român Horia Mihail. Interesantă şi apreciată de elevi s-a arătat şi vizita la casa „sfătosului bunic din Humuleşti”, în curtea căreia „stau de veghe” personajele din poveştile şi amintirile lui Ion Creangă. Mulţi elevi au remarcat şi unicitatea casei Veronicăi Micle, în care încă se mai păstrează foarte multe obiecte personale de-ale poetei.

Apropo, elevii noştri au fost cazaţi în familii. Ei au menţionat faptul că au fost trataţi cu respect şi afecţiune şi au propus ca şi noi să organizăm un aşa schimb de experienţă.

Ulterior, i-am întâmpinat pe romaşcani, cu mare drag, la Ştefan Vodă. Susţinuţi de Consiliul raional, primăria oraşului, cât şi direcţia învăţământ, am reuşit să facem tot posibilul ca scumpii şi dragii noştri oaspeţi să se simtă minunat. Pe lângă simpozionul internaţional de lectură în cadrul căruia am lansat romanul scriitorului romaşcan Ioan Dobreanu „Mărturisirea”, am reuşit să organizăm vizite şi excursii la diverse monumente de cultură din zonă: Vinăria Purcari, mănăstirea Marta şi Maria, muzee etc.

Urmarea? Acest schimb de experienţă a devenit unul tradiţional pentru ambele părţi. Am reuşit să legăm prietenii adevărate, să comunicăm, să ne cunoaştem Ţara.

În 2018 deja am încheiat un acord de parteneriat cu liceul tehnologic „Miron Costin”, tot din Roman. Împreună realizăm proiectul cultural „Dulce Românie”, dedicat iei româneşti. În prima etapă, am mers cu un grup de profesori şi elevi în România şi am desfăşurat un master-clas de brodare a iei naţionale, care este simbolul spiritualităţii noastre. Activitatea s-a încheiat cu un program muzical susţinut de ansamblul etnofolcloric „Plăieşii” din liceul nostru. A doua etapă urmează s-o desfăşurăm la Ştefan Vodă.

Intenţionăm să iniţiem un proiect cultural deja la nivel de membri de sindicat, deoarece considerăm că e o oportunitate de promovare atât a imaginii noastre, cât şi a manifestării spiritualităţii neamului. În fond, este vorba despre punerea în practică a unei idei valoroase: dăinuirea prin cultură!

O idee pe care putem s-o îmbrăţişăm şi s-o promovăm cu toţii.

Prof. Natalia ŞTEFAN,
lider sindical în IPLT „Ştefan Vodă”, oraşul Ştefan Vodă

Lecţia de istorie ❐ Lecţia de istorie ❐ Lecţia de istorie ❐ Lecţia de istorie ❐ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

Julieta”, „Slugă la doi stăpâni”, „Nevestele vesele din Windsor”, „O noapte furtunoasă”, „Dragonul” ş. a. În 1984, s-a transferat la Teatrul „Bulandra” din Bucureşti, apoi, din 1994, consilier al Fundaţiei „Tofan”. În 1996, a fost numit de Silviu Purcărete director al Şcolii de Actori din Limoges, Franţa.

■ 7/1894 – n. **Ion Luca**, la Roman (d. 30. 01. 1972, Bucureşti), scriitor. Primele două clase primare la Roman, apoi la Bacău, licenţiat în Drept, se înscrie la Facultatea de Teologie; doctor în filozofie şi teologie (1919); se stabileşte la Bacău, e hirotonisit diacon, va demisiona în 1922. Cariera didactică: profesor: şcolile normale de învăţători (şi director) şi de învăţătoare. Deputat, 1927. Scos din teatru, se retrage la Vatra-Dornei (1952). Membru al U. S. (1948). Debut editorial: „Icarii de pe Argeş” (1933). Debut la Teatrul Naţional Bucureşti cu „Iuda din Cariot” (1934). Autor a 48 piese de teatru (multe jucate, înainte şi după 1945), inspirate din legende („Iuda din Cariot”; „Icarii de pe Argeş”), din istoria Egiptului Antic („Amon-Ra”) şi a Bizanţului („Femeia Cezarului”, „Năframa iubitei”), din istoria poporului român: „Alb şi Negru”; „Leana Vrăjitoarea”; „Rachieriţa”; „Cele patru Mării”; „Dumitra”; „Pelina” ş. a.

■ 9/1941 – n. **Ion Străţilă**, la Vutcani, Vaslui, economist. A absolvit şcoala primară în satul natal, Liceul „Gheorghe Roşca-Codreanu” din Bârlad şi Academia de Ştiinţe Economice din Bucureşti; cursuri de specializare, documentare în Italia, Germania şi Franţa. A deţinut funcţia de director economic la C. F. S. Săvineşti, în prezent, director general al Societăţii Comerciale Mixte Româno-Italiene (RIFIL) Săvineşti. Este recunoscut ca expert în domeniul organizării, conducerii societăţilor comerciale şi al relaţiilor economice externe. Autor de articole şi studii de specialitate; participant la manifestări ştiinţifice din ţară şi din străinătate. Susţinător moral şi material

Constantin TOMŞA

(continuare în pag. 16)

CALENDAR
– decembrie 2019

03. **PIERRE AUGUSTE RENOIR** (25 febr. 1841 – 3 dec. 1919) – 100 de ani de la moartea pictorului şi graficianului francez;

04. **NICOLAE CARTOJAN** (4 dec. 1883 – 20 dec. 1944) – 75 de ani de la moartea istoricului literar;

05. **ZAHARIA STANCU** (5 oct. 1902 – 5 dec. 1974) – 45 de ani de la moartea scriitorului;

10. **LEOPOLDINA BĂLĂNUŢĂ** (10 dec. 1934 – 15 oct. 1998) – 85 de ani de la naşterea actriţei;

19. **SILE DINICU** (10 dec. 1919 – 7 ian. 1993) – 100 de ani de la naşterea dirijorului, pianistului şi compozitorului;

20. **GEORGE APOSTU** (20 dec. 1934 – 13 oct. 1986) – 85 de ani de la naşterea sculptorului;

20. **I. G. DUCA** (26 dec. 1879 – 29 dec. 1933) – 140 de ani de la naşterea omului politic;

22. **JEAN BECKETT SAMUEL** (13 apr. 1906 – 22 dec. 1989) – 30 de ani de la maortea dramaturgului şi prozatorului irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe 1969;

22. **JEAN RACINE** (22 dec. 1639 – 21 apr. 1699) – 380 de ani de la naşterea dramaturgului francez;

22. **NICHIFOR CRAINIC** (22 dec. 1889 – 21 aug. 1972) – 130 de ani de la naşterea scriitorului şi publicistului;

24. **ARISTIZZA ROMANESCU** (24 dec. 1854 – 4 iunie 1918) – 165 de ani de la naşterea actriţei;

24. **MIRCEA DIACONU** (24 dec. 1949) – 70 de ani de la naşterea actorului de teatru şi de film;

31. **HENRI MATISSE** (31dec. 1869 – 3 nov. 1954) – 150 de ani de la naşterea pictorului şi sculptorului francez;

31. **ION CREANGĂ** (1 martie 1837 – 31 dec. 1889) – 130 de ani de la moartea scriitorului.

Red.

Sindicaliştii orheieni şi-au reales liderul

Aşa cum la fiecare sfârşit de mandat se fac analize, se punctează realizările şi se mai fac şi planuri de viitor, şi reprezentanţii organizaţiei raionale Orhei a Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei (FSEŞ) s-au reunit, pe 05 decembrie 2019, în cadrul Conferinţei de dare de seamă şi alegeri. La acest eveniment, care a avut loc în incinta Liceului teoretic *I. L. Caragiale* din Orhei, au participat circa 100 de delegaţi din partea organizaţiilor sindicale primare din instituţiile educaţionale din Orhei, care reunesc circa 3000 membri de sindicat. La Conferinţă au mai participat directori de instituţii, parteneri sociali, precum şi reprezentanţi atât ai conducerii Federaţiei, cât şi ai Confederaţiei Naţionale a Sindicatelor din Moldova.

Realizări, totaluri, rezultate, perspective, planuri şi angajamente... acesta a fost scopul întrunirii, care a analizat activitatea desfăşurată de organizaţia raională Orhei a FSEŞ, în frunte cu Simion Boţan, pe parcursul ultimilor cinci ani. După spusele acestuia, dar şi din intervenţia vorbitorilor în plenul dezbaterilor, mandatul recent încheiat s-a dovedit a fi unul rodnic, o acţiune care a solicitat mult efort şi multă muncă. A fost un mandat, care a venit cu provocări îndrăzneţe, dar care a insuflat şi încrederea în faptul că prin eforturi comune, implicare şi dorinţă, lucrurile pot fi schimbate spre bine.

În această perioadă la care ne referim – a declarat liderul sindical Simion Boţan, *ne-am asumat o serie de obiective pe care le asociem cu misiunea unei organizaţii sindicale ce-şi doreşte să răspundă cât mai bine intereselor profesionale, economice şi sociale ale celor care lucrează în învăţământ, pentru a le apăra şi promova drepturile legale în domeniul relaţiilor de muncă, dar în acelaşi timp, pentru a promova un proces educaţional de calitate, pus în slujba principalilor beneficiari – elevii.*

În acest scop, Consiliul Raional al FSEŞ a organizat seminare de instruire pentru liderii sindicali din organizaţiile sindicale primare şi managerii instituţiilor de învăţământ şi educaţie. Tematica seminarelor a ţinut de activitatea nemijlocită a liderilor sindicali şi managerilor, de studierea legislaţiei muncii, negocierile colective, securitatea şi sănătatea la locul de muncă, protecţia socială a angajaţilor, implementarea corectă a legii unice de salarizare în sistemul bugetar etc.

Un impact foarte bun a avut seminarul dedicat tinerilor specialişti în cadrul Campaniei „Cadre didactice tinere: oportunităţi şi garanţii”. Au fost organizate patru seminare zonale în cadrul campaniei dedicate contractului individual de muncă. Semnarea Convenţiei Colective (nivel de ramură) în februarie 2016 a generat un imbold pentru renegocierea contractelor colective de muncă (CCM) la nivel de unitate. Astfel, în prezent, există CCM la nivel de unitate, în 94% din organizaţiile sindicale primare.

Liderii sindicali fac parte din consiliile de administraţie, de etică, de atestare, de concurs pentru funcţiile vacante de directori, comisia de concurs Pedagogul anului şi altele. La acest capitol trebuie să menţionăm, că pe parcursul perioadei de referinţă, am stabilit un acord de parteneriat cu Federaţia Sindicatelor Libere din Învăţământ şi Ştiinţă Neamţ, am adus contribuţia la stabilirea parteneriatului din Direcţia Generală Educaţie Orhei şi Casa Corpului Didactic şi Inspectoratul Şcolar Neamţ.

Dar cea mai bună apreciere a rezultatelor muncii unui lider sindical din partea membrilor organizaţiei este realegerea lui pentru o nouă legislatură. Domnul Simion Boţan a primit acest mandat din partea colegilor săi fără tăgadă, pentru că este «omul potrivit la locul potrivit», după spusele mai multor membri de sindicat din Orhei.

Îi dorim succese şi susţinerea tuturor şi în noul mandat!

Angelina BEGU

Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie

(urmare din pag. 15)

al activităţii culturale, ştiinţifice, sanitare, sportive şi umanitare.

■ 12/1904 – n. **Victor Andrei**, la Bahna, Neamţ (d. 20. 08. 1996, Bucureşti), profesor doctor (1946). A absolvit Liceul „Roman Vodă” din Roman, Facultatea de Litere şi Filozofie, Bucureşti. Profesor la: Fălticeni, Piatra-Neamţ, Odessa, Craiova, Caracal, Cluj şi Bucureşti. Câteva luni, primar al Oraşului Piatra-Neamţ (1940), conduce Inspectoratul Şcolar al Ţinutului Prut. Scos din învăţământ pe motive politice (1959-1962), reîncadrat la Şcoala din Şimon, Braşov, de unde s-a pensionat (1965). În conducerea Revistei „Apostolul” (1935); cu Vasile Gaboreanu şi Constantin Luchian, elaborează Statutul Cercului Didactic Neamţ. „Încercare asupra climatologiei Oraşului Piatra-Neamţ”, căutată şi astăzi pentru conţinutul ştiinţific. Colaborări: „Preocupări didactice”, „Revista Geografică Română”, „Moldova de Sud”, „Buletinul Societăţii Române de Geografie «Danubius»”, „Natura”, „Terra”, „Reformatorul”.

■ 13/1937 – n. **Eugen Verman**, la Piatra-Neamţ, ziarist, prozator, a absolvit Şcoala Medie de Băieţi Nr. 1 (1954), în oraşul natal. Recrutat redactor la „Flacăra” din Piatra-Neamţ (01. 03. 1960), a urmat un curs de ziaristică la Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu”, Bucureşti;

Rememorări nemţene

numit redactor-şef la „Oneştiul nou” (iulie 1962); şef de secţie la „Steagul roşu” din Bacău; după 1989, la „Deşteptarea”, până la pensionare. A absolvit Facultatea de Filozofie-Sociologie (1971) a Academiei „Ştefan Gheorghiu”. Colaborări: „Ateneu”, „Sinteze”, „Ziarul de Bacău”, „Observatorul” (Toronto) şi „Viaţa noastră” (Tel Aviv). Cărţi: „Robu”, „Destin”, „Culai”, „Liliacul alb – Zborul numărul trei”, „Miezul vieţii”.

■ 13/1949 – n. **Nicoleta Nechita**, la Ilva Mare, Bistriţa-Năsăud, muzeograf, doctor în biologie (1998), a absolvit Liceul „Calistrat Hogaş”, Facultatea de Biologie din Iaşi, profesoară la Magazia (Crăcăoani, Neamţ), apoi la Muzeul de Ştiinţe Naturale din Piatra-Neamţ. A publicat studii şi articole de specialitate în: Memoriile secţiilor ştiinţifice, a Academiei Române; Lucrările Staţiunii „Stejarul”, Lucrările Congresului de biologie

→

La Chişinău, a fost dezvelit bustul lui Dumitru Matcovschi

Dumitru Matcovschi va rămâne în conştiinţa oamenilor ca un poet care a stigmatizat şi a pus la stâlpul infamiei impostura, minciuna privind viaţa Basarabiei de-a lungul istoriei. Dumitru Matcovschi şi-a asumat destinul Basarabiei şi s-a identificat cu istoria şi drama acestui meleag.

Arcadie SUCEVEANU

Într-o zi simbolică, duminică, 1 Decembrie 2019, de Ziua Naţională a României, pe Aleea Clasicilor Literaturii Române din Grădina Publică „Ştefan cel Mare şi Sfânt”, din Chişinău, a fost dezvelit şi sfinţit bustul lui Dumitru Matcovschi, poetul-tribun al Neamului Românesc.

Profesorul Vasile Şoimaru a venit la eveniment cu un dar simbolic: „Alaltăieri am fost la casa lui părintească din Vadul Raşcov, şi am săditun brăduţ adus de la Centenarul Marii Uniri de la Alba Iulia împreună cu pământ românesc. Şi am venit şi aici cu un brăduţ. Matcovschi merită asta şi vă rog frumos, să-l vadă şi alţii”.

Dumitru Matcovschi (20 octombrie 1939, Vadul-Raşcov – 26 iunie 2013, Chişinău) a fost un poet, prozator, academician, publicist şi dramaturg, membru al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, o figură emblematică pentru Mişcarea de Renaştere Naţională în Basarabia. Iar publicistica sa – au afirmat voci autorizate – „va rămâne în analele istoriei basarabene ca un document veridic şi dureros, totodată, fiind tot atât de combativă şi demascatoare ca acea a marelui nostru poet, Eminescu”

Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii de Stat din Chişinău (1961), redactor la ziarul „Moldova socialistă”, redactor-şef adjunct la s ă p t ă m â n a l u l „Cultura”, redactor-şef al revistei „Nistru”, Dumitru Matcovschi a scris peste 50 de cărţi de poezie, proză şi piese de teatru. A avut curajul să publice pentru prima dată, în 1988, în calitatea sa de redactor-şef al revistei „Nistru”, devenită ulterior „Basarabia”, eseul „Veşmântul fiinţei noastre”, de Valentin Mândâcanu. În revista „Basarabia”, condusă de regretatul poet, a văzut lumina tiparului „Sfânta Scriptură” în alfabet latin şi „Doina” lui Mihai Eminescu.

În luna mai 1989, poetul Dumitru Matcovschi, a fost implicat într-un grav accident rutier şi a stat jumătate de an în comă. Există două versiuni cu privire la acest accident. Cea oficială era că a fost un banal accident rutier, iar versiunea în care au crezut cei mai mulţi a fost că accidentul a fost pus la cale de securitatea sovietică, pentru că vocea sa puternică deranja.

Puţini ştiu că accidentul respectiv a „întrerupt” creaţia la poezia „Basarabia”, pe care poetul o scrisese pe jumătate. După ce şi-a revenit, Matcovschi a continuat-o şi „Basarabia”, „trădată, furată mereu”, a ajuns cântec – Mihai Dolgan a scris muzica, iar formaţia „Noroc” a interpretat-o.

(*Poezia „Basarabia” este reprodusă în pag. 24*)

Angelina BEGU

CALENDAR
– ianuarie 2020

PETRE ISPIRESCU (ian. 1830 - 27 nov. 1887) – 190 de ani de la naşterea povestitorului;

01. **ISAAC ASIMOV,** scriitor american (1 ian. 1920 - 6 apr. 1992) – 100 de ani de la naştere;

03. **GIOVANNI BATTISTA PERGOLESI** (3/4 ian. 1710 - 16 mart. 1736) – 310 de ani de la naşterea compozitorului italian;

06. **ION BUDAI DELEANU** (6 ian. 1760 - 24 aug. 1820) – 260 de ani de la naşterea poetului;

13. **NICOLAE ESINENCU,** prozator şi dramaturg (13 ian.1940 - 25 apr. 2016) – 80 de ani de la naştere;

14. **YUKIO MISHIMA** (14 ian. 1925 - 25 nov. 1970) – 95 de ani de la naşterea prozatorului şi dramaturgului japonez;

15. **MIHAI EMINESCU** (15 ian. 1850 - 15 iun. 1889) – 170 de ani de la naşterea scriitorului;

17. **ANTON PAVLOVICI CEHOV** (17 ian. 1860 - 2 iun. 1904) – 160 de ani de la naşterea dramaturgului şi prozatorului rus;

17. **PEDRO CALDERÓN DE LA BARCA** (17 ian. 1600 - 25 mai 1681) – 420 ani de la naşterea dramaturgului şi poetului spaniol;

22. **ANDRÉ MARIE AMPÈRE** (22 ian. 1775 - 10 iun. 1836) – 245 de ani de la naşterea matematicianului şi fizicianului francez;

26. **GÉRARD de NERVAL** (22 mai 1822 - 26 ian. 1855) – 165 de ani de la moartea poetului francez;

26. **NICOLAE BALOTĂ** (26 ian. 1925 - 20 aug. 2014) – 95 de ani de la naşterea scriitorului şi criticului literar;

28. **CAMIL RESSU** (28 ian. 1880 - 1 apr. 1962) – 140 de ani de la naşterea pictorului;

31. **KENZABURO ŌE** scriitor japonez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1994. (31 ian. 1935) – 85 de ani de la naştere.

Red.

Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

”Emil Racoviţă”, Studii şi cercetări, editat de Muzeul de Ştiinţe Naturale din Piatra-Neamţ ş. a.

■ 16/1883 – n. **Gavriil Galinescu**, la Hangu, Neamţ (d. 10. 07. 1960, Durău, Neamţ), a absolvit, Facultatea de Teologie, Conservatorul de Muzică şi Declamaţie, Bucureşti (1909), Conservatorul de Muzică din Leipzig, o specializare la Viena, iar pentru muzica orientală, la Atena. Profesor la: Dorohoi, Buzău, director la Şcoala Pregătitoare din Hangu (o va organiza ca gimnaziu mixt), Iaşi, Cernăuţi, Academia de Muzică şi Artă Dramatică din Iaşi. Retras la Hangu, va fi primar (1944) şi director al Căminului Cultural (1945). Cărţi: „Arta religioasă, caracteristici, rolul şi importanţa ei”; „Muzica corală bisericească”; „Manuale didactice de muzică de George Breazul”; „Muzica în Moldova”; „Cântecele munţilor noştri”; „Cântarea bisericească”.

■ 22/1934 – n. **Minodora Ursachi**, la Negrea, Comuna „Lascăr Catargiu”, Galaţi. Muzeograf, publicist, a absolvit Liceul de Fete „Mihail Kogălniceanu”, din Galaţi, (1953) şi Facultatea de

Istorie-Filologie-Filozofie de la Universitatea din Iaşi (1957); încadrată la Muzeul de Istorie din Roman (1957-1968). A fondat Muzeul de Artă din Roman (1970), instituţie pe care a condus-o timp de 30 de ani, până în anul 2000. Colaborări: „Carpica”; „Clepsydra”; „Cronica romaşcană”; „Gazeta de Roman”; „Ceahlăul”, „Monitorul”; „Melidonium”, „Memoria antiquitatis”; „Ziarul de Roman”. Cărţi: „Muzeul de Artă Roman – 50 de ani, monografie”, 2007; „Identităţi artistice la Roman – dicţionar”, 2013. Îndelungata activitate culturală şi artistică i-a fost răsplătită cu premii şi diplome de recunoştinţă.

■ 22/1954 – n. **George Tănsănică**, la Roman. Înainte de 1989 a fost persecutat politic. Nereuşind să găsească un loc de muncă, ca să-şi poată întreţine familia, a plecat din ţară. A ajuns în S. U. A. (1982), stabilit în California şi-a refăcut viaţa,

(continuare în pag. 18)

Semn de carte

Între legendă şi document istoric

Cei care îşi propun să scrie o lucrare cu tematică istorică (despre o epocă, un eveniment, o personalitate ş. a.), fie că sunt profesionişti sau nu, trebuie să aibă în vedere regula ce se referă la respectarea adevărului, iar pentru aceasta se impun folosirea mărturiilor din perioada respectivă sau de la martori oculari, dacă e vorba de istoria contemporană. Chiar şi aşa însă, de cele mai multe ori, relatările despre acelaşi fapt istoric sunt contradictorii. Cea mai bună dovadă în susţinerea acestei afirmaţii o constituie diferitele modalităţi în care s-au alcătuit cărţile de istorie a României în secolul încheiat recent.

Toate aceste idei au fost provocate de primirea şi lectura a două cărţi publicate sub emblema Editurii „Cetatea Doamnei” din Piatra-Neamţ (manager ing. Viorel Nicolau), în Colecţia „Historia”, 2019, ambele purtând semnătura lui Cornel Bârsan: *Vlad Draculea/Viaţa şi faptele lui Vlad Draculea* şi *Petru Rareş, Domnul Primei Uniri.*

Alegerea lui Vlad Ţepeş ca personaj al unei cărţi este tentantă, având în vedere personalitatea sa puternică, relaţiile de rudenie (fiu al lui Vlad Dracul, nepot al lui Mircea Cel Bătrân, frate cu Radu cel Frumos, văr cu Ştefan cel Mare, precum şi prin căsătorie ş. a.) şi nu în ultimul rând cele politice, fiind un personaj cunoscut în toate cancelariile europene. Altminteri, supranumele care l-a făcut remarcat provine din modul sângeros în care îşi pedepsea adversarii din ţară, sau prizonierii de pe câmpul de luptă – tragerea în ţeapă ori decapitarea. Aşa se face că deşi a stat în scaunul Ţării Româneşti în trei rânduri (doar ceva mai mult de şase ani), conform mărturiilor şi documentelor alcătuite în timpul vieţii sale, faima lui era cunoscută de la Constantinopol, la Scaunul Papal şi de la curtea ţarului Ivan al III-lea al Rusiei, până în toată peninsula balcanică sau regatele din vestul Europei.

Prin pedepsele pe care le aplica invadatorilor, boierilor care unelteau împotriva sa precum şi tuturor răufăcătorilor, în ţară, imaginea de justiţiar a domnitorului Vlad Draculea a dat naştere de-a lungul secolelor până în prezent unor elogioase creaţii populare sau culte. În acest sens stau mărturie „Ţiganiada” lui Ioan Budai-Deleanu (1875), „Legendele sau basmele românilor” de Petru Ispirescu (1882), invocarea prezenţei lui Ţepeş pentru a face dreptate socială de către Mihai Eminescu, şi mai nou piesa de teatru „A treia ţeapă” de Marin Sorescu. Nu la fel stau lucrurile şi în ceea ce priveşte imaginea domnitorului în multitudinea de creaţii din Vestul Europei. Astfel, după câteva secole, datorită creaţiei literare a irlandezului Bram Stoker (romanul *Graf Dracula,* 1897) aproape în totalitate cele peste opt sute de creaţii literare, cinematografice şi benzi desenate înfăţişează un personaj malefic care nu mai are aproape nimic omenesc, o imagine folosită şi astăzi în promovarea turismului care oferă beneficiarilor senzaţii tari.

Cât priveşte cartea lui Cornel Bârsan la care ne referim, e de subliniat faptul că autorul nu recurge în nici un fel la această imagine falsă a viteazului domnitor muntean.

Scrierea acestuia, deşi nu aparţine unui istoric conform mărturiei din textul introductiv, este alcătuită pe baza unei documentări ce dovedeşte că istoria este una din pasiunile autorului, care îşi alcătuieşte lucrarea într-un mod original structurând-o în câteva părţi distincte: o succintă cronologie a vieţii şi a domniilor lui Vlad Ţepeş, urmată de o prezentare a originilor precum şi a relaţiilor domnitorului cu vecinii şi nu în ultimul rând atitudinea sa faţă de Imperiul Otoman.

Originalitatea cărţii lui Cornel Bârsan stă şi în modul în care prezintă faptele istorice, cu ajutorul unor fragmente decupate din documentele vremii (povestirile germane ale saşilor transilvăneni, ruseşti, cronicile turceşti, şi nu în ultimul rând din letopiseţele cronicarilor noştri), intervenţiile sale propriu zise fiind scurte şi numai atât cât sunt necesare, pentru a da cursivitate întregului. Valoarea întregului volum este completată şi prin grupajul iconografic (picturi, desene în peniţă, gravuri) aflat în diverse muzee din ţară sau străinătate.

Că la baza întregului demers al autorului a stat o muncă deosebită de documentare o dovedeşte şi bibliografia ataşată la sfârşitul cărţii (65 de repere în care sunt incluse lucrări deosebit de importante aparţinând istoriografiei din ultimele patru secole).

De altfel, valoarea lucrării pe care o recomandăm cititorilor revistei noastre este atestată şi prin două texte care însoţesc textul lui Cornel Bârsan – un cuvânt înainte semnat de prof. dr. Romeo A. Popa din Drobeta Turnu-Severin şi un cuvânt al editorului ing. Viorel Nicolau.

Constantin TOMŞA

„Faci carte, ai parte!”, proiect de prevenire a abandonului şcolar

Pentru că au mers la şcoală şi au învăţat, 31 de copii de la Şcoala „Costache Negri” (fosta Şcoala nr. 2) şi de la Şcoala „Calistrat Hogaş” (fosta Şcoala nr. 8) din municipiul Roman au fost sâmbătă, 16 noiembrie, beneficiarii proiectului „Faci carte, ai parte!”, iniţiat de Bogdan Roman, managerul companiei Metropolis – Fereastra 1, desfăşurat cu sprijinul profesorului Bogdan Irimia, director adjunct al Liceului Teologic Romano-Catolic „Sfântul Francisc de Assisi” din Roman şi coordonatorul Şcolii „Costache Negri”, şi alături de profesor doctor Ovidiu Albert, coordonatorul Asociaţiei „Muşatinii” din Roman. A fost o nouă colaborare între Metropolis – Fereastra 1 şi „Muşatini”, după iniţativa de plantare a 20.000 de puieţi în comuna Cordun, în săptămâna anterioară.

Astfel, sâmbătă, alături de voluntarii „Muşatini” şi de profesorii coordonatori, cei 31 de copii au mers în excursie – pentru mulţi, prima din viaţa lor –, vizionând un film în municipiul Bacău, s-au plimbat prin parcul Cancicov şi au luat masa împreună. Proiectul „Faci carte, ai parte!” se bazează pe meritocraţie şi a apărut datorită unor oameni care au înţeles că educaţia stă la baza dezvoltării societăţii, dorindu-se ca activitatea de sâmbătă să reprezinte un început pentru alte acţiuni similare prin care, la nivel local, să fie combătut absenteismul şcolar.

Profesor doctor Ovidiu Albert, coordonatorul Asociaţiei „Muşatinii” din Roman: „Am fost martorii unei experienţe extraordinare în acest weekend, alături de copiii de la Şcoala nr. 2 şi de la Şcoala nr. 8. A fost o experienţă profundă pentru noi, pentru că am văzut aceşti copii, care, de obicei, sunt marginalizaţi de către ceilalţi, acum efectiv au înflorit prin contactul cu voluntarii şi cu adulţii prezenţi în această excursie”. (**N. R.** – texte prelucrat. Sursa: *Ziarul de Roman*)

Red.

Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie

(urmare din pag. 17)

pictează (se consideră iniţiatorul unui stil, intitulat „arta liniară”), scrie; după 1989, a revenit periodic în ţară, publicând la Iaşi peste 34 de volume în diverse domenii. Scrieri: „Filosofia unei lumi”; „Scoot Palmer”; „Edenis York”, „Ansa”, „Swallow”, „Etern”; „Quasar”; „Reptila cea hapsână”; „Eden şi Feerie”; „Iepurile păzitor”; „Un crăciun fericit”. Romane: „Locnec”; „Noellyz”; „Adallya”; „Trandafirul negru”; „Evelyne”; „Crimă la Vest de Roman”; „Sonia Bergamo”; „Noelliz”.

■ 24/1945 – n. **Cristian Livescu**, ziarist critic şi istoric literar, editor. A absolvit Facultatea de Filologie, Bucureşti. Debut în „Viaţa studenţească” (1965), redactor la ziarul „Ceahlăul” (1968-1989), consilier la Inspectoratul pentru Cultură Neamţ, consilier judeţean; membru al U. S. (1989), al U. A. P., preşedintele S. S. Neamţ, preşedinte în jurii locale şi naţionale. Membru fondator al revistelor „Credinţa neamului”, „Poezia”, „Antiteze” (redactor şef, director), director-fondator al Editurii „Crigarux”; redactor asociat la Revista „Convorbiri literare” din Iaşi.

Rememorări nemţene

Debut editorial: „Introducere în opera lui Ion Pillat” (1980). Alte cărţi. „Scene din viaţa imaginară”; „Voluptatea labirintului”; „Întâiul Eminescu”; „Ascuns într-o lojă”; „Magiştri & hermeneuţi”; „Eminescu şi enigmele «Caietului vienez»”. Ediţii de autor: „Calistrat Hogaş, «Pe drumuri de munte»”; „Ion Creangă, Opere”, reeditare a ediţiei lui G. T. Kirileanu (1939) ş. a.

■ 28/1949 – n. **Botez Mihai**, la Filioara (Vărateic, Neamţ), profesor doctor, poet, prozator, publicist, absolvent al Liceului „Ştefan cel Mare” din Târgu-Neamţ, al Facultăţii de Filologie, secţia franceză-română a Universităţii „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi. Beneficiind de o bursă a statului francez, a urmat cursuri intensive la Avignon. A susţinut examenul de doctorat cu teza „Mallarmé. l’Admirable e la «divine tragédie» du litéraire” (1998). A debutat cu volumul de proză „Jocul de-a cine pierde câştigă” (1986). A publicat şi volume ce conţin lucrări didactice, cărora li se

Trei decenii de la Revoluţia Română

(*urmare din pag. 1*)

exemplare. A fost distribuit mulţimii din mers, gratis. Ce au scris gazetarii în noua foaie a timpului? Numai articole de inimă. Citez: „60 de ore de nesomn” (Lucian Strochi), „După cea mai lungă noapte” (Adrian Alui Gheorghe), „În sfârşit” (Radu Florescu), „Renaşterea naţională” (Aurel Dumitraşcu), „Pot scrie ce văd” (Dumitru Croitoru), „Vom fi tot noi” (Viorel C. Cosma), „Umăr lângă umăr” (C. Cucu), „Primul an nou liber” (I Drăgoi)... Ajunge? Gata!

La 23 decembrie 2014, când s-au împlinit 25 de ani de la Revoluţie, ziarul *Ceahlăul* a apărut în straie de sărbătoare. A prezentat documentata carte *Vremea nemernicilor* (Sergiu Găbureac) şi volumul

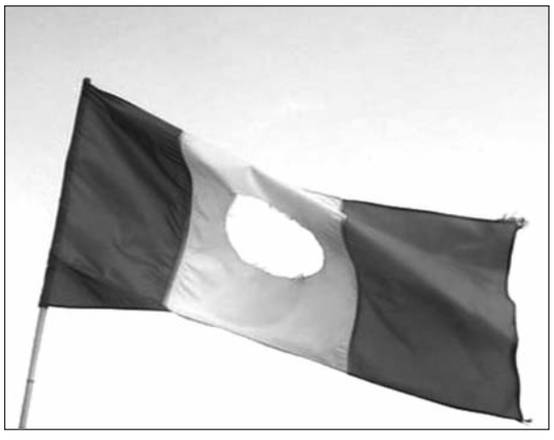

Laika considerat „romanul Revoluţiei Române”. Despre autorul romanului *Laika*, prozatorul Adrian Alui Gheorghe, au aflat şi picii de grădiniţă.

Pentru cititorul iubitor de adevăr istoric e musai să precizăm locaţiile cele mai fierbinţi ale Revoluţiei pietrene. Citeşte: Judeţeana de partid, Redacţia ziarului *Ceahlăul,* Casa de Cultură şi strada. Care stradă în ultimii ani a devenit o arenă de luptă pentru nemulţumiţi. Nu ştiu dacă amestecul străzii în politică este de bun augur, mai ales pe vreme de ceaţă densă. Dacă în marele oraşe ale patriei revoluţionarii dezlănţuiţi s-au adresat poporenilor din balcoane, în Târgul Pietrei cuvântătorii noului ev au rostit vorbele, speranţele de pe copertina „Casei Albe”, fostul bârlog „al politrucilor conduşi de prim secretara Leuştean”. Unii oratori de ocazie au fost aplaudaţi pentru vorbele lor simple şi curate. Alţii, destul de mulţi au fost huiduiţi copios, pentru că nu au ieşit din regimul totalitar răsturnat, curaţi. Aţi prins ideea? Ne referim la politrucii care sperau să nu-şi piardă privilegiile. Şi culmea, unii le-au păstrat. Într-un oraş moldav vecin cu Piatra, un nene, fost politruc a avut inspiraţia să strige în faţa revoluţionarilor cuvintele: „Când Iliescu apare/ Soarele răsare”. Pentru creativitatea sa de moment, tovarăşul devenit domn a cunoscut o ascensiune politică culminantă. A fost promovat: primar, deputat, senator, prefect. Halal ascensiune! Ce era înainte de avansare? Profesor de limba română într-un sat uitat de lume.

La Piatra-Neamţ în zilele Revoluţiei apostolii neamului, profesorii: Mihalache, Vasile, Bolohan, Mancaş, Ciucă, Dumitraşcu au escaladat nişa „Casei Albe”. Erau zile istorice cu emoţii. Au vorbit, au cântat „noi de-aicea nu plecăm/acasă” au colindat. Tot atunci şi tot de acolo preotul din Valea Viei s-a adresat credincioşilor revoltaţi astfel: „în genunchi, spuneţi *Tatăl nostru!* Cine nu îngenunchiază e comunist. Să ne rugăm!” Cum poate fi interpretat speech-ul omului în sutană? Într-un singur fel – politic. Menirea preotului e alta.

Pe vremea studenţiei mele la Iaşi, în cartierul Copou trăia un nebun cu acte în regulă. Ca să facă bani tipul cerea la studenţi 5 lei pentru orice lozincă anti-comunistă strigată cu glas tare. Că lozincile sunt pentru proşti, asta ştim. De obicei striga: „Jos comunismul, jos Ceauşescu, jos savanta de renume mondial!” şi afacerea i-a mers brici. După Revoluţie ce să vezi? Nebunul de la Socola s-a dorit revoluţionar cu brevet, disident. Şi culmea, a primit patalama parafată. V-aţi prins? A râs de noi de două ori. Şi pe vremea lui Ceaşcă şi pe timpul lui Iliescu. Exact ca politicienii de astăzi care ne aburesc cu vorbe răsucite, goale. Adevărul e că am trăit tot timpul ca melcii fricoşi la umbra buruienilor.

Fotografiile pe care le-aţi admirat în *Ceahlăul* şi *Mesagerul de Neamţ*, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la Revoluţie sunt istorice. Prezintă istoria acelor vremi. În ele descoperi revoluţionari de toate calibrele. Că, să vedeţi dvs., şi revoluţionarii din Piatra au fost de mai multe feluri: cu implicarea directă, cu vrăjeli politice şi cu prezenţa fizică evident furioasă, cum îi stă bine unui protestatar. Poza care indică intrarea în Judeţeana de partid ne prezintă doi profesori unul lângă altul. Primul e tipul care a spus atunci: „Revoluţia Română a fost miracolul prin care orbul a văzut, mutul a vorbit, surdul a auzit”. Al doilea profesor de pe scări e cunoscut de pietreni, dar acesta tace şi se uită curios în jur. Pare un „informator sub acoperire”. Am zis pare, bănuiala nu este o dovadă.

Cum despre Revoluţia Română s-au spus tot felul de poveşti, vă oferim şi noi o nostimadă. Imediat după Revoluţie când situaţia era destul de confuză, criticul Alex. Ştefănescu a fost invitat la o sindrofie culturală, într-un oraş mare din Ardeal. A aterizat într-un prezidiu lângă o unguroaică absolut superbă. Invitatul ardelenilor s-a dat la minunea blondă. I-a făcut o propunere indecentă. „Scumpa mea Ildiko – aşa o chema pe fata din pusta Panonică – dacă mă laşi să te sărut îţi dau toată Transilvania”. Când UDMR-ista a auzit oferta s-a aruncat în braţele frumosului valah şi a urmat o îmbrăţişare ca în filme. Şugubăţ, delicat şi subtil, eroul nostru a întors cărţile pe faţă. Totul a fost o glumă. Transilvania este o provincie istorică a României, stat naţional, suveran, independent, unitar şi indivizibil. Transilvania e parte din România, nu e de dat! Nimănui! Niciodată! S-a auzit? Astăzi începe ziua de mâine când sărbătorim Trianon 100.

Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie ❒ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

adaugă numeroase articole de critică literară în presa din Moldova. Alte cărţi: „Littérature française”; „Le texte et son double” ş. a.

■ 30/1934 – n. **Vasile I. Ursachi**, la Havârna, Botoşani, profesor de istorie, arheolog, a absolvit Şcoala Pedagogică din Şendriceni, Dorohoi, Facultatea de Istorie a Universităţii ieşene, doctor în istorie (1986). Director al Muzeului de Istorie din Roman, fiind considerat fondatorul şi iniţiatorul colecţiei acestei instituţii. Membru al Institutului Naţional de Tracologie, al Institutului de Preistorie şi Protoistorie Cluj-Napoca şi al A. O. Ş.

din România. A descoperit peste 300 de aşezări din diferite epoci istorice din zona Roman, a condus 25 de şantiere arheologice, a participat la peste 180 de sesiuni ştiinţifice, la cinci congrese internaţionale. Colaborări: „Materiale şi cercetări arheologice”, „Carpica”, „Memoria antiquitatis”, „Hierasus”, „Thraco-Dacia”, „Inventaria archeologica”, „Cercetări de numismatică”, „Magazin istoric”, „Arheologia Moldovei”. Scrieri: „Roman. Mic îndreptar turistic”; „Monumente din judeţele Bacău şi Neamţ” (colab.); „Zargidava – cetatea dacică de la Brad”.

■ 31/1939 – n. **Ioan Cărăuş**, la Chişinău, biolog, cercetător, a absolvit Facultatea de Biologie a Universităţii din Iaşi (1962), doctor în biologie (1973). Premiul Academiei Române (1983), pentru „Tratatul de Algologie”. Cercetător la Laboratorul de Cercetări pentru Acvacultură şi Ecologie Acvatică din Piatra-Neamţ. Colaborator la mai multe publicaţii de specialitate. A semnat peste 100 de lucrări ştiinţifice. Scrieri: „Influenţa trecerii apei prin turbinele Hidrocentralei de la Stejaru asupra planctonului conţinut”; „Observaţii asupra macrofitelor acvatice din lacurile de acumulare Bicaz şi Pângăraţi”, „Algele în lacurile de baraj”, „Cultura la scară mare a algei spiralina: probleme şi preocupări actuale”, „Observaţii ecologice asupra Lacului Amara” ş. a.

■ 31/1989, d. la Iaşi, Ion Creangă.

Punctul de vedere al Academiei Române privind unele aspecte ale învăţământului preuniversitar din România

Recentele constatări date publicităţii, referitoare la procentajul ridicat al elevilor români afectaţi de analfabetismul funcţional, dar şi îngrijorarea produsă de analfabetismul primar (cauzat de neputinţa şcolarizării tuturor copiilor de vârstă şcolară) şi de abandonul şcolar, determină Academia Română să propună un set de măsuri, reieşite din experienţa celui mai înalt for de consacrare a valorilor intelectuale şi de cercetare din România. În plus, în contextul fixării unui număr mai mic de ore pe săptămână pentru învăţământul preuniversitar, există riscul reducerii timpului alocat unor discipline şcolare clasice.

Până la adoptarea unei noi legi a educaţiei naţionale, menită să fie stabilă şi să cuprindă, mai mult principii decât date concrete (acestea trebuie să fie detaliate în statute şi regulamente), este nevoie de un set de măsuri care să stabilizeze şcoala românească şi să-i confere perspective bune de dezvoltare, fără a ceda în faţa unor presiuni conjuncturale, derivate dintr- o percepţie pripită asupra schimbărilor din societatea contemporană şi lipsită de o analiză profundă şi riguroasă. În acest sens, semnalăm şi propunem următoarele:

1. Presiunea nejustificată de a introduce noi discipline şcolare trebuie să fie oprită, prin crearea, în cadrul materiilor existente, a noi conţinuturi care să răspundă dinamicii societăţii contemporane. Astfel, protecţia mediului, combaterea poluării se pot studia la Geografie, educaţia financiară şi bancară la Ştiinţe sociale şi la Istorie (în liceu), educaţia civică şi constituţionalismul la Istorie, nutriţia sănătoasă, educaţia igienică şi educaţia sexuală la Biologie, circulaţia pe drumurile publice la Dirigenţie etc. Practic, nu există discipline şcolare actuale în cadrul cărora să nu se plieze temele stringente pentru actualitate. Propunerile de a introduce discipline noi şi de a le elimina sau diminua pe cele vechi – verificate de la Renaştere încoace – sunt lipsite complet de realism şi de spirit pedagogic. De asemenea, ideea de a avea mai multe discipline încheiate cu medii semestriale şi anuale şi derulate în câte o oră pe săptămână este lipsită de orice fel de fundamentare psiho-pedagogică. Disciplinele de o oră pe săptămână au cea mai slabă eficienţă în procesul de predare-învăţare.

2. Presiunea prin care se cere eliminarea sau reducerea drastică a teoriei în favoarea susţinerii deprinderilor practice are, de asemenea, un grad mare de periculozitate. În şcoală, teoria şi practica trebuie să fie îngemănate într-o sinteză armonioasă, fără de care rezultatele ajung să fie dezastruoase. Fără cunoştinţe teoretice temeinice, acumulate în memoria elevilor, deprinderile practice ajung să fie fără fundament. De aceea, ştiinţele fundamentale şi cele ale naturii trebuie să fie studiate în continuare, începând cu bazele lor teoretice. Cercetarea fundamentală rămâne şi ulterior, în învăţământul superior, baza oricărei cercetări aplicative şi tehnice.

3. Presiunea prin care se cere reducerea numărului de ore de la disciplinele umaniste şi de ştiinţe sociale este, de asemenea, lipsită de realism şi de previziune pentru viitor. Digitizarea devine tot mai mult o metodă universală de viaţă şi un mod de a acţiona în toate domeniile, dar omul modern nu poate trăi şi acţiona în viaţă fără cunoştinţe lingvistice, istorice, geografice, etnografice, filosofice, etice etc. Dimensiunea istorică a existenţei noastre individuale şi de grup rămâne esenţială. Nu putem transforma conştiinţa socială în tabula rasa – ştergând întreaga experienţă de viaţă a omenirii –, ca să construim noi identităţi iluzorii. Europa Unită are şanse să existe în continuare şi să se fortifice nu prin încercările de destrămare a identităţilor etnice, ci prin făurirea unui concert al naţiunilor libere şi dornice să trăiască împreună. Pentru aceasta, este nevoie:

- de o cunoaştere aprofundată a limbii şi literaturii române
- de studierea temeinică a gramaticii, inclusiv în anii de liceu, la toate profilurile, în maniere adaptate şi specifice
- de exerciţiul insistent al lecturii, deopotrivă din cărţi tipărite sau pe suport digital; unul din doi elevi se concentrează pe recunoaşterea literelor, a silabelor şi pe reconstituirea cuvântului în sine, fără să-i mai poată percepe semnificaţia
- cultivarea literaturii române în manieră diacronică, pe curente şi mişcări literare, din Evul Mediu până astăzi
- cultivarea serioasă a limbilor străine şi a literaturii universale; combinarea scriitorilor români cu cei străini, pe teme mari, fără nicio pregătire prealabilă a elevilor nu face decât să creeze confuzie şi haos în minţile tinere
- învăţarea literaturii prin prisma istoriei literaturii dă rezultate foarte bune, verificate de sute de ani, iar scriitorii nu trebuie studiaţi după gustul profesorului, ci după necesităţile interne ale disciplinei. Prin urmare, dacă, de exemplu, Nicolae Filimon reprezintă o treaptă în romanul românesc, iar Ion Heliade Rădulescu, prin „Sburătorul", un reper în poezia românească, ei trebuie studiaţi dincolo de preferinţe, în spiritul canonului. Nici Shakespeare, nici Cervantes şi nici Goethe nu exprimă, prin creaţiile lor, spiritul din „Harry Potter" ori din „Stăpânul inelelor" şi, totuşi, creaţia lor nu e repudiată. Creaţia lor conţine valori perene, fără de care nu se înţelege evoluţia literaturii; canonul literar şi operele clasicilor rămân puncte importante de reper pentru studierea literaturii
- separarea studiului limbilor de gramatică şi de literatură este lipsită de sens; comunicarea corectă în societate se face nu prin ocolirea regulilor de gramatică şi prin ignorarea operelor literare în favoarea oralităţii şi a limbajului colocvial, a acelui din reportaje sportive, din texte administrative, jurnalistice; disciplina „limbă şi comunicare" nu are niciun sens, din moment ce limba română are menirea de bază să asigure comunicarea între români. Comunicarea corectă nu se învaţă punând între paranteze textele literare, ci, dimpotrivă, prin cultivarea, explicarea şi aproprierea lor. Limba română armonioasă se află, în primul rând, în literatura română, care, odată studiată, garantează exprimarea corectă în mass media, în sport, în IT, în tehnică etc.
- ideea reducerii orelor de istorie cu scopul asigurării educaţiei globale şi pregătirea viitorilor „cetăţeni europeni" este absurdă; identitatea europeană nu se poate obţine prin distrugerea identităţilor naţionale, ci, dimpotrivă, prin fortificarea lor; un român care ştie cum şi de ce este român îl va înţelege şi preţui pe un francez, leton sau suedez; diminuarea studiului istoriei înseamnă condamnarea noastră la ignoranţă şi izolare (pe de o parte, va creşte în societate ponderea dacopaţilor, autohtoniştilor şi tradiţionaliştilor, iar pe de alta, a mondialiştilor şi detractorilor, care exhibă nimicnicia poporului român, condamnat – după opinia lor – să rămână la coada lumii); studiul organizat al istoriei conferă cultură generală solidă, care ne ajută, în călătoriile tot mai dese pe care le facem, să înţelegem de ce Nôtre- Dame este o biserică gotică, de ce Constantinopolul se cheamă azi Istanbul sau cum de Praga se cheamă „Oraşul de Aur"; educaţia prin istorie înseamnă educaţie pentru viaţă
- acelaşi rol îl are şi geografia ca disciplină şcolară, pentru că ne ajută să ne plasăm în spaţiu, să nu confundăm meridianele cu paralelele şi să ştim ce deosebire este între Ecuator şi Ecuador!
- limba latină, studiată cel puţin un an, de preferat în clasa a VIII-a, are un dublu rol: mai întâi ne ajută să înţelegem latinitatea căreia îi aparţinem; în toate ţările civilizate, latina a rămas obiect de studiu, iar în Germania, marile universităţi tehnice, care pregătesc ingineri, oferă latina drept curs alternativ (opţional) pentru studenţi; în al doilea rând, gramatica latinei, ca şi gramatica românească, disciplinează mintea elevilor, aduce rigoare şi logică în exprimare. Latina serveşte, în mod direct sau indirect, viitoarelor profesiuni de filolog, de jurist, de inginer, de farmacist, de medic, de informatician etc.; aproape 80% din termenii englezi de pe prima pagină a Word-ului de pe orice computer sunt de origine latină (file, delete, table, insert etc.); din această perspectivă, ar fi de mare utilitate reînfiinţarea unor clase cu profil de studii clasice în liceele (colegiile naţionale) importante ale câtorva oraşe mari din România.

Pentru ca toate acestea să se poată înfăptui, este nevoie de îndeplinirea foarte multor condiţii, între care profesorii buni şi manualele bune, dar şi schimbarea percepţiei greşite despre şcoală, insinuate tot mai mult în spaţiul public în ultima vreme:

- programele şcolare sau curricula (curricula este pluralul de la cuvântul latinesc curriculum, substantiv neutru de declinarea a II-a) – prin urmare, termenul nu se poate folosi ca şi cum ar fi singular feminin! – trebuie să fie, în mod categoric, simplificate, la toate materiile; mulţi profesori preferă încă să predea mult şi neinteligibil, în loc să predea mai puţin şi înţeles de toţi elevii
- manualele trebuie să aibă forme coerente şi să nu se schimbe an de an; manualele digitale vor înlocui, probabil, în viitor, manualele tipărite, dar scrisul de mână are încă un rol important în societate; preocuparea pentru cantitatea mare de informaţie trebuie să fie înlocuită cu preocuparea pentru informaţie clară, echilibrată şi corectă
- elevii nu ajung, totuşi, analfabeţi funcţionali, fiindcă reţin prea multă informaţie şi pentru că sunt copleşiţi de teorie – cum se insinuează în anumite medii actuale – ci, dimpotrivă, pentru că nu reţin mai nimic; ideea că memoria nu trebuie cultivată în şcoală şi că elevii nu au nevoie de cunoştinţe, ci de metode de aplicabilitate practică este complet greşită; ca să aplici cea mai bună metodă, trebuie să ai capacitatea de a compara datele, de a cântări alternativele, iar pentru aceasta cunoştinţele proprii sunt esenţiale; memoria este o componentă fundamentală a inteligenţei, iar necultivarea sa face să scadă drastic gradul de inteligenţă
- în şcoala contemporană, ca şi în societate, în general, se diminuează în mod îngrijorător cultul muncii şi se impune ideea minimei rezistenţe; o parte dintre elevi sunt supraîncărcaţi, dar nu numai din vina şcolii, ci şi a părinţilor, şi sunt copleşiţi de multe activităţi inutile; matematica, fizica, limbile şi literaturile, chimia, istoria, geografia, biologia etc. nu se pot însuşi fără muncă; nu ajunge nici să-i auzim predând pe profesori, nici să aruncăm o privire pe Google, ci este nevoie de fixare, de recapitulare, de repetate exerciţii etc.

Şcoala are de secole întregi filosofia ei şi aceasta nu poate fi eludată de dragul modernizării sau al simplificării vieţii. Şcoala nu trebuie redusă la o instituţie de prestări de servicii care livrează ocupanţi de locuri de muncă robotizaţi, limitaţi. Şcoala trebuie să-i dea absolventului sentimentul că viaţa sa are un sens, o motivaţie culturală, care se concretizează într-o armonie a identităţii personale şi a celei naţionale, cu apartenenţa la cultura europeană şi la cea planetară. Şi, din această perspectivă, studierea limbii şi literaturii române, a limbilor străine, a limbii şi culturii latine, a istoriei, geografiei etc. devin extrem de importante pentru viitor. De asemenea, schimbările dese şi mărunte din cadrul sistemului de educaţie din România nu fac decât să creeze dezorientare, instabilitate şi să conducă la o pregătire precară, superficială şi nepotrivită exigenţelor lumii contemporane.

Academia Română este gata să colaboreze cu Ministerul Educaţiei şi Cercetării pentru găsirea celor mai bune soluţii aplicabile şcolii româneşti. Convingerea noastră – aidoma mesajului din motto-ul pus la intrarea unui faimoase universităţi – este că o naţiune nu moare în urma atacurilor cu rachete balistice intercontinentale, ci în urma distrugerii sistemului ei de învăţământ, de educaţie în general.

11 decembrie 2019

Biroul Prezidiului Academiei Române:
Acad. Ioan-Aurel Pop, preşedinte
Acad. Bogdan Simionescu, vicepreşedinte
Acad. Victor Spinei, vicepreşedinte
Acad. Răzvan Theodorescu, vicepreşedinte
Acad. Victor Voicu, vicepreşedinte
Acad. Ioan Dumitrache, secretar general

O viaţă, o istorie, o carte

• ***Adrian-Pavel Sandovici*** – **„Liceul Petru Rareş Piatra-Neamţ – O istorie de 150 de ani”**
Ed. Cetatea Doamnei – 2019

Sosită de foarte departe, un dar mult aşteptat, Cartea mi-a preschimbat două săptămâni de nopţi în multe ceasuri de lectură pasionată; parcă ar fi cuprins povestea vieţii mele şi eram flămând să aflu cum o văzuse autorul.

De ce? Pentru că destinul, cu deciziile lui de nepătruns, a făcut ca nişte ani de foc din viaţa amândurora să curgă pe aceeaşi albie, plină de cascade şi de vâltori.

Urmează să scriu aici despre cartea izvodită de un prieten, şi obiectivitatea profesionistului se va îngemăna probabil, de data asta, cu calda undă de amiciţie ce ne îngemănează între rareşiştii care şi-au zidit viaţa în acelaşi ideal.

Metaforic grăind, suntem ca două bucăţi de piatră cioplită, ascunse în zidirea nevăzută a Rareşului nostru spiritual.

Ceste fraze de mai sus au menirea de a explica succint cititorului felul particular în care voi scrie, mai mult despre autor decât despre cartea sa. Deocamdată. Căci nu renunţ la vechea mea meserie şi promit că voi fi un recenzent sever. Daţi-mi puţin timp!

Cu aproape cinci decenii în urmă, s-a prezentat la post un profesor de engleză, absolvent al Universităţii din Iaşi, după ce făcuse şi studiile liceale într-o şcoală de vârf din capitala Moldovei.

De statură mijlocie, cu figură senină, dar niciodată partizană zâmbetelor protocolare, mai curând dispus să asculte decât să povestească, părea vădit conştient de situaţia sa de novice într-o catedră dominată de vestitul Turcu, viitor dascăl universitar.

Ca să fiu sincer şi autocritic, nu prea aveam timp atunci să fac investigaţii psihologice în cancelaria de la „Rareş”, fiind preocupat până peste cap de un proiect, mai curând de un vis cu rezonanţă utopică şi înscris într-un contur vag. Voiam, nici mai mult nici mai puţin, cum am mai scris de câteva ori, să părăsim modelul de şcoală clasică – cel cu clasă, tablă şi cretă – în favoarea unei instituţii revoluţionare, şcoala mentorială, abia incipientă pe plan mondial.

La greu, de fapt la foarte greu, când începuseră să mă depăşească detaliile – şi se ştie că diavolul se ascunde în detalii – tânărul profesor de engleză, cu modul său direct şi concis de a dialoga, a venit din proprie iniţiativă să se dumirească ce anume dorim să realizăm în părelnica harababură din şcoală.

După ce a ascultat răbdător ce i se comunica, s-a ridicat de pe fotoliul în care stătuse cuminte câteva zeci de minute şi, laconic, m-a uimit cu un „Bine! Înţeleg ce am eu de făcut!”

Aşa l-am descoperit şi aşa a rămas mereu: minte de bucovinean aşezat, inventiv şi deschis la colaborare, prieten de nădejde la greu, înzestrat de Dumnezeu cu o inteligenţă vie, inginerească, dublată de talentul de dascăl cu evidentă vocaţie.

În cei 150 de ani de până acum ai Liceului, împliniţi în noiembrie 2019, Adrian-Pavel Sandovici, cum îi place să semneze, are cea mai îndelungată carieră neîntreruptă între toţi dascălii care au slujit la „Petru Rareş”, patruzeci şi doi de ani.

Colaborarea noastră strânsă a durat doar cinci ani. Am fost silit să părăsesc Liceul, dar prietenia cu Paul – aşa îi spunem noi – continuă şi acum. În tot acest timp, profesorul de engleză, eminentul dascăl ajuns la maturitate, a slujit Liceul ca nimeni altul, tăcut şi retras din ochii lumii, cu aceeaşi ardoare şi modestie pe care o aducea de acasă, de la părinţii săi, învăţătorii din Dolhasca.

Şi, după ce s-a pensionat, mânat de dragostea sa pentru Şcoală, a ostenit fără popas şapte ani, cifră cu rezonanţă mitică, şi a izvodit Cartea – volum elegant cu peste şapte sute de pagini, un tratat academic exemplar, după toate rigorile, despre marea pasiune a inimii sale, mărturisită public abia acum – Liceul „Petru Rareş”.

Despre carte, cum făgăduiam la începutul acestor rânduri, pe larg şi curând.

Nevers, 17 decembrie 2019

Mihai-Emilian MANCAŞ

CRED în viitor prin educaţie!

În perioada 4-23 noiembrie 2019, a avut loc, la Constanţa, formarea formatorilor pe disciplinele istorie, religie, geografie şi consiliere şi orientare şcolară, în cadrul proiectului *CRED – Curriculum relevant, educaţie deschisă pentru toţi,* coordonat la nivel naţional de către Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei.

Implementat la nivel naţional pe o perioadă de cinci ani (2017-2021), proiectul reprezintă o schimbare majoră de paradigmă şi răspunde în mod concret nevoii cadrelor didactice de a fi expuse unor programe de dezvoltare profesională, care să se aşeze în mod coerent şi echilibrat alături de alte măsuri de optimizare a procesului instructiv-educativ. Este cel mai mare proiect din ultimii ani, având în vedere grupul ţintă (55.000 de cadre didactice formate: 15.000 din învăţământul primar şi 40.000 din învăţământul gimnazial).

Activităţile de formare desfăşurate în noiembrie 2019 fac parte din programul de formare nivel I, în cadrul căruia au fost certificaţi până în prezent 442 de formatori (din totalul celor 900) care au asigurat şi vor asigura, într-o primă etapă, formarea continuă nivel II a unui număr de peste 6.000 de cursanţi, cadre didactice din învăţământul primar şi gimnazial.

Formarea cadrelor didactice din învăţământul primar şi gimnazial, în vederea aplicării Curriculumului naţional bazat pe competenţe-cheie, reprezintă esenţa activităţilor derulate în cadrul proiectului CRED.

În vederea facilitării procesului de implementare a noului Curriculum naţional printr-un set de resurse digitale suport relevante, a fost dezvoltată platforma educaţională care susţine toate celelalte componente ale proiectului. Platforma educaţională CRED conţine o componentă de platformă de e-learning dezvoltată pe tehnologii opensource, o componentă destinată resurselor educaţionale deschise dezvoltată în regim de soft deschis, precum şi o componentă colaborativă care presupune căsuţe de e-mail personalizate, spaţii de stocare în cloud, aplicaţii office şi alte aplicaţii utile în educaţie, pentru fiecare participant la cursurile de formare şi membru în proiect.

Consider că participarea la proiect va contribui în mod real la dezvoltarea competenţelor cadrelor didactice privind promovarea unor practici eficiente la clasă, în contextul aplicării noului curriculum naţional. Identificându-se contextul în care a fost dezvoltat noul curriculum naţional şi caracteristicile modelului de proiectare curriculară centrat pe competenţe, se vor identifica principalele elemente de inovaţie promovate în noile programe şcolare din învăţământul gimnazial şi schimbările antrenate de acestea la nivelul practicilor didactice.

Pe viitor, profesorii vor putea construi cu uşurinţă strategii de predare-învăţare-evaluare variate, care să permită adaptarea demersului didactic la nevoile elevilor, cu accent pe acei elevi aflaţi în risc de excluziune.

Ca viitor formator în cadrul proiectului CRED, voi implementa tot ceea ce am învăţat de la formatorii mei (noi tehnici de formare profesională, noi modalităţi de abordare a disciplinei Religie în contextul actual, relaţia dintre competenţele specifice şi conţinuturi etc.) astfel încât colegii profesori pe care îi voi forma să înţeleagă rolul Religiei în formarea profilului actualului absolvent de gimnaziu prin dezvoltarea celor opt competente cheie ale acestuia. În contextul actual, formarea cadrelor didactice în domeniul curriculum-ului este indispensabilă pentru a putea înţelege noile paradigme ale educaţiei.

Sunt convins că numai din şi prin educaţie de calitate se produce schimbarea.

Dr. Mihai FLOROAIA

Incurabilul visător

Pentru Arcadie Răileanu, pictura este ca o necesitate interioară, ca un exerciţiu de mers funambulesc între vis, realitate şi aparenţă, ca un mod a rămâne în jocul vieţii.

Pentru artist, acuarela devine o aventură a spiritului, pictura sa fiind un fel de „meditaţie", ceva care participă neapărat la mai multe lumi diferite: **una – rece şi abstractă**, cu forme clare şi conturate, aproape geometrice; **cea personală – emoţională şi psihologică**, introdusă prin prezenţa desenului caligrafic şi importanţa pe care acest element o asumă în contextul suprafeţei; şi **una impulsivă – expresionistă şi informală**, în care petele de culoare reflectă ceea ce „realitatea vederii" s-a aşezat în interior, în adâncul conştiinţei pictorului.

Acuarelele lui Arcadie Răileanu nu se lasă privite, ci mai degrabă le simţim în sufletul nostru. Nu sunt peisaje de privit, sunt experienţe care trebuie trăite; ceea ce vedem cu ochii noştri este doar imaginea a ceea ce este deja în interiorul nostru.

Formele şi culorile care-i îmbracă acuarelele ne atrag într-o dimensiune care depăşeşte lumea vizibilă, dincolo de dimensiunea raţională. Se pare că arta pictorului, precum visul, este modalitatea capabilă să facă vizibilă această dimensiune ascunsă, o punte între

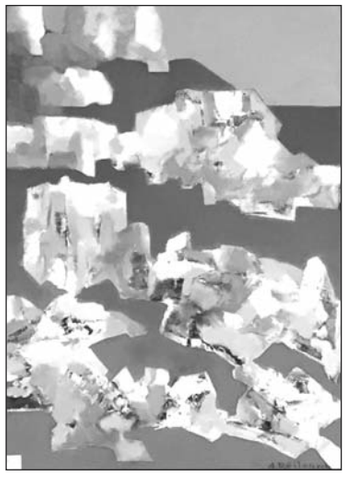

lumea reală şi lumea interioară; în acuarelele sale ne recunoaştem dispoziţiile şi redescoperim esenţa, petele de culoare, formele şi liniile care ne traduc emoţiile nefiind altceva decât peisajele sufletului. Peisaje silenţioase, amintiri găsite... Noi în căutarea noastră... Noi în pictură...

Privind acuarelele Maestrului, m-am întrebat de ce oare ai avea nevoie ca să poţi să le înţelegi în

toată splendoarea lor? Nimic mai simplu: auzul, atingerea, mirosul, gustul şi, bineînţeles, vederea... Acestea sunt simţurile necesare pentru observarea corectă şi completă a acestor lucrări.

Culoarea are aromă, iar materialul devine tactil, epidermic. Formele sunt auzite, iar lucrarea devine o experienţă perceptivă completă, demnă de a fi trăită în toată plenitudinea sa, cu toată capacitatea sa de a emoţiona, doar pentru cei care sunt capabili să experimenteze emoţiile profunde.

Disconfortul şi suferinţa derivă din incapacitatea de a înţelege pe deplin realitatea aparentă pe care în mod incorect o considerăm completă, deoarece poate fi interpretată doar prin vedere. Lumea este iluzie, nimic altceva decât iluzie... Suntem prea obişnuiţi să ne încredinţăm ochilor noştri; considerăm că ceea ce vedem este ceea ce este de fapt, că ceea ce există este ceea ce se vede în exterior.

Dar lumea sensibilă nu este făcută numai din materie: aceasta este întotdeauna observabilă, emoţiile pe care ni le oferă, nu. Muzica nu este vizibilă, dar există... Trăim observând lumea invizibilă. Ceea ce este în faţa noastră dispare, nu există, nu a existat niciodată. Corneea este plată. Lumina impresionează ochiul ca pe o suprafaţă plană, altceva decât forme şi culori confuze reflectate pe suprafaţa ochiului. Doar experienţa este capabilă să interpreteze petele pentru a restabili o profunzime improbabilă a unei contingenţe ireale.

Acuarelele lui Arcadie Răileanu nu reproduc ceea ce credem, naivi, că ştim. Dimensiunea pe care ne-o oferă este în afara spaţiului şi timpului, eternităţile suspendate în momentele care durează pentru totdeauna fiind cristalizate pe suprafaţa lucrării. Dinamica memoriei, nu este decât un mecanism al minţii care ne dezvăluie misterul unei lumi inconştiente, a unei idei reflectate pe pânză.

Acuarela artistului este o pictură intelectuală. Acolo unde se încheie gestul virtuoz, începe citatul cultivat. Din lucrările sale este clar

perceptibilă personalitatea sa creatoare matură care se mişcă dezinvolt între Kandinski şi Rothko, între Kupka şi De Kooning. Stratificările acuarelelor sunt contaminate de suprapunerea insistentă a materiei, glazurile de culoare acoperind în mod repetat câmpurile picturale, efectul final fiind un triumf al gradărilor tonale, al transparenţelor şi al nuanţelor infinite, care pot fi citite doar de ochiul observatorului atent.

Ceea ce este important pentru artist nu este rezultatul final, pictura – obiectul finalizat, ci truda care susţine procesul creativ, foaia de parcurs a întregii acţiuni, în care un rol important îl are planimetria cronometrată a construcţiei pictoriale.

Pentru Arcadie Răileanu, spaţiul atemporal nu există, la fel ca timpul fără spaţiu; sunt entităţi inseparabile. Privitorul descoperă lucrarea încet, redimensionând viteza privirii pentru a recâştiga lentoarea sensibilităţii. Prin urmare, imaginea finită nu este niciodată subiectul faptelor sale, ci doar o consecinţă, un mijloc de a atinge obiectivul. Dimensiunea bidimensională a suprafeţei nu doreşte să sugereze nicio ficţiune tridimensională, ci o multidimensionalitate perceptivă.

Arcadie Răileanu este un incurabil visător, care-şi păstrează zestrea viselor în culori, pentru a le aşterne pe pânză sau pe hârtie cu versatilitatea, viziunea şi dăruirea pe care ţi-o pot da doar talentul şi munca asiduă. Artistul descoperă fragilitatea lumii înconjurătoare pentru a o recrea atent, cu puritatea şi sinceritatea actului artistic, identificându-i şi recompunându-i fragmentele, ca-ntr-un puzzle complicat, mereu în schimbare, dar care păstrează aceeaşi prospeţime.

Despre acuarele Maestrului Arcadie Răileanu ar fi multe de spus, pe lângă cele infinit nespuse... Un singur lucru mai trebuie spus: acuarelele sale sunt de vis... Dar pentru asta nu ai nevoie de un critic. Trebuie doar să le priveşti...

Ioan SEREDIUC

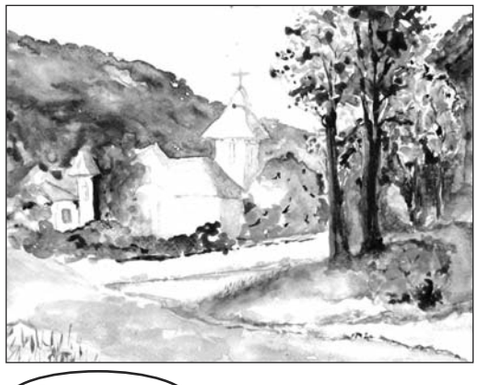

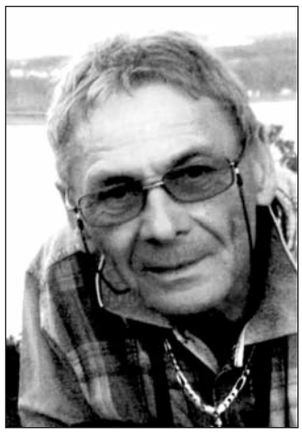

01.04.1944 – 05.12.2009

In memoriam

FLORIN FLORESCU

În urmă cu 10 ani a plecat dintre noi profesorul Florin Florescu, preşedinte fondator al Sindicatului Liber al Lucrătorilor din Învăţământ şi Cercetare Ştiinţifică Neamţ.

A fost un OM de mare caracter şi militant sindical respectat la nivel naţional.

Noi, cei rămaşi, îi vom păstra amintirea vie.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Biroul Operativ al Sindicatului din Învăţământ Neamţ
Preşedinte, Gabriel PLOSCĂ

In memoriam Prof. ZENOVIA BOGZA

După o viaţă dedicată semenilor săi, în data de 3 decembrie 2019, a plecat dintre noi spre o lume mai bună, mult îndrăgita şi respectata profesoară de limba şi literatura română, doamna Zenovia Bogza.

A văzut lumina zilei în luna iunie, când bujorii, crinii şi trandafirii înfloreau în grădina casei părinteşti situată în apropierea oraşului Piatra-Neamţ. În aceeaşi zonă binecuvântată, comuna Negreşti – Dobreni, s-a născut şi scriitorul Dumitru Almaş, personalitate mult apreciată de profesoara Zenovia Bogza, care îi vizita cu drag casa memorială, localizată nu departe de biserica monument a satului.

Primii ei dascăli au fost părinţii, pe care i-a venerat: mama, considerată o „învăţătoare pentru toţi" şi tatăl, veteran în primul război mondial, care l-a cunoscut îndeaproape pe generalul Berthelot.

A urmat cursurile şcolii generale pe meleagurile natale, apoi a devenit elevă la Şcolile Normale, unde profesorul Iulius Buhăescu i-a insuflat dragostea pentru literatură, astfel încât a fost admisă la Facultatea de Filologie şi Istorie din Bucureşti. A devenit apoi profesoară la mai multe şcoli din Piatra-Neamţ şi a fost un pedagog desăvârşit, care şi-a iubit nemăsurat profesia şi elevii, pe care i-a îndrumat cu răbdare şi dăruire. Ştia şi să-i mustre când era cazul, dar o făcea îmbinând severitatea cu un strop de duioşie, rămânând astfel în memoria discipolilor săi ca o mamă, cu tolba plină de învăţăminte şi sfaturi bune.

Zenovia Bogza nu a fost numai profesorul de la catedră ci şi-a însoţit elevii şi dincolo de porţile şcolii, mergând cu ei la teatru, în excursii în judeţ şi prin ţară, invitând personalităţi culturale să le vorbească, lărgindu-le mult

orizonturile, transformându-i în oameni adevăraţi.

Creativitatea sa impresionantă şi fantezia şi-au găsit făgaşul şi pe tărâmul scrierilor literare şi istorice, profesoara Zenovia Bogza fiind autoarea mai multor studii: „Nicolae Bălcescu văzut de scriitori", „Nicolae Iorga, mare personalitate a culturii române şi universale", „Dumitru Almaş, scriitor şi istoric al României", „Etic şi etos în opera lui Ion Creangă", „Originalitatea creaţiei lui Topârceanu". Lucrarea de gradul I, cu titlul „Modalităţi didactice de studiere a dramei istorice româneşti" a conceput-o plecând de la o triadă mult iubită: teatrul – educaţia – şcoala. Avea şi talent literar; recita de când era copil; a scris şi poezie de o gravă profunzime, versuri care sperăm să fie adunate şi publicate.

Teatrul a fost pentru ea un loc sacru de care totdeauna se apropia cu drag. Frumoasă, delicată, fină, rafinată, cu o duioşie adâncă şi o empatie ieşită din comun, ar fi putut deveni o foarte bună actriţă, şi chiar a frecventat şi cursurile Institutului de Arte Teatrale, în primul an al studenţiei bucureştene. A fost prietenă cu mulţi artişti din Bucureşti şi Piatra-Neamţ, printre care Leopoldina Bălănuţă, Ileana Stana Ionescu, Alexandru Lazăr, Liviu Ciulei, Cătălina Buzoianu. Pe Zoe Dumitrescu Buşulenga o adora, vorbeau la telefon şi se întâlneau des, mai ales după retragerea scriitoarei la mânăstirea Văratec, unde veneau adesea şi fiicele lui Mihail Sadoveanu.

Binecunoscuta solistă de operă, soprana Anda-Louise Bogza, fiica Zenoviei Bogza a mărturisit: „Datorită mamei, casa noastră a fost mereu gazda multor personalităţi ale vieţii culturale, care o apreciau: Paul Everac, Augustin Z. N. Pop, un mare eminescolog, profesorul universitar Ovidiu Drimba, o cunoştinţă foarte apropiată, criticul de artă şi academicianul Ion Frunzetti, Ştefan Ruha, Ion Zamfirescu, cel care a scris *Istoria universală a teatrului* şi a fost profesorul regelui Mihai."

Mamă inteligentă şi sensibilă, devotată şi iubitoare, extrem de grijulie, a trăit cu intensitate maximă fiecare clipă a vieţii Andei-Louise, pe care a susţinut-o, i-a dat energie, a inspirat-o, a încurajat-o. Fiica sa, la rândul ei, i-a răsplătit eforturile şi dăruirea, atingând culmile gloriei pe marile scene ale lumii şi oferindu-i de mai multe ori plăcerea de a concerta în Piatra-Neamţ.

Era înzestrată cu darul vorbirii, avea o fluenţă rar întâlnită şi era persuasivă, de aceea era solicitată să ţină prelegeri la Biblioteca Judeţeană sau era invitată la conferinţe sau tot felul de întâlniri ale oamenilor de marcă.

Din orice putea găsi ceva care să aducă un strop de veselie, era tonifiantă, cu o fire benefică, deschisă, expansivă, avea o energie care te capta. Avea şi momente de adâncă tristeţe, dar niciodată nu arăta acest lucru, fiind şi o persoană de o adâncă religiozitate. A întâmpinat şi mari greutăţi în viaţă, dar le-a depăşit pentru că era o luptătoare.

În jurul ei era un fluviu de bunăvoinţă, putere, bunătate şi optimism.

Drum lin în lumină, distinsă doamnă profesoară Zenovia Bogza!

Gianina BURUIANĂ

Sumar

Vasile BAGHIU – *Lectura cu voce tare la clasă* (pag. 24)

Angelina BEGU – *O fotografie cât o istorie...* (pag. 13-14) * *Muzeul Naţional de Artă al Moldovei a împlinit 80 de ani* (pag. 14) * *Sindicaliştii orheieni şi-au reales liderul* (pag. 16) * *La Chişinău, a fost dezvelit bustul lui Dumitru Matcovschi* (pag. 17)

Biroul Operativ al Sindicatului din Învăţământ Neamţ – *In memoriam FLORIN FLORESCU* (pag. 23)

Biroul Prezidiului Academiei Române – *Punctul de vedere al Academiei Române privind unele aspecte ale învăţământului preuniversitar din România* (pag. 20)

Gianina BURUIANĂ – *Nimeni nu îi învaţă pe studenţii de la filologie să fie profesori (2)* • *Interviu cu profesor Mirela-Cristina Grigori* (pag. 4-5) * *Din culisele marilor realizări şi împliniri* • *Interviu cu dl. Grigoruţă Oniciuc – director al Colegiului Naţional „Petru Rareş"* (pag. 6, 7, 11) * *Colegiul Naţional „Petru Rareş" – o istorie de 150 de ani* • *O săptămână magică a „excelenţei prin asumarea tradiţiei"* (pag. 8, 9, 10) * *In memoriam Prof. ZENOVIA BOGZA* (pag. 23)

Mihai FLOROAIA – *Misiunea clerului în realizarea Marii Uniri din 1918* (pag. 1-11) * *CRED în viitor prin educaţie!* (pag. 21)

CORLĂTEANU-GRANCIUC, **George ENACHE** – *Constantin N. Tomescu, profesor universitar şi secretar al Mitropoliei Basarabiei în perioada in)erbelică* (*II*) (pag. 12)

Mihai-Emilian MANCAŞ – *O viaţă, o istorie, o carte* • *Adrian-Pavel Sandovici – „Liceul Petru Rareş Piatra-Neamţ – O istorie de 150 de ani"; Ed. Cetatea Doamnei – 2019* (pag. 21)

Dumitru MATCOVSCHI – *BASARABIA* (pag. 24)

Violeta MOŞU – *INFOCULT* (pag. 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Red. – *Comisiile senatoriale de specialitate au decis: profesorii pot avea statut de autoritate publică* (pag. 3) * *CALENDAR - decembrie 2019* (pag. 16) * *CALENDAR - ianuarie 2020* (pag. 17) * *„Faci carte, ai parte!", proiect de prevenire a abandonului şcolar* (pag. 18) * *Gianina Cărbunariu, decorată de ambasadoarea Franţei în România* (pag. 24)

Dumitru RUSU – *Trei decenii de la Revoluţia Română* (pag. 1-19)

Ioan SEREDIUC – *Incurabilul visător* (pag. 22)

Natalia ŞTEFAN – *De la Ştefan Vodă la Roman Vodă* • *Parteneriatul sindical – o oportunitate de manifestare a spiritualităţii neamului românesc* (pag. 15)

Maria TICHISAN – *Fraţii în veci vor fi fraţi* (pag. 13)

Constantin TOMŞA – *Rememorări nemţene - decembrie 2019* (pag. 14, 15, 16, 17, 18, 19) * *Semn de carte - Între legendă şi document istoric* (pag. 18)

Mircea ZAHARIA – *Semne bune anul are?* • *Interviu cu dl. Gabriel Ploscă, preşedintele Sindicatului din Învăţământ Neamţ* (pag. 1, 2, 3)

NOTE DE TRECERE

Lectura cu voce tare la clasă

Testele Pisa ne-au pus în faţă o oglindă în ceea ce priveşte eficienţa învăţământului nostru sau mai degrabă lipsa lui de eficienţă. Nu are niciun rost să contestăm validitatea acestor evaluări, cum am văzut că încearcă unii, pentru că e clar că măsoară fidel ceea ce şi-au propus realizatorii lor. Nici să trecem sub preş o poveste care riscă să devină cu adevărat gravă în următorii ani, dacă nu se intervine cât mai repede. Mai înţelept ar fi să gândim soluţii.

De exemplu, eu cred că lectura cu voce tare la clasă poate fi o parte a soluţiei. Plus comentariile libere de după acest exerciţiu în care elevii să fie încurajaţi să-şi spună părerea şi s-o argumenteze. Exprimarea liberă a opiniei este, din cât am putut să-mi dau seama în cei cinci ani de când predau într-o şcoală postliceală sanitară, pietricica din pantofii celor mai mulţi elevi, partea cea mai vulnerabilă, intelectual, a majorităţii copiilor şi tinerilor de la noi. Ceea ce testele cu pricina au şi arătat.

Aşadar, dacă sunt făcute cu pricepere, pe texte bune, în fiecare zi şi pe termen lung, cele două activităţi simple şi la îndemâna oricărui profesor, lectura şi discuţia pe marginea ei, pot face minuni. Cu pricepere, pentru că e nevoie de echilibru şi lipsă de ostentaţie în această activitate. Pe texte bune, pentru că un fragment pentru lectură prost scris compromite însăşi ideea de bază. În fiecare zi şi pe termen lung, pentru siguranţa atingerii scopurilor.

Lecturii cu voce tare la clasă trebuie să i se acorde timp şi loc, măcar în planificările profesorilor de discipline umaniste. Cred însă că merge şi la matematică, fizică, chimie sau biologie, unde pot fi găsite atâtea poveşti fascinante ale marilor descoperiri. Este una din căile sigure de activare a funcţiilor de bază ale gândirii.

Poezia este, de exemplu, un material de lucru excelent în acest sens, pentru că asigură o diversificare a temelor şi abordărilor şi menţine o conexiune cu realitatea pe care nicio altă formă de creaţie nu o poate oferi. Este important însă să fie alese poemele mari ale lumii, nu dintre cele foarte lungi şi nici foarte complicate, iar dacă au ironie şi umor cu atât mai bine. La fel, pasajele bine scrise din marii romancieri contemporani, români şi străini, au potenţialul de a pune mintea la lucru şi avantajul referinţelor la realităţile de azi, care pot stârni interesul elevilor. Nici eseurile pe subiecte ştiinţifice sau pasajele iluminatoare din biografiile unor personalităţi nu sunt mai prejos în acest sens.

De altfel, rezolvarea acestei probleme stă, în mare parte, în mâinile profesorilor, singurii care au abilitatea, înţelepciunea şi instruirea necesare pentru a trece peste tot ce este birocratic în procesul de învăţământ şi de a face din prezenţa lor la clasă un factor decisiv de motivare a elevilor. Depinde de ei dacă preferă să bifeze efectuarea orelor sau să provoace pe bune minţile unor copii şi tineri care nu sunt cu nimic mai prejos decât alţii din alte părţi ale lumii.

Evident, această soluţie poate fi eficientă cu adevărat şi dacă dificultăţile financiare, de infrastructură, birocratice, legislative, organizatorice vor fi depăşite prin politici bune ale statului şi nu prin încercarea de reinventare a unei roţi care în multe locuri de pe pământ se învârte deja cu mult spor.

Prof. psih. Vasile BAGHIU

ANTOLOGIA REVISTEI *APOSTOLUL*

BASARABIA

La margine de lume,
venit din vremi bătrâne,
un plai cu dulce nume
înălţător rămâne.

Aici o vatră sfântă
la sânul ei ne strânge
şi doina când se cântă
o lume toată plânge.

Ne încălzeşte lutul,
ne-alină două ape,
pătimitor, trecutul
într-un oftat încape;
o iarbă-nrourată
ascunde veche rana,
ni-i soarta zbuciumată,
oricând basarabeană.

Avem un nuc şi-i verde,
şi-n pragul casei creşte,
cu nucul nu ne pierdem,
de moarte ne păzeşte;
la prunci suntem cu gândul
şi nu dorim războaie,
noi semănăm pământul
şi aşteptăm o ploaie.

Basarabia, Basarabia
Frate şi sora, mamă şi tată
Basarabia, Basarabia
Scumpă icoană, în inimi purtată
Trecută prin foc şi prin sabie,
furată, trădată mereu,
eşti floare de dor, Basarabie,
eşti lacrima neamului meu.

Dumitru MATCOVSCHI

Gianina Cărbunariu, decorată de ambasadoarea Franţei în România

Gianina Cărbunariu, managerul Teatrului Tineretului din Piatra-Neamţ, se numără printre personalităţile culturale decorate de ambasadoarea Franţei în România, Michèle Ramis, pentru contribuţia la succesul Sezonului Franţa-România. Ceremonia a avut loc miercuri, 20 noiembrie, la Ambasada Franţei.

„Pentru mine, prezenţa în cadrul Sezonului Franţa-România a fost o ocazie foarte frumoasă de a mă întâlni atât cu publicul francez – lucru care mă emoţionează profund, ori de câte ori se joacă spectacolele noastre în Franţa, cât şi cu profesionişti francezi”, a declarat Gianina Cărbunariu.

Gianina Cărbunariu a fost prezentă, în 2014, în selecţia oficială a Festivalului Avignon cu *Solitaritate*, o co-producţie a TNRS Sibiu, a Festivalului Avignon şi a Teatrului Naţional din Bruxelles. Doi ani mai târziu, în 2016, a revenit în selecţia oficială a Festivalului Avignon ca autoare a textului *Tigrul,* produs de Royal Dramatic din Stockholm şi compania suedeză Jupither&Josephsson. Piese ale Gianinei Cărbunariu au fost traduse şi publicate în Franţa la editurile L’espace d’un instant şi Actes Sud, iar spectacole ale sale au fost prezente, de-a lungul anilor, în turnee la Centre Wallonie-Bruxelles Paris şi Théâtre de la Ville Paris.

„Aceasta este o ceremonie de decorare excepţională, care se desfăşoară într-un context la fel de excepţional: în urmă cu aproape un an, preşedinţii Macron şi Iohannis deschideau solemn Sezonul Franţa – România, la Paris, primul de acest fel între două state membre ale Uniunii Europene. De-a lungul acestui an, francezii şi românii au putut să se descopere şi să recreeze această legătură intimă care a consolidat istoria noastră comună. Am plăcerea să ofer însemnele Ordinului Artelor şi Literelor unui număr de şapte personalităţi pe care ministrul francez al Culturii, Franck Riester, a ales să le onoreze pentru contribuţia lor la succesul acestui Sezon”, a declarat Michele Ramis.

Alături de Gianina Cărbunariu, au mai fost decoraţi cu Ordinul Artelor şi Literelor în grad de Cavaler, Constantin Chiriac, directorul Teatrului Naţional „Radu Stanca” din Sibiu, Ioan Cristescu, directorul Muzeului Naţional al Literaturii Române din Bucureşti, Diana Marincu, directorul artistic al Fundaţiei Art Encounters, Ciprian Mureşan, redactorul-şef al revistei „IDEA art + society”, Ernest Oberlander-Târnoveanu, directorul general al Muzeului Naţional de Istorie a României şi diplomatul Andrei Ţărnea, comisarul Sezonului Franţa-România.

Ordinul Artelor şi Literelor are scopul de a recompensa persoanele care s-au distins prin creaţiile lor în domeniul artistic sau literar sau prin contribuţia pe care au adus-o la strălucirea Artelor şi Literelor în Franţa şi în lume. (Sursa: *Comunicat Teatrul Tineretului*)

Red.

APOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din judeţul Neamţ, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învăţământ Neamţ, Asociaţiei Învăţătorilor din judeţul Neamţ (martie 1999) şi Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei ● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ştefan Corneanu, Gheorghe Amaicei, Dumitriţa Vasilca

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE: Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACŢIE: *Mircea ZAHARIA – redactor-şef, Constantin TOMŞA – redactor-şef adjunct, Angelina BEGU – redactor-şef adjunct (Chişinău), Mihai FLOROAIA, Gianina BURUIANĂ, Violeta MOŞU, Dorel NEMŢEANU – DTP; Dorin DAVIDEANU – editor online.*

ISSN - 1582-3121

Redacţia şi administraţia: str. Petru Rareş nr. 24, Piatra Neamţ. Tel/fax: 0233.22.53.32

revista_apostolul@yahoo.com